
Stazom Sunneta

DISCLAIMER:

About the BOOKS

April 1998 Copyleft © Hakikat Bookstore, Istanbul.

Permission to reprint & distribute is granted only if this heading included, and the text is not modified in any way, shape or form to alter the intended meaning. HAKIKAT BOOKSTORE

About the SITE & Online Books

All content included on this site, such as text, graphics, logos, button icons, images, audio clips and software, is the property of HizmetBooks or its content suppliers and protected by U.S. and international copyright laws. The collection, arrangement and assembly of all content on this site is the exclusive property of HizmetBooks and protected by U.S. and international copyright laws.

YOU MAY NOT:

Distribute the text or graphics to others without the express written permission of HizmetBooks.

"Mirror" this information on your own server without the express written permission of HizmetBooks.

Modify or reuse the text or graphics on this system.

You may:

Print copies of the information for your personal use.

Store the files on your own computer for your personal use;

Reference this server from your own documents.

HizmetBooks reserves all other rights.

If you are in the North or South America:

Hizmet Books

P O Box: 916

SADDLE BROOK, N.J. 07663

admin@hizmetbooks.org

If you are outside the North or South America:

HAKIKAT KITABEVI

Darussefaka Cad. No: 57/A P.K.35

34262-Fatih ISTANBUL, TURKEY

hakikat@ihlas.net.tr

Publikacija na Bosanskom jeziku Br. 2

STAZOM SUNNETA

PREDGOVOR

Bismi'llahi'r-rahmani'r-rahim

Knjigu započinjem sa Bismilom
Allahu teala je najbolje utočište
Njegovim ni'metima nema kraja
On je milostivi Rabb koji voli afv!

Allahu teala, koji sažaljeva sve ljude na ovom svijetu, stvara korisne stvari i šalje nam ih. On će oprostiti na Ahiretu griješnim mu'minima koji trebaju da odu u Džehennem i daće im da odu u Džennet. On sam stvara svako živo biće, održava ga svakog momenta u životu i sve štiti od straha i užasa. Prepuštajući se ovakvom časnom imenu Allaha teala mi započinjemo pisanje naše knjige.

Allahu teala hamd olsun! Neka je salat i selam na Njegovog Resulullaha Pejgambera Muhammeda-sallallahu alejhi ve sellem. Neka su sve hajr dove na njegov čisti Ehl-i bejt i na sve njegove adil i sadik Ashabe-radijallahu teala anhum edžma'in.

Alimi islama koji se zovu **Ehl-i sunnet**-rahmetullahi teala alejhim edžma'in-su napisali na hiljade kimetli (cijenjenih) kitaba (knjiga) u kojima su ispravno objasnili vjerovanje, emrove (naređenja) i zabrane islama. Mnoge od njih su prevedene na strane jezike i tako raširene po cijelom svijetu. S druge strane, zli i kratkovidni ljudi napadaju korisni, obilni i svjetli put islama, kaljaju Ehl-i sunnet alime, pokušavaju da promijene din-i islam i da tako prevare muslimane. Borba između muslimana i ireligioznih (nevjernika) se je uvijek dešavala u svakom mjestu i u svakom vijeku i dešavaće se do kijameta. Dženab-i Hak je u ezelu (vječnoj prošlosti) ovo ovako želio.

Postoje dvije vrste muslimana: Havas (alimi) i avam (džahili, neznalice). U knjizi **Durr-i Jekta**, koja je na Turskom jeziku piše, "Avam su oni koji ne znaju Arapsku gramatiku (sarf, nahv) i literaturu. Oni ne mogu razumjeti knjige fikha i fetvi. Za njih je farz tražiti i naučiti znanje o imanu i o ibadetu. Alimima je farz podučavati prvo iman a onda pet farzova ibadeta, koji su temelja vjere, kroz va'zove i pisanja. U knjigama **Zahire** i **Tatarhanijje** piše da je podučavanje imanskih šartova i i'tikada (vjerovanja)

Ehl-i sunneta primarna dužnost.” Ovo je razlog zašto je veliki mutehassis (ekspert u vjerskim i eksperimentalnim naukama, specijalista koji odlično zna svoju specijalnost) alim u zahir i batin ilmu sejjid, Abdulhakim Efendi-rahmetullahi alejh- [Sejjid Abdulhakim Arvasi je preselio na ahiret u Ankari 1362. po hidžri=1943.] rekao pred kraj svog života, “Trideset godina sam, u Istanbulskim džamijama, nastojao objasniti iman i i’tikad Ehl-i sunneta i islamski lijepi ahlak.” I mi smo, u svim našim knjigama, nastojali da objasnimo Ehl-i sunnet i’tikad (vjerovanje) i islamski lijepi ahlak naglašavajući važnost ljubaznosti prema svima, važnost poslušnosti i pomaganja državi. Mi ne odobravamo pisanja dinskih džahila i mezhebsuz (nemezheblija) koji ne znaju vjeru i koji huškaju narod protiv države i zavađuju braću. Govoreći, **“Vjera je pod sjenkom sablje”** Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-je objasnio da muslimani mogu živjeti u rahatluku pod zaštitom države i njenih zakona. Kako država postaje jača, narod sve više uživa rahatluk i huzur (mir). Muslimani koji u sreći i zadovoljstvu žive u nemuslimanskim zemljama, kao što su Evropa i Amerika, i koji slobodno obavljaju svoje vjerske dužnosti se ne smiju revoltirati protiv države i zakona koji su im dali tu slobodu. Oni ne smiju biti alatke za fitnu i anarhiju (bezvlašće, potpun nered). Ovo je emr (naredba) Ehl-i sunnet alima.

Sa zadovoljstvom se zapaža da vjerski ljudi u skoro svim muslimanskim zemljama nastoje da rašire i odbrane ovaj, ispravni, put Ehl-i sunneta. Međutim, izvjesne neznalice, koje ili nisu pročitale ili nisu ispravno shvatile knjige koje su alimi Ehl-i sunneta napisali, iznose usmene ili pismene izjave koje nemaju nikakvog utjecaja, kada naiđu na čvrst iman Muslimana, osim, što pokazuju, svoje neznanje i bijedu i izdaju bratsku ljubav koju oni imaju jedni prema drugima.

Štetni, separatistički pokreti među muslimanima, napadaju knjige alima Ehli sunneta i velikana tesavvufa-rahmetullahi teala alejhim edžma’in. Ulema Ehl-i sunneta je pismeno odgovorila na ove izjave, pa je tako, zaštitila ispravna značenja koja je Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-izveo iz Kuran-i kerima, i spriječila pokušaj njihovog kvarenja. Mi činimo dovu Allahu teala da On dadne našim cijenjenim čitaocima da prostudiraju ovu knjigu čistim razumom (akl-i selim), čistom pameti (vidždan), i da im, nakon što su je prostudirali, dadne da pravedno rasude i da se ujedine na ispravnom (hak) i tačnom putu Ehl-i sunneta i da im dadne da zaobiđu laž, klevetu i krivovjernike. Oni će, jedino na ovaj način, izbjeći vječnu propast (felaket).

Naša objašnjenja su stavljena u četvrtaste [] zgrade. Takođe, i sva objašnjenja u četvrtastim zgradama, su uzeta iz autentičnih knjiga.

Miladi godina 1999 Hidžri šemsi 1377

Hidžri kameri 1419

Prvi Dio MA'LUMAT-I NAFI'A (KORISNA INFORMACIJA)

Ovu knjižicu je napisao Ahmed Dževdet Paša-rahmetullahi teala alejh-koji je učinio islamu veliku uslugu stavljajući, u svojoj cijenjenoj knjizi **Medžella**, pravila Kur'an-i kerima u oblik zakonodavnih paragrafa (Ahkam-i Kur'anijje). Pored ove on je napisao Otomansku Istoriju u dvanaest tomova, koja je najpouzdaniji izvor znanja na ovom polju, kao i čuvenu knjigu **Kisas-i Enbija** (Istorija Pejgambera). On je rođen u Lofdži 1238 [1823] a preselio je na ahiret 1312 [1894]. On je ukopan u Istanbulu u mezaristanu Fatih džami'je.

Ovaj alem to jeste, sve je bilo nepostojeće. Allahu teala je sve stvorio iz ničega. On je htjeo da ovaj svijet, do njegovog kraja, obogati ljudskim bićima. Stvarajući Adema-alejhisselam-od zemlje On je ovaj svijet okitio njegovom djecom. On je počastio izvjesne od njih, davajući im da budu Pejgamberi-alejhisselam-da bi pokazao narodu stvari koje su im potrebne na ovom svijetu i na ahiretu. On je dao visoke stepene Pejgamberima da bi se razlikovali od drugog svijeta. On je Pejgamberima objavio Svoja naređenja preko meleka koji se zove **Džebrail** (Džibril). Pejgamberi-alejhimusselam-su ove komande bez promjene prenijeli svojim ummetima to jeste, isto onako kako im ih je Džebrail-alejhisselam-donijeo. Prvi Pejgamber je bio Adem-alejhisselam-dok je zadnji Pejgamber naš efendija Muhammed Mustafa-alejhissalatu vesselam. Mnogo je Pejgambera došlo između njih dvojice. Samo Allahu teala zna njihov broj. [Broj Pejgambera-alejhimusselam-nije poznat. Dobro je poznata činjenica da ih je bilo više od 124.000. Od njih su 313 ili 315 bili Resuli. Uzeto iz knjige Iman i Islam – iz poglavlja o vjerovanju u Pejgambere.] Ovdje su nabrojani oni čija su nam imena poznata:

Adem, Idris, Šit ili Šist, Nuh, Hud, Salih, Ibrahim, Lut, Isma'il, Ishak, Ya'kub, Jusuf, Ejjub, Šu'ajb, Musa, Harun, Hidir, Juša' bin Nun, Iljas, Eljesa', Zulkifl, Šem'un, Išmoil, Junus bin Meta, Davud, Sulejman, Lokman, Zekerijja, Jahja, Uzejr, Isa bin Merjem, Zulkarnejn i Muhammed Mustafa-alejhi ve alejhimussalatu vesselam. [U Kur'an-i kerimu su napisana imena samo dvadeset osam Pejgambera. Imena **Šit, Hidir, Juša, Šam'un i Išmoil-alejhimussalatu vesselam-nisu** napisana u Kur'an-i kerimu. Uzeto iz knjige Iman i Islam- iz poglavlja o vjerovanju u Pejgambere.] Imena Pejgambera **Uzejra, Lokmana i Zulkarnejna** su takođe spomenuta u Kur'an-i kerimu. Neki od uleme Ehli sunneta su rekli da su ova trojica Pejgamberi dok su drugi rekli da su oni evlije.

Muhammed-alejhissem-je Habibullah (Allahov teala miljenik). **Ibrahim**-alejhissem-je Halilullah [onaj u čijem srcu je bila samo ljubav prema Allahu teala (to jeste, on nije volio imovinu i mal)]. **Musa**-alejhissem-je Kelimullah (zato što je on govorio sa Allahom teala). **'Isa**-alejhissem-je Ruhullah (onaj kojeg je Allahu teala stvorio bez oca). [Isa-alejhissem-se zove i Kelimetullah jer je on je stvoren bez oca to jeste, njegova majka, ga je donjela na svijet sa kelime-i ilahijje (Allahovom teala riječi BUDI!). Isa-alejhissem-je va'zio (podučavao) Allahove teala riječi pune hikmeta (mudrosti) koje su preko njega doprle do ljudskih ušiju. Uzeto iz knjige Iman i Islam-poglavlje o vjerovanju u Pejgambere.] **Adem**-alejhissem-je Safijjullah (onaj kojem je Allahu teala oprostio grešku). **Nuh**-alejhissem-je Nedžijullah (onaj kojeg je Allahu teala spasio od opasnosti). Ovih šest Pejgambere su uzvišeniji od svih ostalih Pejgambere. Oni se zovu **Ulul'azm** Pejgamberi. Najuzvišeniji i najodabraniji od njih svih je Muhammed-alejhissem.

Allahu teala je poslao na zemlju stotinu suhufa (množina od sahifa, knjižica) i četiri knjige. Džebrail-alejhissem- ih je sve donijeo. Deset suhufa je poslano Ademu-alejhissem, pedeset suhufa je poslano Šisu-alejhissem, trideset suhufa Idrisu-alejhissem-i deset suhufa Ibrahimu-alejhissem. [Sahifa, (u ovom kontekstu) znači mala knjiga, knjižica, risala. Ne znači stranica ili list papira]. Od četiri knjige, **Tevrat-i šerif** je poslat Musa-alejhissemu, **Zebur-i šerif** Davud-alejhissemu, **Indžil-i šerif** 'Isa-alejhissemu-i **Kur'an-i kerim** zadnjem Pejgamberu Muhammedu-alejhissemu vesselam.

U vrijeme Nuha-alejhissem-je bio potop i voda je bila prekrila cijeli svijet. Sav narod i životinje na zemlji su bili potopljene. Vjernici koji su bili sa njim na ladži su bili spašeni. Nuh-alejhissem-je natovarao ladžu parom od svih vrsta životinja od kojih su postale današnje životinje.

Nuh-alejhissem-je na ladži imao svoja tri sina: Sam, Yafas i Ham. Današnji ljudi na svijetu su njihovi potomci. On se zbog ovog razloga naziva naš Drugi otac.

Ibrahim-alejhissem-je bio otac Isma'ila i Is'haka-alejhisselam. Is'hak-alejhissem-je bio otac Ja'kuba-alejhissem. Ja'kub-alejhissem-je bio otac Jusufa-alejhissem. Ja'kuba-alejhissem-su takođe zvali "Isra'il". Zato se njegovi sinovi i unuci zovu "Beni Isra'il" (Isra'ilova djeca). Beni Isra'il su se povećali po broju i mnogi od njih su postali Pejgamberi. Na primjer Musa, Harun, Davud, Sulejman, Zekerijja, Jahja i Isaova-alejhisselam-majka hazret-i Merjem su bili među njima. Sulejman-alejhissem-je sin Davuda-alejhissem. Yahja-alejhissem-je sin Zekerijja-alejhisselama. Hazret-i Merjem je Imranova i Zekerijjaova-alejhisselam-svastika. Harun-alejhissem-je bio brat Musa-alejhisselama. Arapi su potomci Isma'ila-alejhisselam. Muhammed-alejhisselam-je bio arap.

Hud-alejhisselam-je bio poslan plemenu Ad. Salih-alejhisselam-je bio poslan plemenu Tamud. Musa-alejhisselam-je bio poslan plemenu Beni Isra'il. Harun, Sulejman, Zekerijja i Jahja-alejhimusselam-su takođe bili poslani plemenu Beni Isra'il. Međutim, ni jedan od njih nije donijeo novi šeri'at to jeste, oni su pozivali Benu Isra'il Musa-alejhisselamovom-šeri'atu. Zebur je bio poslan Davud-alejhisselamu međutim, on u sebi nije sadržavao šeri'at [to jeste, naredbe (emr), pravila (ahkam), ili ibadet]. On je bio pun va'zova i nasihata (savjeta). Prema tome on nije ni ukinuo ni poništio Tevrat nego ga je pojačao. Ovo je razlog što je Musa-alejhisselamov-šeri'at trajao tri puta duže od šeri'ata Isa-alejhisselama. Kada je Isa-alejhisselam-došao njegov šeri'at je poništio šeri'at Musa-alejhisselama-to jeste, Tevrat više nije važio. Dakle, više nije bilo dozvoljeno slijediti Musa-alejhisselamov-šeri'at. Od tog momenta je trebalo slijediti Isa-alejhisselamov-šeri'at do momenta kada je došao Muhammed-alejhisselam. Međutim, većina Beni Isra'il nije vjerovala Isa-alejhisselam-te su uporno slijedili Tevrat. Tako su se Jevreji i Nasara (sljedbenici Isa-alejhisselama) razdvojili. Oni koji su vjerovali Isa-alejhisselama-su se zvali **Nasara**. Oni se danas zovu Hrišćani. Oni koji nisu vjerovali Isa-alejhisselama-i koji su ostali u kufru i krivovjerstvu su nazvani **Jehudiije** (Jevreji). Jevreji i dan danas tvrde da slijede vjeru Musa-alejhisselama-i čitaju Tevrat i Zebur dok Nasara tvrde da slijede vjeru Isa-alejhisselama-i čitaju Indžil. Međutim, naš efendija (gospodar), Muhammed-alejhisselatu vesselam-sejjid oba svijeta, svijeta ljudskih bića i svijeta džina je poslan kao Pejgamber za sve aleme (svijetove) a njegov din (vjera), šeri'at (**Din-i Islam**), je poništio sve druge vjere. Pošto će ova vjera ostati na snazi do kijameta na svijetu nije nigdje dozvoljeno slijediti nikakvu drugu vjeru osim njegovu. Nakon njega neće doći drugi Pejgamber. On je zadnji Pejgamber. Mi smo, elhamdulillah, u njegovom ummetu. Naša vjera je Islam.

Naš Pejgamber Muhammed-alejhisselam-je rođen u gradu Mekki u ponedjeljak naveče dvanaestog Rabiul evvela što se podudara sa dvadesetim Aprilom 571. On je u 11 godini po Hidžri u gradu Medini počastio ahiret svojim prelaskom na njega (632). Kada je imao četrdeset godina, melek zvani **Džebrail**-alejhisselam-mu je otkrio Pejgamberluk. On je učinio Hidžru (preselio) iz Mekke u Medinu 622. On je došao u selo Kuba kod Medine u ponedjeljak, 20-og Septembra što je označilo početak **Hidzri Šemsi** to jeste Muslimanske kalendarske godine dok je Prvi Muharrem iste godine početak **Kameri** (lunarnog, mjesečevog) kalendara. [Sunčana (Solarna) Perzijska godina počinje šest mjeseci prije to jeste, dvadesetog marta, što je magijski (**Nevruz**) dan.]

Mi vjerujemo sve Pejgambere. Sve ih je Allahu teala poslao. Ali, kada je Kur'an-i kerim objavljen sve druge vjere su anulirane. Danas nije dozvoljeno slijediti ni jednu drugu vjeru osim islama. Hrišćani takođe vjeruju sve prethodne Pejgambere ali su ostali u kufru zato što ne vjeruju činjenicu da je Muhammed-alejhisselam-Pejgamber za sve narode i zato što

se ne slažu sa istinom. Što se tiče Jevreja, oni su dva puta dalje od din-i islama, pošto ne vjeruju ni da je Isa-alejhisselam-Pejgamber.

Pošto jevreji i hrišćani vjeruju da su korupirane (iskrivljene) knjige koje oni danas imaju objavljene ovake kakve su oni su **Ehl-i kitab** [to jeste, kafiri sa Svetim knjigama]. Dozvoljeno je [ali je mekruh] jesti ono što su oni zaklali (kao što su krava, ovca, koza, pile) [ako pri klanju spomenu Allahovo teala ime] i ženiti (imati nikah) sa njihovim kćerima. [Muslimanki nije dozvoljeno da se uda za njih. Ako djevojka ili žena zanijet (odluči) da se uda za kafira ili murteda ona će poniziti din Muhammeda-alejhisselam. Muslimanka koja ponizi islam, postaje **murted** (kafir). Prema tome, udaja, to jeste ženidba, je između dva kafira].

Ko ne vjeruje nijednog Pejgambera ili vjeruje da Pejgamber ima **Uluhiyyet sifat** (Ilahi atribut) je murted (**Mušrik**) to jeste kafir bez Svete knjige. **Mulhid** je takođe, kafir bez Svete knjige. Njihove kćerke nije dozvoljeno ženiti niti je dozvoljeno jesti ono što oni zakolju.

Isa-alejhisselam-je odabrao dvanaest od svojih ashaba (kompanjona, prijatelja, drugova) da poslije njega prošire njegovu vjeru. Svaki od njih se je zvao Havari [Apostol]. Njihova imena su:

Šem'un [Petrus], Juhanna [Johannes], stariji Ja'kub, Andreas-Petrosov mlađi brat, Filip [Philippus], Toma [Thomas], Bartolomi [Bartolomaeus], Metijja [Matthias], mlađi Ja'kub, Barnabas, Jehuda [Judas] i Tadjus [Jakobi]. Jehuda [Judas] je postao murted (otpadnik). Matjes [Matthias] je uzeo njegovo mjesto. Petrus je bio glavni od svih Havarija [Apostola]. Ovih dvanaest mu'mina (vjernika) su nastavili propagiranje njegove vjere, nakon što je Isa-alejhisselam, u trideset trećoj godini života, uzdignut na nebesa. Ipak, istinita vjera koju je Allahu teala poslao se nije mogla održati više od osam godina. Kasnije se je, svukud raširila, doktrina, Pavletovih [Pavlos] izmišljotina. Pavle je bio jevrej. On nije vjerovao Isa-alejhisselama. Međutim, predstavljajući se da je tobože vjerovao Isa-alejhisselama-i predstavljajući se da je alim Isaove vjere on je rekao, "Isa je Allahov sin. On u sebi ima, iz ovog razloga, uluhiyyet sifat (Allahove teala attribute)." On je izmislio druge stvari. On je rekao da su vino i krmetina halal (dozvoljeni). On je promijenio Kiblu Nasara od Ka'be prema Istoku gdje se rađa sunce. On je rekao da je Allahov teala zat (biće) jedan a da su tri sifata (atributa). On je nazvao ove attribute Uknum (Hipostaze). Riječi ovog jevreja, munafika, su ubačene u najranije knjige Biblije (Evandjelje) a naročito u Lukovu knjigu, tako da su se Nasara podijelili u grupe. Zato što vjeruju da Isa-alejhisselam-ima uluhiyyet sifat oni su svi postali mušrici. Tako su se pojavile sedamdeset dvije konfliktne grupe (firke). Danas su samo ostala tri glavna mezheba (sekte). Oni su svi mušrici.

[Abdullah ibni Abdullah-it-terdžuman, pop iz Majorke, jednog od Španskih otoka, piše u knjizi **Tuhfet-ul-erib firred-i ala ehli-salib**. On je, kada je postao musliman, promijenio svoje ime. On je ovu knjigu napisao 823. [1420.] na Arapskom jeziku. Knjiga je štampana 1290.

[1872.] u Londonu a 1401. [1981.] u Istanbulu. Ova knjiga je kasnije prevedena na Turski jezik.

“Evandjelje su napisali Meta [St. Mathieu], Luka [St. Luc], Marko [St. Marc] i Juhanna [St. John]. Oni su prvi ukaljali Indžil. Meta, palestinac, je vidio Isa-alejhisselama-samo u godini kada je uzdignut na nebesa. On je, osam godina kasnije, napisao prvo evandjelje u kojem pripovijeda izvanredne događaje koji su se desili u Palestini i kojima je bio očevdac kada je Isa-alejhisselam-rođen i kako ga je njegova majka, hazret-i Merjem, odnijela u Egipat, kada je jevrejski Kralj Herod htio ubiti njeno dijete. Hazret-i Merjem je ukopana u Jerusalemu a preselila je na ahiret šest godina nakon njegovog uzlaska na nebesa. Luka, koji je iz Antiocha [Antakja] nije nikada vidio Isa-alejhisselama. Njega je munafik Pavle, dugo nakon Isa-alejhisselamovog-uzlaska na nebesa, preveo u Isa-alejhisselamovu-vjeru. I Marko je, takođe, je primio Isa-alejhisselamovu-vjeru nakon uzlaska Isa-alejhisselama na nebesa. On je napisao, u Rimu, ono, što mu je Petros rekao da je Indžil. Juhanna je bio sin Isa-alejhisselamove tetke. On je nekoliko puta vidio Isa-alejhisselama. U ova četiri Evandjelja postoji puno dispartnih (potpuno različitih, koji se ne podudaraju) odlomaka.” U knjigama pod naslovom **Dija-ul-kulub** i **Šems-ul-hakika** koje je napisao Ishak efendija iz Hariputa koji je preselio na ahiret 1309. [1892.], u knjizi koju je napisao Hajderizade Ibrahim Fasih efendija na Arapskom jeziku pod naslovom **Essirat-ul-mustekim** a koji je preselio na ahiret 1299. i u knjizi **Mizan-ul-mevazin** koju je na Perzijskom jeziku napisao Nedžef Ali Tebrizi a koja je 1288 štampana u Istanbulu i u knjizi **Erredul-Džemil** koja je na Arapskom jeziku a koju je napisao Imam-i Gazali i koja je 1959. godine štampana u Bejrutu je dokazano da su kopije današnjih Biblija interpolirane. Zadnje tri knjige je 1986. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi fotostatski reprodukovala. Barnabas je precizno napisao šta je vidio i čuo od Isa-alejhisselama. Ovo Evandjelje je pronađeno i 1973. godine u Pakistanu izdato na Engleskom jeziku. U knjizi **Kamus-ul-a'lam** piše, “Barnabas je jedan od ranijih Apostola. On je bio sin Markovog amidže. On je sa Kipra. Nakon šro se je Pavle pojavio on mu je pristupio. Oni su zajedno putovali u Anatoliju i Grčku. On je postao šehid (mučenik) na Kipru u 63. godini. On je napisao Evandjelje i još neke knjižice. Hrišćani ga komemoriraju jedanaestog juna.”

Hrišćanski vjerski ljudi se nazivaju svećenici. Patrijarh je najviši od svih Ortodoksnih svećenika. Svećenici srednjega reda se nazivaju pastori. Oni koji čitaju Indžil se zovu Kissis (čitači evandjelja). Uskufi (Prezviteri) su iznad Kissisa. Oni su slični muftijama. Uskufi višeg ranga su biskupi (episkopi) iznad kojih je arhiepiskop (nadbiskup) koji su slični kadijama (sudijama). Oni koji obavljaju vjerske obrede se zovu Džazilik (svećenici) ispod kojih su Šemmasi (đakoni, svećenikovi pomagači). Oni koji služe u crkvi se zovu Ermiti ili Šemamise koji su slični muezzinima. Oni koji su se posvetili molitvi (ibadetu) se zovu Rahib (kaluđer). Poglavar katolika je Papa (otac očeva) u Rimu. Njegov savjetnički prelati se nazivaju kardinali.

Svi ovi ljudi sa vjerskim autoritetom su zaboravili Allahovo teala jedinstvo. Oni su izmislili **Sveto trojstvo**. Nakon izvjesnog vremena za vrijeme ere Rimskog imperatora Klaudiusa II (215.-271.) Patrijarh iz Antioka, Junus Šemmas, je izjavio Allahovo teala jedinstvo. On je okrenuo na pravi put puno svijeta. Oni su postali Ehl-i kitab. Ipak, svećenici koji su ga kasnije naslijedili su ponovo počeli da obožavaju tri stvari. Konstantin Veliki (274.-337.) je uveo idolatriju (idolopoklonstvo) u Isa-alejhisselamovuvjeru. On je tri stotine dvadeset i pete godine [325.] u Izniku sazvao 318 svećenika i osnovao Duhovni savjet (ruhani medžlis) i napravio novo hrišćanstvo. Prezviter Arius iz ovog savjeta je rekao da je Allahu teala jedan i da je Isa-alejhisselam-Njegovo stvorenje. Međutim, Aleksandar, vođa savjeta i tadašnji Aleksandrijski Patrijarh su ga izbacili iz crkve. Konstantin Veliki je proglasio Ariusa nevjernikom (kafirom) i osnovao principe **Melekaijje** sekte. Ova činjenica je napisana u knjizi **Milel ve Nihal** i u istoriji Rima koju je napisao Džirdžis Ibnul' amid, Bizantijsko-Grčki historičar koji je živio od 601.-671. po hidžri [1205.-1273. u Damasku]. Tri stotine osamdeset prve godine [381.] se je u Konstantinopolu (Istanbul) održao Drugi savjet na kojem je Makdonijus optužen za blasfemiju zato što je izjavio da Isa-alejhisselam-nije Ruhul-kuds [Sveti duh] nego da je stvorenje. Tri stotine devedeset pete godine [395.] je Rimsko država podijeljena na dva dijela. Četiri stotine dvadeset prve godine [421.] je u Konstantinopolu održan Treći savjet na kojem je pomno ispitana knjiga koju je napisao Nestorius, Konstantinopolski Patrijarh koji je napisao, "Isa-alejhisselam-je bio čovjek. On se ne može obožavati. Postoje samo dva uknuma. Allah je jedan. Od Njegovih sifata (atributa) vudžud (postojanje), hajat (život) i ilm(znanje) samo je Njegov sifat hajat Ruhul-kuds. Ilm uknum [kelima, riječ] je prodrila u Isa-alejhisselama pa je on postao ilah (bog). Merjem nije majka boga (ilah) nego ljudskog bića. Isa nije Allahov sin." Ove njegove ideje su prihvaćene pa se je Nestoriusov mezheb (škola) raširio u istočnjačkim zemljama. Oni koji su pripadali njegovoj školi su se nazivali Nestorijanci. Četiri stotine trideset prve godine [431.] se je u Efesu održao Četvrti savjet. Na ovom savjetu je Nestorius (umro 439. u Egiptu) optužen blasfemijom dok su istovremeno prihvaćene ideje Dioskorusa. Dvadeset godina kasnije, četiri stotine pedeset i prve godine [451.] se je u Kadikiju održao Peti savjet na kojem su uzeli učešće 734 sveštenika. Ovaj savjet se je odrekao Dioskorusovih ideja. Dioskorus je bio Patrijarh Aleksandrije. Njegove ideja je bila da je Isa-alejhisselam ilah. Ovaj savjet je oformio grupu **Monofisije** koja se je takođe zvala **Ja'kubijje** mezheb (škola); što je izvedenica iz imena Ja'kub što je pravo Dioskorusovo ime. Merkjanus, **Bizantijski** imperator toga vremena, je svugdje razglasio ovo odricanje. Diskorus je pobjegao i počeo podučavati ova svoja vjerovanja (školu) po Jerusalemu i Egiptu. Oni su mušrici. Njegovi su sljedbenici obožavali Isa-alejhisselama. Današnji Surjanci (hrišćani koji govore Sirijski jezik), Maronci u Iraku, Siriji i Libanonu pripadaju Ja'kubijja sekti.

Melekaijje školu je prihvatio Kadikojski savjet koju je i kralj Merkjanus ratifikovao. Ona je slična školi prvog savjeta održanoj u Izniku. Njihov vođa će biti Antiočki Patrijarh. Oni će upotrijebiti sifate Ilm i Kelime. Ovi sifati se nazivaju Uknum kada se ujedine sa čovjekom. Oni imaju tri boga. Otac, vudžud (postojanje) uknum. Isa je sin. Merjem je ilah (boginja). Oni zovu Isa-alejhisselama-**Jesus christus** (Isus hrist).

Sedamdeset dvije hrišćanske sekte je Rahmetullah efendija-rahmetullahi teala alejh-detajno objasnio u knjizi na Arapskom jeziku pod nazivom **Izhar-ul-hak**. Ove sedamdeset i dvije hrišćanske sekte su takođe detaljno objašnjene i u knjizi na Turskom jeziku pod naslovom **Dija-ul-kulub** koju je napisao Ishak efendija iz Hariputa. Knjiga **Dija-ul-kulub** je 1990. godine u Istanbulu prevedena na Engleski jezik pod naslovom **Could Not Answer**. Knjiga **Izhar-ul-hak** je 1280. godine [1864.] štampana na Arapskom jeziku u Istanbulu. U ovoj knjizi, alim iz Indije, Rahmetullah efendija-rahmetullahi teala alejh, koji je u Mekki preselio na ahiret 1306. po hidžri, piše detaljno o diskusijama koje je 1270. vodio sa hrišćanskim sveštenicima u Indiji a kasnije i u Istanbulu i opisuje kako ih je ušutkao. Komentari na ove diskusije su kasnije dodani Istanbulskom izdanju knjige na Perzijskom jeziku pod naslovom **Sejf-ul-ebrar**. Knjiga **Izhar-ul-hak** ima dva dijela. Prvi dio, koji je preveo Nuzhet efendija-šef sekretarijata Ministarstva za obrazovanje-na Turski jezik i koji je štampan u Istanbulu pod nazivom **Izhar-ul-hak**. Drugi dio, je Sejjid Omer Fehmibin Hasen 1293. preveo na Turski jezik. Ovaj dio je 1293. [1876.] štampan u Bosni pod nazivom **Ibraz-ul-hak**.

Ove sve sekte su bile lojalne Rimskom papi do 446. [1054]. Oni su svi mušrici. Svi su bili katolici. Istanbulski patrijarh, Mihael Kirolarius, se je 1054. odvojio od pape i započeo da sobom, neovisno, rukovodi istočne crkve. Ove se crkve nazivaju **Ortodoksne**. One slijede **Ja'kubijje** školu.

Njemački sveštenik Luter se je 923. [1517.] pobunio protiv Rimskog pape. Njega su sljedile mnoge crkve. Oni se nazivaju **Protestanti**.]

Kako vidimo, svi hrišćani su mušrici i niži su od jevreja. Oni će biti puno mučeni (azab) na ahiretu zato što ne vjeruju Muhammeda-alejhisselam-i krše Uluhiyyet; vjeruju Sveto trojstvo. Oni vjeruju da su Isa-alejhisselama i njegova majka hazret-i Merjem bogovi i obožavaju ih. Oni su svi mušrik. Oni takođe jedu leš. [Islam nas uči kako trebamo ubiti životinju koja se smije jesti. Kada ona nije ubijena na propisan na;in njeno meso postaje leš to jeste, ne smije se jesti.] Što se tiče jevreja oni samo ne vjeruju dva Pejgambera-alejhimessalevatu vetteslimat. Oni znaju da je Allahu teala jedan i ne jedu leš. Ipak jevreji su više neprijateljski raspoloženi prema Islamu. Iako je mali broj jevreja postao mušrik kao hrišćani zato što su rekli. "Uzejr je Allahov sin," većina nisu mušrici. Ortodoksni, katolici i protestanti čitaju različite verzije Biblije (Indžila) i tvrde da slijede Isa-alejhisselama. Međutim, svaka sekta ima puno konfliktnih principa u odnosu na vjerovanje (i'tikad) i praksu (amel). Svi se zovu

nasara, hrišćani. Oni koji kažu da je Isa-alejhisselam- Pejgamber se zovu Ehl-i kitab. Danas nema Ehl-i kitab hrišćana. Zato što ne vjeruju u Muhammeda-alejhisselam oni su svi kafiri. Jevreji misle da slijede Musa-alejhisselama. 1954. godine svjetska populacija je bila 2.444 biliona. Bilo je 322 miliona muslimana, 800 miliona hrišćana (128 miliona ortodoksni, 470 miliona katolika i 202 miliona protestanata), 11 miliona jevreja i 1.311 bilion kafira bez Svete knjige koji ne vjeruju ni u jednog Pejgambera to jeste, mušrika.

Kada je naš Pejgamber-alejhissalatu vesselam-počastio ahiret svojim prisustvom u jedanaestoj godini po Hidžri, Ebu Bekr-i Siddik-radijallahu teala anh-je postao halifa. On je preselio na ahiret trinaeste godine po Hidžri u šezdeset trećoj godini svoga života. Nakon njega je Omer-ul-Faruk-radijallahu teala anh-postao halifa. On je postao šehid u šezdeset trećoj godini života to jeste, dvadeset treće godine po Hidžri. Za njim je Osman Zinnurejn-radijallahu teala anh-postao halifa. On je postao šehid u osamdeset drugoj godini života to jeste, trideset pete godine po Hidžri. Nakon njega je Ali-radijallahu anh-postao halifa. On je postao šehid u četrdesetoj godini po Hidžri u šezdeset trećoj godini života. Ove četiri halife se zovu **Hulefa-i Rašidin**. Kao i u zaman-i se'adet, pazilo se je na **Šeri'at** to jeste, **Ahkam-i Islamijje** pa su ljudski hakovi, pravda i sloboda svugdje cvjetali za vrijeme njihovog hilafeta. Ahkam-i šerijje su se ispunjavali u potpunosti. Ove četiri halife su najuzvišeniji od svih Eshab-i kiram-alejhimurridvan-a njihova međusobna uzvišenost je kao što je i sekvenca njihovog hilafeta.

Nakon što je naš Pejgamber-sallallahu alejhi ve sellem-počastio ahiret svojim dolaskom, na Arapskom poluostrvu je nastala pobuna. Ebu Bekr-i Siddik-radijallahu anh-ju je ugušio i borio se da ispravi otpadnike (murtede) za vrijeme svoga hilafeta dok su Muslimani istovremeno napuštali poluostrvo. On je ponovo uspostavio Muslimansku zajednicu onako kakva je bila u vrijeme vakt-i Seadeta. Omer-radijallahu anh-je kada je postao halifa, održao govor:

"O Resulovi Ashabi-'radijallahu teala anhum edžma'in'! Arabija može podmiriti samo geršlo za vaše konje. Međutim, Allahu teala je obećao Svom Habibu da će On dati Muhammedovom-alejhisselam-ummetu zemlje i kuće u svim dijelovima svijeta. Gdje su ti vojnici koji će pokoriti obećane zemlje i steći ratni plijen na ovome svijetu a na ahiretu visoke stepene gazije i šehida? Gdje su gazije koji će, za ljubav Islama, žrtvovati svoje glave i živote i koji će ostaviti svoje kuće i koji će Allahove teala robove osloboditi iz zalimskih (nemilosrdnih) kandi." On je ovako hrabrio i sokolio Ashab-i kiram da idu u džihad i gazu. Hazret-i Omerov-radijallahu anh-govor je bio taj koji je prouzrokovao brzo širenje Islamskih država na tri kontinenta i koji je očistio na milione ljudi od kufra. Poslije ovog govora Ashab-i kiram-alejhimurridvan-su se jednoglasno zakleli da idu u džihad i gazu i da se do smrti bore za Islam. Muslimani (Ehl-i islam), vojska naoružana i

organizovana onako kako je halifa naredio, su napustili svoje domove, otišli iz Arabije i razišli se po cijelom svijetu. Mnogi od njih se nikada nisu vratili svojoj kući boreći se, gdje su bili, do smrti. Ovako su, za kratko vrijeme, mnoge zemlje bile pokorene. U to vrijeme su postojala dva velika carstva, Bizantinsko i Perzijsko. Ehl-i islam (muslimani) su ih oba pokorili. Naročito Perzijsko carstvo, koje je potpuno kolabiralo a njegove zemlje su pripale Muslimanima. Stanovnici ovih zemalja su na ovom svijetu dobili mir i vječnu sreću na ahiretu, nakon što su stekli čast i postali muslimani. Muslimani su takođe bili zauzeti gazom i za vrijeme halifata hazret-i Osmana i Alije-radijallahu anhum. Za vrijeme hazreti Osmanovog-radijallahu an-halifata neki ljudi su se pobunili protiv halife i učinili ga šehidom. Za vrijeme hazreti Alijinog hilafeta, haridžije su počele podizati bune. Među muslimanima su se pojavile razlike. S obzirom da je zajednička sloga najveći izvor osvajanja i pobjede, za vrijeme njihovog hilafeta nije osvojeno puno zemlje kao u doba hazret-i Omera-radijallahu an-h.

Era Hulefa-i rašidin-radijallahu anhum-je trajala trideset godina. Ovih trideset godina je proteklo u blagostanju kao u vrijeme Pejgambera-alejhisselam. Nakon njih su se među muslimanima pojavili mnogi bid'ati (novotarije uvedene u vjeru) i krivi putevi tako da su mnogi skrenuli sa pravog puta. Samo su se spasili oni koji su vjerovali kao Ashab-i kiram-radijallahu teala anhum edžma'in-i koji su se isto onako kao i oni prilagodili šeri'atu. Grupa **Ehl-i sunnet vel džema'at** je njihov put. Ovo je jedini ispravan put. Put koji su naš Pejgamber i njegovi Ashab-i kiram slijedili, je put koji nam je pokazala ulema ehl-i sunneta-rahmetullahi teala alejhim edzma'in. Tokom vremena su krivi putevi zaboravljeni tako da danas većina Islamskih zemalja slijedi ovaj pravi put. Samo je grupa ši'ija ostali od onih koji nisu u skladu sa Ehl-i sunnetom vel-dzema'at. Ši'ije tvrde, "Hilafet je bio hak (pravo) Alije-radijallahu an-h. Ovaj hak su mu silom uskratili Ebu Bekr i Omer-radijallahu teala anhum," i ovako kleveću i loše se izražavaju o većini Ashab-i kiram.

[Danas, oni koji se nazivaju muslimanima i koji su poznati kao pripadnici Ummet-i Muhammedijje, se skoro potpuno sastoje od Ehl-i sunneta, Ši'ija i Vahhabija. Zindici koje su Englezi osnovali u Indiji to jeste, Ahmedijje (Kadijani), Bahaije i **Tebliğ-i džema'at** nemaju veze sa muslimanstvom. Sve tri grupe su odvojene od **Ehl-i sunneta**.]

Ehl-i sunnet grupa se u odnosu na fikh (amel, ibadet) sastoji od četiri **Mezheba**. Prvi je **Hanefijski mezheb**, čiji je osnivač imam-i a'zam Ebu Hanife Nu'man bin Sabit-radijallahu teala an-h. 'Hanif' znači 'osoba koja ispravno vjeruje, koja je prionula za Islam'. 'Abu Hanifa' znači 'otac pravih Muslimana'. Imam-i a'zam nije imao kćerku 'Hanifu'. Drugi mezheb Ehl-i sunneta je **Maliki mezheb** čiji je osnivač imam-i Malik bin Enes-rahmetullahi alejh. Treći je **Šafi'i mezheb** čiji je osnivač imam-i Muhammed bin Idris Šafi'I-rahmetullahi alejh. Hazreti Šafi'i, ashab, je bio djed imamovog djeda. Ovo je razlog da se njegov mezheb zove Šafi'i.

Četvrti je **Hanbeli mezheb** čiji je osnivač Ahmed bin Hanbel-rahmetullahi alejh. [Kako je napisano u predgovoru knjige **Redd-ul-muhtar** koju je napisao Ibni Abidin godine rođenja ova četiri imama-rahmetullahi alejhim-su imam-i a'zam 80., Malik 90., Šafi'i 150., Ahmed 164. po Hidžri a preselili su na ahiret 150. (767.), 179., 204. i 241. po Hidžri respektivno.]

U odnosu na i'tikad (vjerovanje) ova četiri mezheba se ne razlikuju jedan od drugog. Svi pripadaju Ehl-i sunnetu a njihova vjerovanja i osnova njihove vjere su iste. Ova četiri imama muslimana su bili veliki i poznati mudžtehidi kojima su svi vjerovali. Oni su se po pitanju šeri'ata (muamelat, ibadet) razišli jedan od drugog u nekim manjim stvarima.

S'obzirom da su Allahu teala i Njegov Pejgamber-sallallahu teala alejhi ve sellem-željeli mu'minima merhamet (milost), u Kur'an-i kerimu i u Hadis-i šerifu nije jasno rečeno kako da se izvjesne stvari rade. [Da je rečeno jasno, bilo bi ih ili farz ili sunnet tako uraditi. Oni, koji ne bi uradili farz, bi bili griješnici a oni koji bi ih omalovažili bi postali kafiri. Život za muslimane bi bio vrlo težak.] Ove stvari je trebalo uporediti sa onim za koje je jasno rečeno. **Mudžtehidi** su osobe, među ulemom, koji su sposobni da upoređivanjem razumiju kako se takve stvari trebaju raditi. Vadžib je to jeste, naređeno je u Kur'an-i kerimu i u Hadis-i šerifu da mudžtehid mora da svojom svom snagom nastoji da pronađe kako će on kao i oni koji ga slijede raditi izvjesnu radnju. On je mora raditi u skladu sa svojim zaključkom ili izborom (**idžtihad**) za koji on misli da je najvjerojatnije ispravno rješenje. Mudžtehidova greška, koju je napravio u svom nastojanju da razumije kako je nešto ispravno raditi, se ne smatra grijehom i on će na ahiretu biti nagrađen za svoje nastojanje i trud jer je čovjeku naređeno da radi koliko može. Ako je pogriješio dobiće jednu nagradu za svoje nastojanje. Ako je pronašao istinu (ispravan odgovor) dobiće deset puta veću nagradu. Svi Ashab-i kiram-radijallahu teala anhum edžma'in-su bili veliki alimi to jeste, mudžtehidi. Među onima koji su živjeli odmah iza njih je bilo puno velikih alima koji su mogli činiti idžtihad i svakog od njih je slijedilo puno svijeta (to jeste, svaki je imao svoj mezheb). Kako je vrijeme prolazilo mnogi od ovih mezheba su zaboravljeni tako da su se, u Ehl-i sunnetu, održala samo četiri mezheba. Kasnije, da ne bi neko došao i tvrdio da je mudžtehid i započeo krivovjernu grupu, Ehl-i sunnet ulema nije slijedila nikog osim ova četiri mezheba. Milioni pripadnika Ehl-i sunneta su sljedili jedan od ova četiri mezheba. Pošto je vjerovanje ova četiri mezheba isto oni nisu jedni druge smatrali krivim niti su jedni druge smatrali bid'at sahibijama (krivovjernicima) i jereticima. Govoreći da je put ova četiri mezheba pravi put musliman misli da je vjerovatno njegov mezheb više u pravu. Pošto nam islam ne pokazuje jasno, kako će se suditi za djela koja su rađena po idžtihadu, moguće je da naš mezheb nije u pravu a da su ostala tri mezheba u pravu. Najbolje je za svakoga da kaže, "Mezheb koji ja slijedim je u pravu ali može biti da i nije. Druga tri mezheba nisu u pravu a možda i jesu." Nije dozvoljeno mješati mezhebe jedan sa drugim ako nema hardža

(prisiljavajuće nevolje). Osoba se mora u svakom pogledu prilagoditi mezhebu koji slijedi na taj način što će naučiti njegova učenja kada nema hardža.

[Osobi je džaz (dozvoljeno) u slučaju hardža (velike poteškoće, potpune nemogućnosti izvršavanja izvjesne radnje u skladu sa svojim mezheбом) slijediti drugi mezheb po tom pitanju. Međutim, postoje šartovi (uslovi). Osoba koja je primorana da slijedi drugi mezheb mora da ispuni njegove šartove (uslove) to jeste farzove i mufside (radnje koja poništavaju djelo). Ibni Abidin u poglavlju pod naslovom Nikah-i ridž'i piše da su alimi hanefijskog mezheba izdali fetvu po kojoj je u takvoj situaciji dozvoljeno imitirati Maliki mezheb]

Većina uleme je rekla da je Hanefijski mezheb bliži istini. Zato se je ovaj mezheb rasprostranio u većini Muslimanskih zemalja. Skoro svi muslimani Turkistana, Indije i Anatolije su Hanefije. Cijela zapadna Afrika pripada Maliki mezhebu. U priobalnom pojasu Indije, među Kurdima, u Egiptu, Arabiji kao i Dagistanu Šafi'ije su mnogobrojne. Hanbelija je nekoliko. U jedno vrijeme ih je bilo puno u Damasku i Bagdadu.

Postoje četiri **Edille-i šer'ijje** (to jeste vjersko znanje, dokumenti mudžtehid imama, izvori): **Kur'an-i kerim, Hadis-i šerif, Idžma-i ummet, i Kijas-i fukaha (Kijas-i mudžtehid).**

Kada je mudžtehid naišao na neko pitanje za koje nije mogao naći jasan odgovor u Kur'an-i kerimu on bi za njega potražio odgovor u Hadis-i šerifu. Ako odgovor na postavljeno pitanje nije postojao jasno ni u Hadis-i šerifu, mudžtehid je rekao da se dotična radnja treba raditi u skladu sa idžmom, ako u idžmi postoji jasan odgovor na to pitanje. **[Idžma'** znači saglasnost ili jednoglasnost svih Eshab-i kiram to jeste, oni su svi, potpuno isto, učinili ili prokomentarisali izvjesnu radnju. Idžma' Tabi'ina, koji su došli nakon Ashab-i kiram, je takođe dokument. Nije idžma' što kažu ili urade ljudi, koji su nakon njih došli, a naročito ako su to naši savremenici i vjerski reformatori ili oni koji nemaju pojma o vjeri.] U slučaju da za tu radnju, ni u idžmi, ne postoji jasan odgovor tada je bilo potrebno slijediti kijas mudžtehida. Imam-i Malik je takođe rekao da je dokument, pored ova četiri dokumenta, i saglasnost stanovnika Medine-i munavvere toga vremena. On je rekao, "Njihova tradicija [saglasnost] im je prenesena preko njihovih očeva i djedova od Resulullaha-sallallahu alejhi ve sellem." On je rekao da je za njega ovaj izvor pouzdaniji od kijasa. Međutim ovaj izvor (stanovnike Medine-i munavvere), imami druga tri mezheba nisu smatrali kao dokument.

Za **idžtiḥad** postoje dva puta. Prvi put je put koji je ulema Iraka zvala **re'j put** (put izbora) ili kijas. Ako u Kur'an-i kerimu ili Hadis-i šerifu nije jasno rečeno kako se treba raditi izvjesnu radnju mudžtehid bi potražio drugu radnju koja joj je slična a za koju je jasno rečeno u Kur'an-i kerimu ili hadis-i šerifu kako se treba raditi. Kada bi mudžtehid pronašao sličnu radnju on bi je uporedio sa radnjom koja joj je slična pa bi se radnju u pitanju

radilo na sličan način. Nakon Eshab-i kiram, vođa mudžtehida ovog puta je bio Imam-i a'zam Ebu Hanifa-rahmetullahi alejh.

Drugi put je bio put uleme Hidžaza takozvani **rivajet put** (put tradicije). Ulema Hidžaza je smatrala tradiciju stanovnika Medine-i munavvere jačom od kijasa. Najuzvišeniji od mudžtehida ovoga puta je bio imam-i Malik-rahmetullahi alejh-koji je živio u Medine-i munavveri. Imam-i Šafi'ija i imam-i Ahmed ibni Hanbel-rahmetullahi teala alejhima-su posjećivali njegova predavanja. Imam-i Šafi'ija je, nakon što je naučio imam-i Malikov put, otišao u Bagdad i tamo od imam-i a'zamovih učenika naučio put imam-i a'zama. On je sjedinio ova dva puta. On je osnovao novi put idžtihada. S obzirom da je bio književnik i vrlo elokventan on je donijeo odluku za svako pitanje ili radnju u skladu sa alternativama koje ja smatrao emfatičnijim (naglašenijim) na osnovu razumijevanja konteksta ajet-i kerima i hadis-i šerifa. Kada nije mogao naći jaku alternativu on je kijasom učinio idžtihad. Ahmed ibni Hanbel je takođe došao u Bagdad nakon što je naučio put imam-i Malika. I on je u Bagdadu naučio metode kijasa od taleba (učenika) imam-i a'zama. Pošto je znao veliki broj hadis-i šerifa na pamet on je prvo učinio idžtihad posmatrajući kako hadis-i šerif potvrđuju jedni druge tako da se, po mnogim pitanjima ahkam-i šerijje, nije složio sa druga tri mezheba.

Slučaj ova četiri mezheba se može uporediti sa stanovnicima grada čiji se predstavnici, kad naiđu na novi problem koji ne mogu da naiđu u zakonu, skupe da ga riješe upoređujući ga sa sličnim zakonskim paragrafom. Nekad se desi da se ne slože. Jedni kažu da je cilj države da održava gradove za komfor ljudi. Rezonujući i razmatrajući oni riješe problem upotrebljavajući analogiju između ovog slučaja i jednog sličnog slučaja koji je direktno definisan u zakonskom članu. Ova procedura je slična hanefijskom mezhebu. Drugi, posmatraju ponašanje činovnika glavnog grada i imitiraju ih po tom pitanju. Oni kažu da njihovo ponašanje pokazuje namjeru države. Ovaj metod je sličan Maliki mezhebu. Neki pronauđu način na koji se treba raditi izvjesna afera studirajući izraz i kontekst zakona. Oni su slični Šafi'ijjskom mezhebu. Izvjesni od njih odlučuju kako je ispravno raditi izvjesnu aferu sakupljajući druge zakonske članove i upoređujući ih jedne sa drugim. Oni su slični Hanbeli mezhebu. Na ovaj način, svaki od uglednih gradskih ličnosti nađe soluciju i kaže da je njegova solucija ispravna i u skladu sa zakonom. Međutim, zakon odobrava samo jednu od četiri solucije tako da su druge tri neispravne. Njihov nesporazum nije iz namjere da se suprotstave zakonu. Oni nastoje da izvrše naređenja države. Prema tome, ni jedan od njih se ne smatra krivim. Njih se puno cijeni za njihovo jako nastojanje. Međutim, one koji su pronašli što je ispravno se još više cijeni i biće nagrađeni. Slučaj četiri mezheba je u ovom smislu. Ono što Allahu teala voli je svakako samo jedno od njih. U aferi u kojoj se četiri mezheba razilaze jedan od drugog samo je jedan u pravu. Druga tri nisu u pravu. Međutim, pošto je svaki imam mezheba nastojao da pronađe pravi put biće

oprošteno onim koji nisu u pravu. Oni će čak biti i nagrađeni pošto je naš Pejgamber-sallallahu teala alejhi ve sellem-rekao, "**Moj ummet neće biti kažnjen radi grešaka ili zaborava.**" Razlike među njima su samo u malim i beznačajnim stvarima. Oni se potpuno slagažu i ne kritikuju jedni druge u odnosu na vjerovanje i najveću većinu ibadeta to jeste, u pravilima i propisima Kur'an-i kerima i Hadis-i šerifa.

[**Pitanje:** "Vehhabije i oni koji čitaju njihove knjige kažu: 'Mezhebi su se pojavili u drugom stoljeću po Hidžri. Kojem su mezhebu pripadali Ashabi i Tabi'in?'"

Odgovor: Imam mezheba je veliki alim koji je sakupio vjersko znanje, koje je stekao od Ashab-i kiram i koje je jasno izraženo u Kur'an-i kerimu i hadis-i šerifu i zapisao ga u svoje knjige. Što se tiče učenja koja nisu jasno rečena on bi ih pregledao upoređujući ih sa onim koja su rečena jasno. U knjizi pod naslovom **Hadika** na tri stotine osamnaestoj stranici piše, "Za vrijeme četiri čuvena mezheb imama su takođe postojali i mnogi drugi imami koji su imali svoje mezhebe. Međutim danas ne postoji niko od onih koji slijede druge mezheb imame pošto se je, vijekovima, njihov broj smanjivao." Svaki Ashab-i kiram je bio mudžtehid, duboki alim i imam mezheba. Svaki od njih je imao svoj mezheb i bio je uzvišeniji i imao je više znanja od četiri mezheb imama. Njihovi mezhebi su mogli biti ispravniji i uzvišeniji. Ali, pošto nisu bili zapisani u knjige njihovi mezhebi su zaboravljeni. Ubrzo, nije više bilo moguće slijediti ni jedan drugi osim ova četiri mezheba. Pitati "kom su mezhebu pripadali Ashab-i kiram?" je kao reći, "kojoj diviziji pripada pukovnik?" ili, "kojem razredu pripada profesor fizike?"]

U mnogim knjigama je napisano da nije postojao ni jedan duboki alim, nakon četiri stotine godina po Hidžri, koji bi mogao učiniti mutlak idžtiħad (apsolutni idžtiħad). Hadis-i šerif na tri stotine osamnaestoj stranici knjige **Hadika** kaže da će se povećati broj lažnih, krivovjernih ljudi na vjerskom položaju. Zato danas, svaki Ehl-i sunnet musliman, mora da slijedi (**taklid**) jedan od četiri poznata mezheba. To znači, on mora da pročita i da se prilagodi **Ilmihal** knjigama jednog od ova četiri mezheba, da ima iman i da sva svoja djela uskladi prema ovim knjigama. On će ovako postati član jednog od ovih mezheba. Ko ne slijedi jednog od njih nije pripadnik Ehl-i sunneta nego je **mezhebsiz** (nemezheblija) koji, ili pripada jednoj od sedamdeset dvije krivovjerne grupe ili je kafir. Ova činjenica je napisana u **Bahr, Hindijje i Tahtavi**, poglavlje Zebajih i u **Ibn-i Abidin**, poglavlje o Bagije. Nadalje, na pedeset drugoj stranici knjige **El-besair** piše da tefsir Ahmeda Savi-rahmetullahi teala alejh-iznosi da je isto napisano i u suretu **Kehf**.

Autor knjige **mizan-ul kubra**-rahmetullahi teala alejh-piše u predgovoru, "Svi zaboravljeni mezhebi kao i postojeća četiri su saħih (ispravni, vjerodostojni). Ni jedan od njih nije uzvišeniji od drugog pošto svi ovise o četiri ista dinska izvora. Svi mezhebi imaju nešto što je lagano

(**Ruhsat**) kao i nešto što je teško (**Azimet**). Osoba pravi od islama igru ako radi ruhsat a u stanju je da raditi azimet. Onome ko ima uzur (šeri'atski opravdan razlog to jeste, ko nije u mogućnosti da radi azimet) je dozvoljeno upotrijebiti ruhsat. Njegova upotreba ruhsata zaslužuje isto onoliko sevaba koliko bi dobio da radi azimet. Vadžib je onom, ko je u mogućnosti, u svom mezhebu raditi azimet umjesto ruhsata. Nadalje, ako izvjesna radnja, koja u njegovom mezhebu ima samo ruhsat, ima u drugom mezhebu azimet njemu je vadžib uraditi azimet. Moramo što možemo više izbjegavati nevoljenje riječi bilo kojeg mezheb imama ili držanje našeg mišljenja uzvišenijim od njihovog. Znanje i razum drugih u poređenju sa znanjem i razumom mudžtehida su skoro ništa." Kada nije dozvoljeno osobi koja nema uzura da radi u skladu sa ruhsatom u svom mezhebu shvatiće se da nikada nije dozvoljeno iznalaziti ruhsate u drugim mezhebima što se zove činjenje **telfika** mezheba.

Autor knjige **Durr-ul-muhtar**-rahmetullahi teala alejh-piše u njenom predgovoru što takođe piše i u knjizi **Redd-ul-muhtar**, koja je anotacija knjige Durr-ul muhtar, "Nije sahih istraživati ruhsate (olakšice) mezheba i ibadetiti u skladu sa njima. Na primjer ako koža, nekoga ko ima abdest a slijedi Šafi'ijski mezheb, prokrvari njegov abdest nije izgubljen dok će krvarenje prouzrokovati gubljenje abdesta kod osobe koja slijedi Hanefijski mezheb. U drugu ruku, osoba koja slijedi Šafi'ijski mezheb će izgubiti abdest ako njegova koža dotakne kožu žene koja mu nije mahrem (koju po šeri'atu može oženiti) dok onaj ko slijedi Hanefijski mezheb neće izgubiti abdest ako ga takne žena koja mu nije mahrem. Prema tome namaz osobe, čija koža krvori i koja je takla kožu žene koja mu nije mahrem, nakon što je uzela abdest, nije sahih sa takvim abdestom. Isto tako je batil (nevažeće, neispravno) slijediti drugi mezheb dok se nešto radi po mezhebu. Na primjer, osobi koja slijedi Šafi'ijski mezheb neće biti sahih da klanja namaz, ako je dotakne pas a koja je, prema svom mezhebu pri uzimnju abdesta učinila mesh samo po malom dijelu kose, [ako nije oprala površinu koju je pas dotakao] takođe slijedeći i Maliki mezheb. Salat (namaz) osobe koju je dotakao pas neće biti sahih prema Šafi'ijskom mezhebu. Međutim, pseto prema Maliki mezhebu nije nedžs ali se mesh (kada se uzima abdest) mora učiniti mokrim rukama po svoj kosi. Slično tome, razvod braka koji je dat pod prinudom je u Hanefijskom mezhebu sahih dok nije sahih u druga tri mezheba. Prema tome, osobi nije dozvoljeno slijediti Šafi'ijski mezheb i nastaviti brak sa ženom koju je razveo i istovremeno biti oženjen njenom sestrom slijedeći Hanefijski mezheb. Prema saglasnosti uleme nije sahih (dozvoljeno) činiti **talfik** u izvršavanju izvjesnog posla to jeste, nije dozvoljeno istraživati ruhsate (olakšice) mezheba i po njima raditi. Nije dozvoljeno raditi nešto ako ne slijedimo ni jedan od četiri mezheba." [**Durr-ul-muhtar**, predgovor i **Redd-ul-muhtar** njen komentar.] Nadalje, "U Šafi'ijskom mezhebu je džaiiz (dozvoljeno), kad postoji uzur (šeri'atski opravdan razlog) kao što su sefer (putovanje) i jaka kiša, sastaviti zajedno

podne i ikindiju namaz kao i akšam i jaciju namaz. U Hanefijskom mezhebu ovo nije dozvoljeno. Hanefiji je haram, kada putuje, klanjati podne u ikindijsko vrijeme. Hanefiji nije nikada sahih klanjati ikindiju u vrijeme podne namaza. Međutim oba slučaja su u Šafi'ijском mezhebu sahih. Kada postoji velika poteškoća (haradž, mešakkat) u izvršavanju nekog posla (kao na primjer ibadeta), po našem mezhebu nam je džaiž (dozvoljeno), izabrati ruhsat (olakšicu) koji postoji u našem mezhebu da izvršimo tu radnju. Ako je i ruhsat teško uraditi, biće nam dozvoljeno, za taj specifični ibadet, slijediti to jeste, imitirati neki drugi mezheb (od četiri mezheba). Međutim u ovom slučaju onaj ko ovo čini mora da obavlja farzove i vadžibe drugog mezheba koji se odnose na taj posao ili ibadet." **[Ibid, poglavlje o namaskim vremenima.]** Osoba koja imitira (slijedi) drugi mezheb, dok radi izvjesni posao ili ibadet, ne izlazi iz svog mezheba; ona nije promijenila (ne mijenja) svoj mezheb. Ta osoba samo, dok radi taj posao (radi kojeg imitira drugi mezheb), mora da takođe pazi i na šartove toga drugog mezheba.

U drugom tomu knjige **Redd-ul-muhtar** Ibni Abidin-rahmetullahi teala alejh-piše na pet stotina četrdeset drugoj stranici, "Hanefiji će biti džaiž (dopušteno) klanjati podne sa abdestom, koji je uzeo (da klanja podne namaz), bez da je zanijetio da uzima abdest (za podne namaz). Ako on u vrijeme ikindije počne slijediti Šafi'ijски mezheb njemu neće biti sahih klanjati ikindiju sa abdestom koji je uzeo u podne. On mora da ponovo uzme abdest i da zanijeti kada uzima abdest. U Šafi'ijском mezhebu je farz formalno zanijetiti kada se uzima abdest. U Hanefijskom mezhebu nije farz da se zanijeti kada se uzima abdest. U istoj knjizi, u poglavlju **ta'zir**, piše, "Ako neko radi dunjalučkih poslova (razloga) promijeni mezheb, bez vjerske potrebe ili bez potrebe koja se odnosi na ilm (znanje) takva osoba se igra sa vjerom. Takva osoba mora biti kažnjena. Plašimo se da će takva osoba umrijeti bez imana (kao kafir). Allahu teala kaže, **"Pitajte one koji znaju!"** Ovo je razlog da je postalo vadžib pitati mudžtehida to jeste, slijediti mezheb. Slijediti mezheb to jeste, mezheb taklid činiti je jedino moguće ili da kažemo kojeg smo mezheba ili da u srcu zanijetimo bez izgovaranja. Slijediti mezheb znači čitati, naučiti i raditi u skladu sa učenjima mezheb imama. Mezhebu se ne može pridružiti samo izgovarajući, ja sam Hanefija ili, ja sam Šafi'ija bez da ga se nauči ili zna. Takve osobe moraju da nauče kako se ispravno obavlja ibadet iz ilmihal knjiga i od hodža.

Osoba koja prezire mezhebe i koja mijenja svoj mezheb kako bi izabrala lakši način kada nešto radi [to jeste, koja ujedinjuje mezhebe i odabire i sakuplja njihove olakšice] ne može biti svjedok." **[Ibid, poglavlje o svjedočenju.]**

Ibni Abidin piše u predgovoru da je, "halifa Harun-ur-rešid rekao imam-i Maliku, 'Ja hoću da po svim islamskim zemljama rasprostranim tvoje knjige i da svima naredim da samo njih slijede.' Imam-i Malik je odgovorio, 'O halifa, nemoj da to radiš! Mezhebi različitih alima su Allahov teala rahmet

(milost) ovom ummetu. Svako slijedi mezheb koji voli. Svi mezhebi su ispravni."

Mu'min ili **Muslim** ili **Musliman** je onaj ko vjeruje i prihvata vjeru koju je Allahu teala objavio i poslao čovječanstvu preko Muhammeda-alejhisselam-a koja se je raširila u islamskim državama. Ovo znanje, ova nauka se nalazi u Kur'an-i kerimu i u hiljadama hadis-i šerifa. Ashab-i kiram su ovo znanje, ovu nauku naučili od našeg Pejgambera-sallallahu alejhi ve sellem. **Selef-i salihin**, koji su došli iza Ashab-i kiram u drugom i u trećem vijeku to jeste ulema islama, su ovo znanje i nauku zapisali u svoje knjige onako kako su ih direktno od Ashab-i kiram čuli ili kako su ih čuli od onih koji su ih čuli od Ashab-i kiram. Alimi islama koji su iza njih došli su različito protumačili znanje koje su nam saopštili Selef-i salihin pa su tako nastale sedamdeset tri grupe koje se jedna od druge razlikuju u načinu vjerovanja. Samo jedna od ove sedamdeset i tri grupe nije slijedila svoje misli i mišljenja. Samo jedna od ovih grupa nije ništa ni promijenila ni dodala u svojoj interpretaciji. Ova jedina grupa sa ispravnim imanom se zove **Ehl-i sunnet** ili **Sunni**. Sedamdeset dvije grupe koje su se odvojile kao rezultat pogrešnog tumačenja i objašnjavanja sumnjivih ajeta i hadisa se zovu **Bid'at** ili **Dalalet** (krivovjerne) ili mezhebsiz (nemezheblje) grupe. Oni su muslimani ali su u krivovjerstvu. [Na početku prvog toma knjige **Se'adet-i ebedijje** piše, "Farz i sunnet onih koji rade harame je sahih to jeste, oni su odplatili dug ali neće dobiti seba. U knjizi **Hadika** kod objašnjenja hadis-i šerifa, '**Ibadeti bid'at sahibija** (krivovjernika) **nisu kabul** (se ne primaju)' piše, 'Ibadeti muslimana koji se ne ustežu od griješnja nisu kabul iako mogu biti sahih.'"]

Izvjesni ljudi, umjesto da nauče iz knjiga Selef-i salihin-rahmetullahi alejhim edžma'in kako se ispravno vjeruje, tumače Kur'an-i kerim i hadis-i šerif u skladu sa svojim razumom i mišljenjem što je prouzrokovalo da se njihov iman potpuno pokvari pa su postali kafiri koji se nazivaju **mulhid**. **Mulhid** misli da je iskren musliman i da pripada ummetu Muhammeda-alejhisselam. **Munafik** se predstavlja kao musliman. Međutim on pripada drugoj vjeri. **Zindik** je nevjernik. On ne vjeruje ni u jednu vjeru. On se pretvara da je musliman kako bi prevario muslimane i učinio da oni postanu nevjernici, ateisti. On nastoji da u islamijet uvede **Vjerske reforme** kako bi ga pokvario i promijenio. On je neprijatelj islama. Oni su puno štetni. Franmasoni i Engleski špijuni su ovakvi.

Ono što se mora znati i vjerovati da bi bili musliman nije samo šest osnovnih principa vjerovanja. Da bi se bilo musliman, takođe se mora vjerovati da je potrebno izvršavati mešhur (dobro poznate) **farzove** i izbjegavati i kloniti se **harama**. Osoba koja ne vjeruje činjenicu da je naša prva dužnost izvršavati farzove i ne raditi harame će izgubiti svoj iman i postaće **murted** (odmetnik, otpadnik iz vjere, apostata). Ko vjeruje da je izvršavanje farzova i izbjegavanje harama naša prva dužnost ali ne radi jedan ili više farzova ili radi jedan ili više harama je musliman ali je kriv,

griješan musliman. Ovakav musliman se zove **fasik**. Izvršavanje farzova i uzdržavanje (apstinencija) od harama se zove činjenje **ibadeta**. Musliman koji nastoji da čini ibadet i koji, čim pogriješi, odmah dođe na tevbe se zove **salih** musliman.

Danas, onom ko živi u slobodnim zemljama, nije opravdano ne znati šest osnovnih principa vjerovanja i mešhur farzove i harama. Ne naučiti ih je veliki džunah. Neophodno ih je potrebno ukratko naučiti i sa njima podučiti našu djecu. Ako ih zanemarimo zato što ne mislimo da su važni postaćemo kafir (nevjernik). Koji god kafir samo izgovori kelimu **Ešhedu en lailahe illallah ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve Resuluh**, zna i vjeruje njeno značenje, odmah postaje musliman. On kasnije mora da postepeno nauči šest osnovnih principa imana i dobro poznate farzove i harama. Ako ih ne nauči on izlazi iz islama i postaje **murted**. Oni se moraju naučiti iz ispravnih ilm-i hal knjiga koje su napisali alimi Ehl-i sunneta.

Drugi Dio RAZNO ZNANJE FITNEDŽIJE (SMUTLJIVCI), NEISPRAVNI MEZHEBI

Sva četiri hak, ispravna mezheba imaju isti i'tikad (vjerovanje, ili iman). U Islamu među njima ne postoji razlika. Sva četiri imaju Ehl-i sunnet i'tikad. Oni koji nemaju Ehl-i sunnet i'tikad su bid'at ehli to jeste, mezhebsiz (nemezheblije). Oni sebe nazivaju pripadnicima **petog mezheba**. Danas ne postoji drugi način da naučimo vjeru osim iz ilm-i hal knjiga jednog od ova četiri mezheba. Svako može da izabere mezheb koji mu je najlakše slijediti. Mi ćemo naučiti dotični mezheb tako što ćemo čitati knjige koje su napisali alimi tog mezheba. Ko radi svoje sve poslove u skladu sa dotičnim mezheбом on postaje član toga mezheba. Na ovaj način, osoba slijedi taj mezheb to jeste, čini ga **taklid**. Musliman obično pripada mezhebu svojih roditelja pošto mu je lako naučiti ono što čuje i vidi od svojih roditelja. Postojanje četiri mezheba, umjesto jednog, je olakšica za muslimane. Dozvoljeno je napustiti jedan mezheb i slijediti drugi. Međutim, uzeće nas dugi niz godina da naučimo novi mezheb. Trud koji smo uložili da naučimo prethodni mezheb, ne samo da nam neće koristiti, nego čak može izazvati i konfuziju dok radimo mnoge stvari. Nije džaz (dozvoljeno) napustiti mezheb zato što nam se ne sviđa zato što je ulema rekla da, voliti Selef-i salihin ili reći da oni nisu znali, izaziva kufur.

U skorije vrijeme su se pojavile izvjesni ljudi kao što su Pakistanac Mevdudi i Egipćani, Sejjid Kutb i Rešid Riza. Oni, kao i oni koji su čitajući njihove knjige bili prevareni, kažu da bi trebalo ujediniti mezhebe i da bi trebalo olakšati islamijet odabiranjem i sakupljanjem ruhsata (olakšica) četiri mezheba. Oni su ovu ideju definisali svojim kratkom pameti i oskudnim znanjem. Čim pogledamo u njihove knjige odmah vidimo da oni nemaju pojma o naukama kao što su tefsir, hadis, usul i fikh. Oni nam otkrivaju svoje neznanje i neukost serijom nezrele logike i pogrešnog pisanja. Zato što:

1) Alimi četiri mezheba su izjavili, "Hukm-i muleffik je neispravan" to jeste, ibadet koji je obavljen slijedeći istovremeno više od jednog mezheba neće biti sahih dakle, biće batil (nevažeći), kada njegovo izvršavanje nije sahih ni u jednom od (četiri) mezheba. Ko ne slijedi saglasnost alima četiri mezheba-rahmetullahi teala alejhim edžma'in-on ne pripada ni jednom mezhebu. On je mezhebsiz (nemezheblija). Djela takve mezhebsiz osobe nisu u skladu sa islamijetom (Islamom). Ona su bezvrijedna. On od dina pravi igru.

2) Ograničavanje muslimana i njihovog ibadeta na jedan jedini put pravi vjeru Islam vrlo teškom. Allahu teala i Njegov Pejgamber-sallallahu alejhi ve sellem-bi, da su to htjeli, objavili sve jasno pa bi se sve radilo slijedeći samo taj jedan put. Međutim, Allahu teala i Njegov Resul-sallallahu

teala alejhi ve sellem, iz sažaljenja prema ljudskim bićima, nisu sve jasno izjavili. Različiti mezhebi su se pojavili kao rezultat tumačenja Ehl-i sunnet alima-rahmetullahi teala alejhim edžma'in. Kada neko u svom poslu naiđe na izvjesnu poteškoću on izabere olakšicu u okviru svog mezheba. U slučaju još veće poteškoće on slijedi (čini taklid) jedan drugi (od četiri) mezheba i bez teškoće obavi svoj posao. Ova olakšica ne bi postojala kada bi postojao samo jedan mezheb. Nemezheblije koje iskupljaju ruhsate (olakšice), sa ciljem da osnuju jedan sistem laganih načina u stvari, vjerovatno ne znajući šta rade, prave za muslimane problem.

3) Radeći jedan dio ibadeta po jednom mezhebu a drugi dio po drugom znači da nemamo povjerenja u znanje imama prethodnog mezheba. Kako je gore napisano, kufr je, reći da su Selef-i salihin-rahmetullahi teala alejhim edžma'in-bili neuki.

Istorija je bila očevicac mnogim ljudima koji su htjeli da promijene ibadet i koji su vrijeđali Ehl-i sunnet alime-rahmetullahi teala alejhim edžma'in. Očigledno je da osobe, koje kažu da trebamo izabrati ruhsate (olakšice) četiri mezheba i ukinuti četiri mezheba, čak nisu u stanju ni da ispravno pročitaju ili razumiju jednu stranicu iz knjiga mezheb imama. Osoba mora da bude duboki alim da bi mogla shvatiti mezhebe i uzvišenost mezheb imama. Osoba koja je alim (duboko učena) neće, otvaranjem glupog i neukog puta, voditi narod u felaket (propast). Džahili i krivovjernici, koji su se pojavili tokom istorije, će nas odvesti u felaket, ako im budemo vjerovali. Ako slijedimo **Ehl-i sunnet** alime, koji su došli u svakom od četrnaest vijekova i koji su hvaljeni u hadis-i šerifima, steći ćemo se'adet (sreću). I mi takođe, trebamo da se čvrsto držimo puta naših predaka, salih, čistih muslimana, šehida, koji su dali svoje živote za Allahovo teala ime i za širenje islama. Mi ne bi smjeli dopustiti da nas zavaraju otrovni, štetni članci skorojevića, vjerskih reformatora.

Na žalost, otrovne ideje Abduha, šefa kairske Masonske loge, su se u skorije vrijeme uvukle i u medresu **Džami'ul-ezher** tako da su se u Egiptu pojavili **vjerski reformatori** kao što su Rešid Riza, rektor Ezher medrese Mustafa Meragi, Kairski muftija Abdulmedžid Selim, Mahmud Šeltut, Tentavi Dževheri, Abdurrazik paša, Zeki Mubarek, Ferid Vedždi, Abbas Akkad, Ahmed Emin, doktor Taha Husejn paša, Kasim Emin, Hassen Benna. Još više na žalost njih, kao i njihovog ustada (majstora, učitelja) Abduha, danas smatraju modernim alimima islama i prevode njihove knjige se na mnoge jezike. Oni su bili sebeb (uzrok) da mnogi neuki vjerski ljudi i omladina islama skrenu sa pravoga puta.

Veliki alim islama i mudžeddidd četnaestog stoljeća sejjid Abdulhakim Efendi-rahmetullahi alejh-je rekao, "Kairski muftija Abduh nije imao kapacitet da shvatiti veličinu alima islama. On je sebe prodao neprijateljima islama i u najmanju ruku postao franmason i jedan od svirepih kafira koji iznutra razaraju i uništavaju islam."

Oni koji su se skotrljali u kufr ili bid'at ili krivovjerstvo, kao Abduh, su se uvijek nadmetali jedni s drugim u obmanjivanju mlađeg vjerskog kadra, koji ih je naslijedio. Oni su bili pioniri u felaketima (propastima) koje je hadis-i šerif, **"Mom ummetu će doći felaket (propast) kroz fadžir (krivovjerne) vjerske ljude"** unaprijed najavio.

Učenici koje je Abduh istrenirao nisu nakon njegove smrti 1323. (1905.) besposleno sjedili u Egiptu. Oni su objavili mnoge, veoma štetne knjige, koje su bile sebeb za kahr i gadab-i ilahi (izazvale Allahov teala gnjev i prokletstvo). Jedna od ovih knjiga se zove **Muhaverat** koju je napisao Rešid Riza. Rešid Riza je u ovoj svojoj knjizi, kao što je to radio i njegov učitelj Abduh, napao četiri mezheba Ehl-i sunneta. Misleći o mezhebima kao o idealističnim razlikama i pogrešno predstavljajući usul (metode) i šartove (uslove) idžtihada, kao reakcionarne kontroverzije (neslaganja), on je otišao tako duboko u krivovjerstvo da je rekao da su one pokvarile jedinstvo islama. On je jednostavno ismijavao milione iskrenih muslimana koji su hiljadu godina slijedili jedan od četiri mezheba. On se je toliko udaljio od Islama da je tražio puteve koji bi mogli podmiriti savremene potrebe vjere, imana. Svi vjerski reformatori imaju jednu zajedničku karakteristiku to jeste, svaki od njih, predstavlja sebe kao pravog muslimana, kao alima islama, koji posjeduje ekstenzivno znanje i koji je shvatio pravi islam i potrebe modernog doba. Oni predstavljaju hakiki, sahih muslimane, koji su pročitati i shvatili knjige islama, i koji u stopu slijede alime Ehl-i sunneta kojima su date vesele vijesti da su Resulullahovi nasljednici i koji su hvaljeni u hadis-i šerifu, **"Njihovo vrijeme je najbolje od svih vremena"** kao takliddžije (imitatore, sljedbenike) koji prosto razmišljaju. Deklamacije i članci reformatora nam jasno pokazuju da oni, ne samo nemaju pojma o islamskim ahkamima (propisima), fikhskom znanju to jeste, oni nam pokazuju da su njihovi autori totalni džahili (neuki vjerski ljudi) i da nemaju pojma o vjerskom znanju. **"Alimi koji imaju iman su najuzvišeniji od svih ljudi"** i **"Vjerski alimi su Pejgamberovi nasljednici"** i **"Srčano znanje je jedna od Allahovih teala tajni"** i **"Alimovo spavanje je ibadet"** i **"Poštujte alime mog ummeta! Oni su zvijezde na zemlji"** i **"Alimi će na kijametu šefa'at (posredovati) činiti"** i **"Alimi fikha su neprocjenjivi. Ibadet je biti u njihovom društvu"** i **"Alim među njegovim talebama (učenicima) je kao Pejgamber u njegovom ummetu."** Da li naš Pejgamber-sallallahu alejhi ve sellem, u gore navedenim hadis-i šerifima, hvali Ehl-i sunnet alime koji su se pojavili u hiljadu i tri stotine godina ili Abduha i njegove učenike, skorojeviće, vjerske reformatore? Naš efendija, Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem- je opet na ovo dao odgovor i rekao, **"Svaki vijek će biti gori od prethodnog. Oni će se ovako kvariti do kijameta!"** i **"Kako se kijamet približava, ljudi na vjerskom položaju će biti truliji, pokvareniji od magarčeve lešine."** Ovi hadis-i šerif su napisani u **Tezkire-i Kurtubi muhtasari**. Svi alimi islama i Evlije, koje je Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-činio medh i

sena (hvalio i uzdizao), su jednoglasno rekli da je put, kojem su date vesele vijesti spasa od Džehennema, grupa (firka), mezheb, koji se zove **Ehl-i sunnet vel-džema'at**. Oni koji ne pripadaju Ehl-i sunnetu će otići u Džehennem. Ovi alimi su takođe jednoglasno rekli da nije ispravno i da je besmisleno činiti **telfik mezheba** (ujedinjenje mezheba) to jeste, izabirati i sakupljati ruhsate (olakšice) četiri mezheba i od njih praviti jedan lažni mezheb.

Hoće li neko ko je razuman slijediti put Ehl-i sunnet mezheba, koji su alimi islama-rahmetullahi teala alejhim edžma'in-koji su se pojavili tokom milenija jednoglasno pohvalili, ili će vjerovati takozvanim kulturnim, progresivnim neznačicama koji nemaju pojma o islamu i koji su se pojavili u zadnjih stotinjak godina?

Eminentni i govorljivi pripadnici sedamdeset dvije grupe, za koje hadis-i šerif kaže da će otići u Džehennem, su uvijek napadali Ehl-i sunnet alime-rahmetullahi teala alejhim edžma'in-i nastojali da cenzurišu ove mubarek muslimane međutim, oni su uvijek bili osramoćeni odgovorima potkrijepljenim ajet-i kerimima i hadis-i šerifima. Kada su vidjeli da su neuspješni u znanju, oni su se odali napadima i ubistvima ubijajući, u svakom stoljeću, na hiljade muslimana. S druge strane, pripadnici četiri Ehl-i sunnet mezheba, su uvijek voljeli jedni druge i živjeli kao braća.

Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-je rekao, "**Podjela muslimana na mezhebe, u životnim poslovima, je** [za njih] **Allahov teala rahmet.**" Međutim vjerski reformatori kao što je Rešid Riza koji je rođen 1282. (1865.) i u Kairu 1354. (1935.) iznenada umro, kažu da će osnovati islamsku slogu ujedinjujući četiri mezheba. Međutim, naš Pejgamber-sallallahu alejhi ve sellem-je naredio svim muslimanima da se ujedine u iman (da svi isto vjeruju) i da slijede jedan put, put njegovih četvorice halifa. Alimi islama-rahmetullahi alejhim edžma'in-su radeći zajedno, istraživali i proučavali put četvorice halifa, put imana, i zabilježili ga u svojim knjigama. Oni su, ovaj jedinstveni put, koji je naš Pejgamber naredio, nazvali **Ehl-i sunnet vel-džema'at**. Muslimani cijeloga svijeta se moraju ujediniti na ovaj jedan put, put **Ehl-i sunneta**. Oni koji hoće jedinstvo islama, ako su iskreni u svojim riječima, trebaju da se pridruže ovom, već postojećem jedinstvu. Ali na žalost, franmasoni, englezi i zindici koji nastoje da iznutra unište islamijet su uvijek nastojali da obmane muslimane lažnom riječi "jedinstvo" dok su istovremeno razbiljali na komade "imansko jedinstvo" pod maskom svoje lozinke, "hoćemo da napravimo slogu".

Dušmani islama su nastojali da unište islamijet još od vremena našeg Pejgambera. Danas franmasoni, komunisti, jevreji i hrišćani napadaju na razne načine. Isto tako i krivovjerni muslimani, za koje je rečeno da će otići u Džehennem, odvođe muslimane sa pravoga puta, varaju i kleveću stazu Ehl-i sunneta i sljedbenike ispravnog puta. Oni, na ovaj način, učestvuju u razaranju Ehl-i sunneta, i sarađuju sa neprijateljima islama. Pioniri ovih napada su **englezi** koji su mobilisali, u ove svrhe i u ovom svom podlom

napadu, svoja sva imperijalna sredstva, bogatstva, vojnu silu, mornaricu, tehnologiju, političare i književnike. Oni su, na ovaj način, uništili dvije najveće Islamske države koje su se protezale preko tri kontinenta, Gurganijje državu u Indiji i Osmanlijsku državu, koje su bile zaštitnice Ehl-i sunneta. Oni su u svim državama uništili cijenjene i važne knjige islama. Oni su u mnogim državama izbrisali islamsko znanje. U drugom svjetskom ratu su komunisti bili skoro potpuno propali kada su im englezi pomogli što je doprinijelo da se osnaže i rašire po cijelom svijetu. Engleski premijer James Balfour (1902-5) je 1917. osnovao cionističku organizaciju (**sihjunijje**) kojoj je bio cilj obnavljanje Izraelske države u Palestini, mukaddes (svetom) mjestu muslimana. Stalna podrška koju su englezi dali ovoj organizaciji je 1366. (1947.) rezultirala u uspostavljanju Izraelske države. Engleska država je bila ta koja je 1351. (1932.) osnovala Vehhabijsku državu, na taj način što je otela Arapsko poluostrvo od Osmanlija, i dala ga Su'udovim sinovima. Oni su ovakvim postupkom zadali Islamu najveći udarac.

Abdurrešid Ibrahim efendi piše u drugom tomu knjige **Alam-i Islam**, u dijelu pod naslovom "Neprijateljstvo engleza prema Islamu", koja je 1328. (1910.) štampana u Istanbulu na Turskom jeziku, "Prvi cilj engleza je bio da što je moguće prije ukinu Hilafet-i islamijje. Oni su se spremili da nahuškaju Kirimske turke, da se pobune protiv Osmanlijske države, tako da bi onda oni mogli uništiti hilafet. Njihovu tajnu i prepredenu namjeru jasno vidimo u Pariskom ugovoru. Propozicije koje su napravili u Lozanskom ugovoru, koji je održan 1923., pokazuju njihove tajne i prepredene namjere. Englezi su bili oni koji su izazvali svaku propast (felaket) koja nas je snašla, bez obzira kako su je oni majstorski maskirali. Uništavanje islamijjeta (Islama) je uvijek bio glavni politički cilj engleskih političara pošto su ga se oni uvijek bojali. Englezi oni su upotrebljavali (potkupljivali) svjesne najamnike da bi prevarili muslimane. Oni su ih, ove izdajice i licemjere, predstavljali kao alime islama. Ukratko, englezi su najveći din dušmani." Abdurrešid efendi je u Japanu 1363. (1944.) preselio na ahiret.

Englezi nisu bili sami koji su stotinama godina proljevali krv u muslimanskim zemljama. Škotski franmasoni su takođe, prevarili na hiljade muslimana i vjerskih ljudi, napravili ih franmasonima i bili sebeb da oni dobrovoljno izađu iz vjere i da postanu murtedi kroz prazne riječi kao što su, "pomaganje čovječanstvu, bratstvo". Oni su upotrebljavali ove murted masone kao oruđe (alat) da potpuno unište Islam. Masoni su ovako upotrijebili ljude, kao što su Mustafa Rešid paša, Ali paša, Fuad paša, Midhat paša i Tal'at paša, da unište Islamske države. Masoni kao Džemaleddin-i Efgani, Muhammed Abduh i učenici koje su oni odgojili su upotrijebljeni kao oruđe u kvarenju i uništavanju islamskog znanja. Od stotina razdornih i podrivačkih knjiga koje su ovi masoni napisali knjiga **Muhaverat**, koju je napisao egipćanin Rešid Riza, je prevedena na mnoge jezike i distribuirana (dijeljena) u islamskim zemljama. Oni su ovom metodom nastojali da

pokvare din i iman muslimana. Vidimo da nisu samo mladi ljudi na vjerskim položajima otišli u propast (felaket), nego da su oni bili sebeb da i drugi odu u propast, nakon što su bili zahvaćeni ovom strujom i nisu pročitali ili nisu shvatili knjige alima Ehl-i sunneta-rahmetullahi teala alejhim edžma'in.

Knjiga **Muhaverat** napada na četiri mezheba Ehl-i sunneta i negira **Idžma'-i ummet**, jedan od četiri izvora islamskog znanja, i kaže da svako treba da radi onako kako shvata Kitab (Kur'an-i kerim) i Sunnet (hadis-i šerif) te tako pokušava da iskorijeni islamsko znanje. Mi smo 1394. (1974.) pripremili naš **Odgovor Neprijatelju Islama** i objavili ga na Turskom i Engleskom jeziku. [Knjiga **Odgovor Neprijatelju Islama** će inšallah uskoro biti prevedena na Bosanski jezik.] Mi smo takođe ofsetom reprodukovali i odšampali knjige, **Hulasat-ut-tahkik fi bejan-i hukm-ittaklid vettelfik**, koju je napisao veliki alim islama Abdulgani Nablusi-rahmetullahi teala alejh, **Hudždžetullahi alel'alemin**, koju je napisao Jusuf-i Nebhani-rahmetullahi teala alejh, risale (brošure) **Gajet-ut-tahkik**, koju je napisao Muhammed Hajat Sindin, i **Sejf-ul-ebrar**, koju je napisao jedan od alima Indije, Muhammed Abdurrahman Silheti-rahmetullahi teala alejh, koje takođe opovrgavaju i pobijaju ove štetne knjige. Na kraju knjige **Hulasat-ut-tahkik** piše da je musliman ili postao mudžtehid ili nije dokučio stepen idžtihada. Mudžtehid može biti ili **Mutlak mudžtehid** (apsolutan) ili **Mukajjed mudžtehid** (pripada mezhebu). Mutlak mudžtehid ne smije slijediti drugog mudžtehida. On mora da slijedi svoj idžtihad. Mukajjed mudžtehidu je vadžib slijediti usule (metode) mezheba. On slijedi svoj idžtihad, koji je u skladu sa ovim usulima.

Ko nije mudžtehid treba da slijedi koji god želi od četiri mezheba. Međutim, kada radi neki posao u skladu sa jednim od četiri mezheba, on mora da pazi da je taj posao u skladu sa svim šartovima (uslovima) koje taj mezheb zahtijeva, da bi taj posao bio sahih (ispravan). Ako ne ispuni samo jedan od šartova njegov posao neće biti sahih. Jednoglasno je rečeno da će takav postupak biti batil (ništav, nevaljao). Iako mu nije šart da vjeruje da je njegov mezheb bolji od druga tri, biće bolje ako tako vjeruje. **Telfik** je izlazak iz okvira četiri mezheba i pravljenje petog mezheba. Telfik je rad bilo kakvog ibadeta ili posla u skladu sa pravilima više od jednog mezheba, koja se međusobno ne slažu. Telfik je, da jasnije napišemo, probiranje ili izabiranje pravila iz više mezheba, dok radimo neki ibadet, koja se međusobno jedna sa drugim ne slažu. Ovakav ibadet će biti batil (nevažeci) i neće biti sahih (ispravan) ni u jednom od pomješanih mezheba. Ovakvo ponašanje je izigravanje sa vjerom. Na primjer, ako izvjesna količina nedžaseta upadne u izvjesnu količinu vode koja je manja od **Havz-i kebir** a veća od kulletejna i ako se boja, okus i miris vode ne promijene i ako neko ovom vodom uzme abdest, bez da formalno zaniijeti da uzima abdest, i ako ne opere izvjesne dijelove tijela na propisan način, jedno za drugim, i ako ih rukama ne istrlja i ako ih ne opere odmah jedne za drugim i ako svoj abdest ne započne sa Bismilom, njegov abdest neće biti sahih (ispravan) ni prema

jednom od četiri mezheba. [**Havz-i kebir**, veliki bazen od najmanje 25 kvadratnih metara; **kulletej**n, 217.75 kg.] Ko kaže da je sahih on pravi peti mezheb. Čak ni mudžtehid ne može dati peto mišljenje koje se ne slaže sa saglasnošću četiri mezheba. [Količina vode koja se zove **Kulletej**n je detaljno objašnjena u knjizi **Se'adet-i Ebedijje**.] Sadr-uš-šeri'a piše u svojoj knjizi **Tavdih**, "Jednoglasno je rečeno da, kada nam od Ashab-i kiram dolaze dva različita habera, kasnijoj ulemi nije dozvoljeno predložiti treći. Takođe postoje i oni alimi koji su rekli da su alimi svakog vijeka kao Ashab-i kiram". Molla Husrev-rahmetullahi alejh-piše u svom radu **Mir'at-ul-usul**, "Kada nam o nečem dolaze dva različita habera (izvještaja) od alima prvog stoljeća, prema idžmi, nije džaiž (dozvoljeno) dati treći. Sahih je reći da su alimi svakog vijeka kao Ashab-i kiram." Dželaleddin-i Mihalli, prvi autor Dželalejn tefsira, kaže u šerhu (komentaru) Sujutijevog **Džem'ul Dževami'**, "Haram se je ne slagati sa idžmom. To je Kur'an-i kerimom zabranjeno. Iz ovog razloga je haram, izraziti treće mišljenje, o nečemu u čemu se Selef-i salihin nisu složili."

Obavljanje amela (djela) slijedeći pravila dva, tri ili četiri mezheba koja se međusobno ne slažu je neposlušnost idžme ovih mezheba. Ovakav amel (posao, rad, djelo) nije sahih ni prema jednom od ovih mezheba. **Talfik** nije džaiž (dozvoljen). Kasim bin Katlubega piše u knjizi koja se zove **Tashih**, "Jednoglasno je rečeno da nije sahih raditi neki posao slijedeći dva različita idžtihada. Prema tome, ako neko ne učini mesh (ne potare) mokrim rukama po cijeloj glavi, ako ga nakon toga dotakne pas i ako tako klanja njegov namaz neće biti sahih (ispravan). Takođe je i Šihabuddin Ahmed bin Imadin-rahmetullahi teala alejh, alim Šafi'ijskog mezheba, napisao u knjizi **Tevkiful-hukkam** da je jednoglasno mišljenje da će takav namaz biti batil (navažeći)." Prema obojici, i prema imam-i Maliku i prema imam-i Šafi'iji-rahmetullahi teala alejh-ni abdest, ni namaz takve osobe neće biti sahih, zato što prema prvom osoba u pitanju nije učinila mesh po cijeloj glavi a prema drugom zato što ga je dotakao pas.

Hanefi alim Muhammed Bagdadi-rahmetullahi teala alejh-je napisao u svojoj risali (knjižici, brošuri) **Taklid**, "Postoje tri šarta (uslova) da bi mogli slijediti drugi mezheb to jeste, da bi ga mogli taklid činili. Prvi šart je to, da osoba, koja je započela neki posao u skladu sa svojim mezheбом, ne može završiti taj isti posao u drugom mezhebu. Ovo je takođe napisao i Ibni Humam u svom radu **Tahrir**. Naprimjer, neko ko je uzeo abdest po Hanefijskom mezhebu ne može klanjati namaz u skladu sa Šafi'ijским mezheбом. Drugi šart je, kako ga Ibni Humam u svom radu **Tahrir** citira od Ahmed bin Idris Karafidena, da se posao koji neko radi ne smatra batil (nevažeci) ni u jednom, od dva mezheba koje ta osoba slijedi. Na primjer, ako izvjesna osoba slijedi Šafi'ijski mezheb i ako, dok uzima abdest, rukama ne trlja dijelove tijela koji se moraju oprati. Ako onda ta ista osoba dotakne neku ženu [koja mu nije mahrem to jeste, koju po šeri'atu može oženiti] misleći da dodirom žene po Maliki mezhebu neće izgubiti abdest, namaz koji

takva osoba klanja, sa ovakim abdestom, nije sahih ni po jednom od ova dva mezheba. Treći šart je da ne iskupljamo olakšice iz mezheba." Imam-i Nevevi i mnogi drugi alimi su naglasili važnost ovog šarta (uslova). Ibni Humam nije spomenuo ovaj šart. Hasen Šernblali kaže u svom radu **Ikd-ul-ferid**, "Nikah koji je obavljen bez prisustva velije (staratelj od bilo koje osobe koja nije punoljetna u namijenjenom bračnom paru) je sahih (ispravan) u Hanefijskom mezhebu kao i nikah koji je obavljen bez šahida (svjedoka) u Maliki mezhebu. Međutim, nikah koji je obavljen u odsustvu i velije i šahida neće biti sahih. Pošto je za avam (obični svijet) vrlo teško da se pridržavaju ovog trećeg šarta njima nije dozvoljeno da čine taklid (slijede) neki drugi mezheb osim u slučaju kada imaju zaruret (šeri'atski opravdan razlog). Rečeno je da nije sahih slijediti neki drugi mezheb bez konsultacije sa alimom. Ovdje se završava prevod Muhammed Bagdadijevog citata.

Isma'il Nablusi-rahmetullahi teala alejh-se u svom komentaru (šerhu) na objašnjenje (šerh) knjige **Durer** poziva na knjigu **Ikd-ul-ferid** pa kaže, "Nije šart da ostanemo vezani za jedan mezheb. Možemo takođe obaviti posao i slijedeći (čineći taklid) neki drugi (od četiri) mezheba. Samo u tom slučaju, moramo, pri tom poslu, da se pridržavamo svih šartova (uslova) koje, za taj posao, taj mezheb zahtijeva. Mi možemo raditi dva različita posla na dva različita načina slijedeći (čineći taklid) dva različita mezheba." Potreba za pridržavanjem i izvršavanjem svih šartova (uslova) dok činimo taklid (imitiramo) drugi mezheb iznosi na vidjelo činjenicu da telfik mezheba nije sahih.

Hanefi alim Abdurrahman Imadi-rahmetullahi teala alejh-piše u svojoj knjizi **Mukaddime**, "Kada postoji zaruret možemo, pored našeg mezheba, taklid činiti (imitirati) koji god hoćemo od druga tri mezheba. Međutim, moramo se strogo pridržavati i izvršavati sve šartove koji se odnose na taj posao. Naprimjer, Hanefija koji zbog zarureta imitira Šafi'ijski mezheb i koji uzima abdest iz količine vode koja se zove kulletej, ukaljane nedžasetom mora da formalno zaniijjetiti da uzima abdest, da pazi na tertib (redosljed) kada uzima abdest, mora da, kada uzima abdest, trlja dijelove tijela koji se peru, mora da prouči **Fatih**u kada klanja za imamom i mora da pazi na ta'dil-i erkan. Jednoglasno je rečeno da, ako se ovo sve ne učini, namaz neće biti sahih (ispravan)." Njegova primjedba o zaruretu, da bi mogli činiti taklid (imitirati), je suvišna. On je pod zaruretom mislio da kaže, potreba za imitiranjem, pošto se prema većini alima ne mora stalno slijediti isti mezheb. Dozvoljeno nam je, dok slijedimo naš mezheb, u slučaju nevolje (haradž) taklid činiti (slijediti, imitirati) drugi mezheb. Sve što je ovdje, do sada napisano, pokazuje da telfik nije sahih.

Ibni Humamov rad **Tahrir** ne sadrži ni jednu izreku koja pokazuje da je telfik sahih (dozvoljen). Muhammed Bagdadi i imam-i Munavi pišu da Ibni Humam kaže u knjizi **Feth-ul kadir**, "Grieh je promijeniti mezheb na osnovu idžtihada i burhana (dokaza, evidencije). Ko to radi bi se trebao

ta'zirom kazniti (bičevanjem). Još je gori slučaj promijeniti mezheb bez idžtihada i burhana. U ovom kontekstu prelazak u drugi mezheb znači raditi poslove, ibadete u skladu sa drugim mezhebom. Ne možemo preći u drugi mezheb samo govoreći da smo prešli. To se zove obećanje a ne prelazak. Čak i ako neka osoba tako kaže ona ne slijedi taj mezheb. Ajet-i kerim, **"Pitajte one koji znaju ono što ne znate!"** nam naređuje da nađemo nekog ko je poznat kao alim i da ga pitamo vjerske propise. Zabrana alima protiv mijenjanja mezheba je s namjerom da se spriječi pokušaj iskupljanja olakšica mezheba. Prema mnogim alimima, svaki musliman može da, u različitim poslovima, slijedi idžtiħad koji mu je lakši." Ako neko, ko je neuk (džahil), kaže da nam zadnja izjava Ibni Humama pokazuje da je telfik saħih on ne razmišlja ispravno pošto nam izjava pokazuje, da će se jedan posao uraditi potpuno u skladu sa jednim mezhebom a ne slijedeći više od jednog mezheba. Mezhebsiz (nemezheblije) i vjerski reformatori koji ovo ne mogu da shvate uzimaju za sebe Ibni Humama kao lažnog svjedoka. Nasuprot, Ibni humam piše, u svojoj knjizi **Tahrir**, da telfik nije džaiž.

Vjerski reformatori navode citat iz Ibni Nudžejmovog-rahmetullahi teala alejh-pisanja kao primjer da je telfik saħih, a koje glasi, "U fetvi koju je izdao Kadihan piše da prodaja, komada zemlje, koji je posvećen vakufu i koji je prodan za gaben-i fahiš (prekomjernu) cijenu, nije džaiž po Ebu Jusufu radi gaben-i fahiš cijene. S druge strane, ovakva prodaja je džaiž prema Ebu Hanifi, ako vekil (opunomoćenik) proda tu zemlju po gaben-i fahiš cijeni. Dva idžtihada su ujedinjena tako da je takva prodaja saħih." Međutim, telfik u ovom primjeru se dešava u istom mezhebu. Oba mišljenja su proizvod istog usula. To nije slučaj sa telfikom dva mezheba. Još jedan podatak koji nam pokazuje da Ibni Nudžajm ne odobrava telfik je njegova izjava, "Osoba koja imami džema'atu čiji su članovi drugog mezheba mora da se takođe pridržava i šartova tog mezheba." koja se nalazi u **Bahr-ur-raik**, šerhu (komentaru) koji je on pripremio na knjigu **Kenz**. Ovdje se završava prijevod zadnjeg dijela knjige **Hulasat-ut-tahkik**.

Alim iz Indije, Muhammed Abdurrahman Silheti-rahmetullahi teala alejh-piše u svojoj knjizi na Perzijskom jeziku **Sejf-ul-ebrar-il-meslul alel-fudždžar**, "Pri objašnjenju hadis-i šerifa, '**Olakšavajte! Ne otežavajte!**' u komentaru na knjigu **Miškat** allame hafiz Hasen bin Muhammed Tajjibi piše "Osoba koja iskuplja olakšice mezheba postaje zindik (kafir)." Tajjibi je 743. (1343.) u Damasku preselio na ahiret. Prvo izdanje njegove knjige je štampano u Indiji 1300. (1882.).

Ukratko:

- 1) Svaki musliman mora da slijedi jedan od četiri mezheba kada radi neki posao ili ibadet. Nije dozvoljeno slijediti ni jednog alima koji ne pripada jednom od ova četiri mezheba.
- 2) Svakom muslimanu je dozvoljeno da slijedi koji god voli i koji god mu je lakši od postojeća četiri mezheba. On može da radi jedan posao po jednom mezhebu a drugi posao po drugom mezhebu.

- 3) Što se tiče izvršavanja nekog posla u skladu šartovima više od jednog mezheba, trebamo znati, da se prvo moramo pridržavati svih šartova (zahtjeva, uslova) jednog od ova (četiri) mezheba da bi nam dotični posao bio sahih (ispravan) u tom mezhebu. Ovo se zove **takva** što je vrlo pohvalno i jako dobro. Na ovaj način se pridržavamo šartova tog mezheba dok istovremeno izvršavamo i šartove, činimo i **taklid** ovoga mezheba. Taklid činiti neki mezheb je dozvoljeno pod uslovom da se pridržavamo njegovih svih šartova. Telfik, koji nije dozvoljen, je kada nečiji ibadet nije sahih ni prema jednom od mezheba koje slijedi.
- 4) Ne moramo biti uvijek vezani za mezheb koji smo odabrali. Dozvoljeno nam je, kada god to želimo, da se prebacimo u drugi mezheb. Prilagoditi se bilo kom mezhebu zahtijeva, da dobro naučimo znanje fikha iz ilmihal knjiga toga mezheba. Prema tome, lakše će nam biti, da smo stalno vezani za jedan mezheb. Teško se je prebacivati u drugi mezheb ili ga, za izvjesnu situaciju, imitirati. To možemo učiniti samo onda, kada imamo uzur to jeste, haradž i pod uslovom da se pridržavamo njegovih svih šartova.

Fikh alimi su zabranili džahilima (vjerski neukim osobama), koji nemaju fikhskog znanja, da slijede neki drugi mezheb, zato što je vrlo teško naučiti fikhsko znanje. Na primjer, u knjizi **Bahr-ul-fetava** je napisano, "Ako Hanefija ima ranu koja stalno krvari i ako mu je teško uzeti abdest svakog namaskog vremena njemu nije dozvoljeno da klanja po Šafi'ijском mezhebu ako se ne pridržava i ne izvršava šartove ovog mezheba." Ibni Abidin ovo detaljno objašnjava u poglavlju ta'zir. Ehl-i sunnet alimih rahmetullahi teala alejhim edžma'in-nisu dozvolili neukim da imitiraju (čine taklid) drugi mezheb osim u slučaju haradža (uzura, šeri'atski opravdanog razloga) kako bi zaštitili svoj ibadet od kvarenja (fesad).

Tahtavi, u svom šerhu na **Durr-ul-muhtar hašijesinde**, u poglavlju "Zebajih" kaže, "Izvjesni tefsir alimi su rekli da stotinu i treći ajet-i kerim sureta **Imran**, '**Čvrsto se držite za Allahovo uže!**' znači, čvrsto se držite za ono što alimi fikha kažu. Oni koji ne slijede knjige fikha će zapasti u krivovjerstvo (dalalet), biće im uskraćena Allahova teala pomoć i goriće u Džehennemskoj vatri. O vi koji imate iman! Dobro razmislite o ovom ajet-i kerimu i čvrsto se uhvatite za **Ehl-i sunnet vel-džema'at** grupu kojoj su date vesele vijesti da će biti spašena od Džehennema. Allahovo teala zadovoljstvo i pomoć su samo za one koji su u ovoj grupi. Allahu teala će biti ljut na one koji ne pripadaju ovoj grupi. On će im dati Džehennemski azab. Danas, da bi pripadali Ehl-i sunnetu, moramo slijediti (taklid činiti) jedan od postojeća četiri mezheba. Onaj ko ne slijedi jedan od četiri mezheba je krivovjernik (bid'at sahibija) i otići će u Džehennem." Onaj ko sakuplja olakšice četiri postojeća mezheba, on ne slijedi ni jedan od njih. Kako vidimo, ko ne slijedi ni jedan od četiri mezheba je nemezheblija (mezhebsiz). Ko slijedi (telfik čini) četiri mezheba to jeste, ko miješa četiri

mezheba, radi po bilo kom mezhebu, to jeste, onako kako mu je lakše, je takođe mezhebsiz (nemezheblija). Takođe je mezhebsiz i onaj ko slijedi jedan od četiri mezheba a nema Ehl-i sunnet i'tikad (vjerovanje). Ova tri, gore nabrojena, ne pripadaju Ehl-i sunnetu. Oni su krivovjernici (bid'at sahibije) koji slijede krivovjerstvo (dalalet). Pravi (hakiki) muslimani slijede jedan od četiri mezheba to jeste oni slijede (taklid čine) ispravan (hak) put.

EHL-I SUNNET I'TIKAD

Imam-i Muhammed Gazali-rahmetullahi alejh-piše u svojoj knjizi **Kimja-i se'adet**, "Kada neko postane Musliman, prvi farz mu je da nauči i da vjeruje značenje kelime **La ilahe illallah, Muhammedun resulullah**. Ova kelima se zove **Kelime-i tevhid**. Svakom muslimanu je dovoljno da samo, bez ikakve sumnje, vjeruje značenje kelime-i tevhid. Nije mu farz da zadovolji svoj razum niti da je činjenicama (delilima) dokazuje. Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-nije naredio arapima da znaju, da pominju bitne dokaze, niti da istražuju i razjašnjavaju ikakve moguće sumnje. On im je samo naredio da vjeruju, i da ne sumnjaju. Svakome je, takođe, dovoljno, da površno vjeruje. Međutim, farz-i kifaje je, da u svakom gradu ima nekoliko vjerskih alima. Ovim alimima je vadžib da znaju delile, da odstrane sumnje, i da odgovaraju na pitanja. Oni su za mu'mine kao čobani. Oni ih, s jedne strane, podučavaju i'tikad to jeste, imansko znanje a s druge strane odgovaraju na klevete din dušmana.

Kur'an-i kerim je formulisao značenje kelime-i tevhid a Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-je objasnio šta je u njoj izjavljeno. Svi Ashab-i kiram su naučili ova objašnjenja i prenijeli ih onima koji su iza njih došli. Uzvišeni vjerski alimi, koji su nama prenijeli ono, što su Ashab-i kiram prenijeli, na taj način što su to, bez promjene, zapisali u svoje knjige, se zovu **Ehl-i sunnet**. Svi moraju da nauče vjerovanje (i'tikad) Ehl-i sunneta, da se ujedine i da se vole. Sjeme sreće je u ovom i'tikadu i u ovom ujedinjenju.

Ehl-i sunnet alimi su objasnili kelime-i tevhid na sljedeći način: Ljudi nisu postojali. Oni su svi kasnije stvoreni. Neko je stvorio ljude. On je sve stvorio. Ovaj stvaralac je jedan. On nema sudruga (ortaka) niti Mu je iko sličan. Ne postoji niko drugi kao On. On je bio uvijek postojeći. Njegovo postojanje nema početak. On će biti uvijek postojeći. Njegovom postojanju nema kraja. On neće prestati postojati. Njegovo postojanje je uvijek potrebno. Njegovo nepostojanje nije moguće. On sam od Sebe postoji. On ne treba nikakav sebeb (uzrok, posrednika za Svoje postojanje). Sve što postoji Ga treba. On je Onaj koji sve stvara i sve održava u životu. On nije materija. On nije tijelo. On nije na nekom mjestu. On nije ni u kakvoj materiji. On nema oblik. On se ne može izmjeriti. Ne možemo pitati, kakav je On. Kada kažemo On, ništa, što nam padne na pamet, ili što zamislimo, nije On. On nije tome sličan. To su sve Njegova stvorenja. On nema sličnosti sa Svojim stvorenjima. On je stvaralac svega što padne na pamet, svake iluzije, i svake varke. On nije gore, dole ili sa strane. On nema mjesto. Svako stvorenje je ispod Arša. Arš je ispod Njegove moći (kuvveta) i svemoći (kudreta). On je iznad Arša. Međutim, On nije na Aršu. Arš postoji sa Njegovom uslugom (lutf) i kudretom. On je sada, isti kakav je bio u ezelu (vječnoj prošlosti). On će biti uvijek isti u ebedu (vječnoj budućnosti), kakav je bio prije stvaranja Arša (u ezelu). U njemu nema

promjene. On ima Svoje sifate (atribute). On ima osam sifata koji se zovu **Sifat-i subtijje**: **Hajat**-Allahu teala živi Svojim vječnim životom, **Ilm**-Allahu teala sve zna, **Sem'**-Allahu teala sve čuje, **Besar**-Allahu teala sve vidi, **Kudret**-Allahu teala je svemoćan, **Irade**-Allahu teala sve Svojom voljom čini, **Kelam**-Allahu teala govori Svojim govorom, **Tekvin**-Allahu teala sve stvara, uzdržava i rastvara. U ovim Njegovim sifatima nikada nema promjene. Promjena je znak mane. On nema ni manu ni nedostatak. Iako On nije sličan ni jednom od Svojih stvorenja, moguće Ga je na dunjaluku znati, onoliko koliko nam On dadne da Ga znamo, i na ahiretu vidjeti. Na dunjaluku Ga znamo a nismo u stanju da razumijemo kakav je a na ahiretu ćemo Ga vidjeti, na nama nerazumljiv način.

Allahu teala je poslao Pejgambere-alejhimusselam-Svojim robovima (ljudskim stvorenjima). On je preko ovih velikih ljudi, pokazao Svojim robovima, sebe se'adeta i felaketa. Najuzvišeniji od svih Pejgambera, je zadnji Pejgamber, **Muhammed**-alejhisselam. On je poslan kao Pejgamber svakome, i vjernicima i nevjernicima, svakom mjestu i svakoj naciji na zemlji. On je Pejgamber za sve ljude, meleke i džine. U svakom dijelu svijeta, svako, mora da slijedi i da se prilagodi, ovom uzvišenom Pejgamberu. Ovdje se završava prijevod iz knjige **Kimja-i se'adet** koju je napisao imam-i Gazali. Imam-i Muhammed Gazali-rahmetullahi teala alejh-je jedan od velikih alima islama. On je napisao na stotine knjiga. Sve njegove knjige su vrlo cijenjene. On je rođen 450. po hidžri (1068.) u Tusu to jeste, Mešhed, Iran, gdje je i preselio na ahiret 505. po hidžri (1111.).

Veliki alim i muršid-i kamil, sejjid Abdulhakim Arvasi-rahmetullahi alejh-je rekao, "Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-je imao tri dužnosti. Njegova prva dužnost je bila da svim ljudskim bićima učini **teblig**, da saopšti ahkam-i Kur'anijje (propise Kur'an-i kerima) to jeste, imansko znanje i ahkam-i fikhijje (propise fikha). Ahkam-i fikhijje se sastoji od naređenja i zabrana. Njegova druga dužnost je bila, da samo u srca najuzvišenijih iz njegovog ummeta, prenese ahkam-i ma'nevijje (duhovne propise) Kur'an-i azimuššana dakle, znanje o Allahovom teala zatu (ličnosti) i sifatima to jeste, ma'rifet. Ova dužnost se ne smije pobrkati sa prvom dužnosti koja se zove teblig. Mezhebsiz (nemezheblije) ne vjeruju (odbacuju) ovu drugu dužnost. Međutim, Ebu Hurejre-radijallahu anh-je rekao, 'Od Resulullaha-sallallahu alejhi ve sellem-sam naučio dvije vrste znanja (ilma, iluma). Jedo od njih sam vam rekao. Ubili bi me kada bih vam objasnio drugo.' Ove Ebu Hurejrine riječi su napisane u knjigama **Buhari**, **Miškat**, **Hadika** i u imam-i Rabbanijevim pismima pod brojem 267 i 268 u njegovoj knjizi **Mektubat**. Treća dužnost je usmjerena prema muslimanima koji ne slušaju va'z ili nasihat a odnosi se na izvršavanje fikhskih propisa (ahkam-i fikhijje). Ovakvi muslimani su bili primorani da izvršavaju fikhske propise, čak je i sila bila upotrebljena.

Nakon Resulullaha-sallallahu alejhi ve sellem, četiri halife-radijallahu anh-su savršeno izvršile ove tri dužnosti. Za vrijeme imameta hazret-i

Hasana-radijallahu anh-fitna i bid'ati su se povećali. Islam se je raširio na tri kontinenta. Resulullahov-sallallahu alejhi ve sellem-nur se je udaljio od zemlje. Broj Ashab-i kiram-radijallahu anh-se je smanjio. Kasnije niko nije bio u stanju da sam ispuni ove tri dužnosti. Ove dužnosti su preuzele tri grupe ljudi. Dužnosti imana i ahkam-i fikhijje su dodijeljeni vjerskim imamima to jeste, mudžtehidima. Mudžtehidi oni koji nas informišu o znanju imana se zovu **mutekellimin**. Mudžtehidi koji nam saopštavaju fikhsko znanje se nazivaju **fukaha**. Druga dužnost to jeste, pomaganje voljnim muslimanima da steknu ma'nevi ahkame Kur'an-i azimuššana je dodijeljena dvanaestorici imama Ehl-i bejta i velikanima tesavvufa. Džunejd-i Bagdadi i Sirri-ji Sekati su među njima. Džunejd-i Bagdadi je rođen 207. [821.]. On je 298. po hidžri [911 naše ere] u Bagdadu preselio na ahiret. Sirri-ji Sekati-rahmetullahi teala alejhima-je 251. [876] u Bagdadu preselio na ahiret.

[Ehl-i sunnet alimi su sakupili ilm-i tesavvuf, učeći ovu drugu dužnost od dvanaestorice imama našeg efendije, Resulullaha. Izvjesni ljudi ne vjeruju u Evlije, keramete, i tesavvuf. Ovo nam dokazuje činjenicu da oni nemaju veze sa dvanaestoricom imama. Jer, da slijede Ehl-i bejt i da su naučili od dvanaest imama ovu drugu dužnost našeg Pejgambera među njima bi bilo mnogo alima tesavvufa, i Evlija. Pošto oni ne slijede Ehl-i bejt oni nemaju, među njima, ni jednog alima tesavvufa. Pored toga, oni čak i ne vjeruju da bi takvi alimi mogli postojati. Očigledno je da su dvanaestorica imama-imami Ehl-i sunneta. Oni koji vole Ehl-i bejt pripadaju Ehl-i sunnetu i slijede dvanaest imama. Da bi neko postao alim islama on mora da je Resulullahov nasljednik u ovim dvjema dužnostima. Dakle, on mora da bude mutehassis (ekspert, specijalista) u ovim naukama. Abdulgani Nablusi, jedan od takvih alima, citira hadis-i šerif na 233. i 649. stranici svoje knjige **Hadikat-un-nedijje**, koji opisuje ma'nevi ahkame (duhovne propise) Kur'an-i kerima i naglašava da, nevjerovanje ovih pravila, pokazuje neukost i znak nemezhebstva.]

Treća dužnost to jeste, ahkam-i dinijje, postojanje zakona vjere koji se silom i autoritetom izvršavaju, je dodijeljena sultanima to jeste, vladama. Dijelovi prve klase se zove **mezhebi**, dijelovi druge se zovu **tarikati**, a dijelovi treće se zovu **hukuk** (kanun, zakon). Mezhebi koji nam govore o imanskom znanju se zovu **i'tikadda mezheb**. Naš Pejgamber-sallallahu alejhi ve sellem-je objasnio da će se muslimani, u odnosu na iman, podijeliti u sedamdeset i tri grupe od kojih će samo jedna biti ispravna dok će ostale biti neispravne. Tako se je i desilo. Grupa koja je dobila vesele vijesti da je na pravom putu se zove **Ehl-i sunnet vel-džema'at**. Ostale sedamdeset dvije grupe, za koje je rečeno da nisu u pravu, se zovu **Bid'at grupe** to jeste, krivovjerci, jeretici. Pripadnici ovih sedamdeset dvije bid'at grupe nisu kafiri. Oni su svi muslimani. Ali, ako musliman, pripadnik jedne od ovih sedamdeset dvije grupe ne vjeruje nešto što je u Kur'an-i kerimu ili hadis-i šerifu rečeno jasno ili ne vjeruje u nešto što je među muslimanima

rasprostranjeno, on postaje kafir. Danas ima mnogo ljudi koji su, iako nose muslimansko ime, napustili mezheb Ehl-i sunneta i postali ili krivovjernici ili kafiri." Citat hazret-i Abdulhakim Efendije se ovdje završava.

Muslimani moraju da uče, od kolijevke do groba. Nauka koju muslimani moraju da nauče se zove **Ulum-i Islamijje**. Ulum-i islamijje (Islamsko znanje) se sastoji od dva dijela:

A-Ulum-i Naklijje i **B-Ulum-i aklijje**

A-Ulum-i Naklijje: Šeri'at (vjersko znanje). Ovo znanje se stiče čitanjem knjiga alima Ehl-i sunneta. Vjerski alimi su ove nauke izveli iz četiri glavna izvora Islama. Ova četiri izvora se zovu **Eddile-i šer'ijje**. Ova četiri izvora su Kur'an-i kerim, Hadis-i šerif, Idžma'-i ummet i Kijas-i fukaha.

Vjersko znanje to jeste, **Šeri'at**, se sastoji od osam glavnih grana:

1-Ilm-i tefsir. (nauka koja se bavi interpretacijom Kur'an-i kerima). Specijalista ove grane nauke se zove mufessir. Mufessir je duboko učeni alim koji je u stanju da razumije kelam-i ilahi, murad-i ilahi.

2-Ilm-i usul-i hadis. Ova grana nauke se bavi klasifikacijom hadisa. Različite vrste hadisa (trideset jedna vrsta) su objašnjene u knjizi **Se'adet-i ebedijje**. Prijevod teksta članka pod naslovom "Vrste hadis-i šerifa, veliki alimi hadisa" iz knjige **Se'adet-i ebedijje** se nalazi na stranici pod brojem 77.

3-Ilm-i hadis. Ova grana nauke detaljno izučava izreke (hadis), ponašanje (sunnet) i manire (halove) našeg Pejgambera-sallallahu alejhi ve sellem.

4-Ilm-i usul-i kelam. Ova grana nauke izučava metode kojima je ilm-i kelam izveden iz ajet-i kerima i hadis-i šerifa.

5-Ilm-i kelam. Ova grana nauke se bavi izučavanjem kelime-i šehadet, kelime-i tevhid i šest osnovnih šartova imana koji su o njima ovisni. Ovo su učenja koja se moraju srcem vjerovati. Alimi kelama imaju obično adet (običaj) da pišu zajedno ilm-i usul-i kelam i ilm-i kelam. Neznalice (džahili) misle da su ove dvije grane jedna grana nauke.

6-Ilm-i usul-i fikh. Ova grana nauke se bavi izvođenjem metoda fikha iz Kur'an-i kerima i hadis-i šerifa.

7-Ilm-i fikh. Ova grana nauke izučava ef'al-i mukellefin. Ona nam objašnjava šta trebaju da rade, oni koji su pametni i koji polno dozrijevaju, u stvarima koje se odnose na tijelo. To je nauka koja je potrebno za tijelo. **Ef'al-i mukellefin** ima osam dijelova: **Farz** [Farz je sve ono što je Allahu teala u Kur'an-i kerimu jasno naredio.], **Vadžib** [Vadžib je Allahovo teala naređenje koje, nije jasno kao farz, nego je izvedeno kao zaključak.], **Sunnet** [Sunnet je sve ono što Allahu teala nije jasno naredio a što je naš Pejgamber-sallallahu alejhi ve sellem-je pohvalio ili je sobom redovno radio ili nije zabranio nešto kada je vidio da se radi. Kufr je ne voliti sunnet. Nije greška ako ga volimo ali ga ne činimo.], **Musteheb** [Musteheb je ono što se smatra dobrim i korisnim ali što nije naređeno da se radi. Ako ga uradimo dobićemo sevab. Nije grijeh ga ne raditi.], **Mubah** [Mubah je ono što nije

izjavljeno da li su grijeh ili ta'at (djelo koje Allahu teala voli). Zavisi od nijjeta hoće li mubah biti ta'at ili grijeh Sve što je mubah je halal. Naprimjer, halal je slagati da bi pomirili dva muslimana. Sve što je halal ne znači da je i mubah. Naprimjer, nije mubah već je mekruh ići u kupovinu kada uči ezan iako je kupovina halal. Svaki mubah je ta'at ako se uradi sa lijepim nijjetom.], **Haram** [Haram je sve ono što je Allahu teala u Kur'an-i kerimu jasno zabranio. Haram ne može biti mubah (dozvoljen) iako je urađen sa lijepim nijjetom to jeste, za haram nećemo nikada dobiti nagradu. Ko bez ikakvog razloga radi haram on je svakako griješan. Dobitće nagradu onaj ko se kloni harama, dobrovoljno, zbog straha od Allaha teala. Ako haram ne radimo iz nekog drugog razloga nećemo dobiti nagradu (sewab). Samo ćemo izbjeći grijeh.], **Mekruh** [Mekruh je sve ono što Pejgamber-sallallahu alejhi ve sellem nije volio i što briše sevabe ibadeta.] i **Mufsid** [Mufsid je ono što je najnemoralnije i najpokvarenije, smrtonosni grijeh.]. Ef'al-i mukellefin (**Šeri'at** ili **Ahkam-i islamijje**) se ukratko mogu klasificirati u tri grupe: Stvari koje su naređene, stvari koje su zabranjene i ono što je mubah.

8-Ilm-i tesavvuf. Ova grana se takođe naziva i **Ilm-i ahlak** (nauka o moralu). Ova nauka ne samo da objašnjava šta trebamo i šta ne trebamo srcem činiti nego nam takođe pomaže da srcem osjetimo iman, olakšava muslimanima izvršavanje njihovih poslova u skladu s fikhom i pomaže im da steknu ma'rifet.

Od ovih osam naučnih grana je farz-i ajn [Farz-i ajn je sve ono što je naređeno svakom muslimanu pojedinačno kao naprimjer namaz.], svakom muslimanu, mušku ili žensku, da nauče kelam, fikh i tesavvuf to jeste, šeri'at onoliko koliko im je potrebno. Ne naučiti ih je grijeh, džunah. Autor knjige **Hadika**-rahmetullahi teala alejh, tri stotine dvadeset i treća stranica i predgovor u Ibni Abidinu (**Redd-ul muhtar**).

B-Ulum-i aklijje: Ovo naučno znanje se takođe zove i eksperimentalne nauke. Ove nauke su podijeljene na tehničke i književne nauke. Muslimanima je farz-i kifaje naučiti ove nauke. [Farz-i kifaje je farz koji nije naređen svakom muslimanu pojedinačno, da ga izvrši.] Što se tiče vjerskih nauka njih je farz-i ajn naučiti, onoliko koliko je potrebno. Naučiti više nego što je potrebno to jeste, postati mutehassis (specijalista) u vjerskim naukama je farz-i kifaje. Ako u gradu nema alima koji zna ove nauke, svi će stanovnici i državne vlasti biti griješni.

Vjersko učenje se vremenom ne mijenja. Pogriješiti ili napraviti grešku dok komentarišemo o ilm-i kelamu nije isprika nego zločin. U stvarima, koje se odnose na fikh, varijacije i olakšice koje nam Islam pokazuje se mogu upotrijebiti, samo onda kada po Islamu postoji poteškoća (uzur). U vjerskim poslovima, nije nikada dozvoljeno praviti promijene ili reforme u skladu sa našim mišljenjem ili pogledom. To je sebeb (uzrok) da izađemo iz vjere. Promjena, poboljšanje i progres u ulum-i aklijje je

dozvoljeno. Njih je potrebno razviti istraživajući, pronalazeći pa čak i izučavajući ih od kafira.

Sljedeći članak je citat iz knjige **Medžmu'a-i Zuhdijje**. Sastavio ga je prijašnji ministar prosvjete esejjid Ahmed Zuhdi paša-rahmetullahi teala alejh:

Kada se riječ fikh upotrijebi u četvrtoj kategoriji to jeste, u fekiha jefkahu obliku, ona znači znati, razumjeti. Kada se ona upotrijebi u petoj kategoriji ona znači znati, razumjeti Islam. Alimi Ahkam-i šer'ijje se zovu **fakih**. Ilm-i fikh se bavi poslovima koje ljudi smiju i ne smiju da rade. Fikhsko znanje je sastavljeno iz Kur'an-i kerima, hadis-i šerifa, idžma'-i ummet i kijasa. Jednoglasno mišljenje Ashaba-i kiram i mudžtehida koji su iza njih došli, se zove **idžma'-i ummet**. Ahkam-i šer'ijje koji su izvedeni iz Kur'an-i kerima, hadis-i šerifa i idžma'-i ummet se zovu **kijas-i fukaha**. Ako se za izvjesnu radnju nije moglo iz Kur'an-i kerima ili hadis-i šerifa shvatiti da li je halal ili haram ona se je uporedila sa drugom radnjom za koju se je znalo. Ovo poređenje se naziva **kijas**. Da bi se kijas mogao upotrijebiti potrebno je da radnja sa kojom se poredi ima isti faktor koji čini prethodnu radnju halalom ili haramom. Ovo samo mogu suditi duboki alimi koji su na deredži (nivou) idžtihada-rahmetullahi teala alejhim edžma'in.

Nauka fikha je ogromna. Ona ima četiri glavna odjeljenja:

1-Ibadat koji se sastoji iz pet podrazreda: Nemaz, post, zekat, hadždž, džihad. Svaki od njih ima puno dijelova. Kako vidimo, spremati se za džihad, je ibadet. Naš Pejgamber-sallallahu alejhi ve sellem-je objasnio da postoje dvije vrste džihada, rata protiv neprijatelja islama: Džihad djelima i džihad riječima. Farz je znati napraviti i testirati nova oružja u pripremi za džihad djelom. Država vodi ovu vrstu džihada. Narodu je farz ići u džihad i biti poslušan zakonima države i naredbama koje se odnose na džihad. Danas, nevjernici napadaju preko članaka, filmova, radio i televizijskih emisija i svakom vrstom propagande. Dakle, druga vrsta džihada-džihad riječima-se je izuzetno strahovito povećao. Prema tome, džihad je, stati nasuprot neprijatelja na ovom bojnopolju.

2-Munakahat je sastavljen od podrazreda kao što su ženidba-udaja, razvod braka, alimentacija i mnoge druge stvari [o kojim je detaljno napisano u knjizi **Se'adet-i ebedijje**].

3-Mu'amelat ima puno podrazreda kao što su kupovina, prodaja, stanarina, zajedničko vlasništvo, interes, nasljedstvo itd.

4-Ukubat to jeste, krivični zakonik, je sastavljen od pet glavnih podrazreda: Kisas (osveta), sirkat (krađa), zina (preljuba i blud), kazf (optuživanje čestite žene da ima inkontinenciju), riddet to jeste, kako trebamo kazniti murteda.

Svakom muslimanu je farz da ibadet dio fikha dovoljno nauči. Farz-i kifaje je naučiti munakahat i mu'amelat. Drugim riječima, trebaju ih naučiti oni koji se njima bave. Nakon tefsira, hadisa i kelama najšrefnija (najčasnija) nauka je nauka fikha. Slijedećih šest hadis-i šerifa će biti

dovoljno da ilustruju šeref (čast) fikha i alima fikha-rahmetullahi teala alejhim edžma'in:

'Kada Allahu teala hoće da nekom Svome robu dadne dobro On mu dadne da postane fakih.'

'Kada neko postane fakih Allahu teala mu ispunjava želje i šalje rizik odakle se i ne nada.'

'Allahu teala kaže da je fakih najuzvišenijia osoba u vjeri.'

'Jedan fakih je protiv šejtana jači od hiljade abida (onih koji puno ibadet čine).'

'Sve ima svoj stub. Glavni stub vjere je znanje fikha.'

'Najefdalniji (najdragocjeniji) **i najcjenjeniji ibadet je naučiti i podučavati fikh.'**

Iz ovih hadis-i šerifa takođe shvatamo i uzvišenost imam-i a'zama Ebu Hanife-rahmetullahi teala alejh.

Ahkami dinijje (propisi vjere) je u Hanefijskom mezhebu prenesen preko lanca koji započinje sa Ashabom, Abdullah ibni Mes'udom-radijallahu anh.To jeste, reis (vođa) mezheba, imam-i a'zam Ebu Hanife-rahmetullahi teala alejh, je stekao svoje fikhsko znanje od Hammada. Hammad ga je dobio od Ibrahim-i Neha'ija. Alkama je podučavao Ibrahim-i Neha'ija. Alkama je studirao pod vođstvom Abdullah ibni Mes'uda koga je podučio Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem.

Ebu Jusuf, imam-i Muhammed Šejbani, Zufer bin Huzejl i Hasen bin Zijad su svi talebe (učenici) Imam-i a'zama-rahimehumullah. Od ovih, imam-i Muhammed je napisao oko hiljadu knjiga o vjerskom znanju. On je rođen 135. po hidžri a preselio je na ahiret 189. po hidžri [805. naše ere] u gradu Rejj, Iran. On je oženio majku imam-i Šafi'ije, koji je bio njegov učenik. Nakon smrti, njegove knjige su ostale imam-i Šafi'iji čije se je znanje na ovaj način puno povećalo. Imam-i Šafi'ija-rahmetullahi teala alejh-je rekao, 'Kunem se da se je moje znanje fikha povećalo čitajući knjige imam-i Muhammeda. Ko hoće da poveća svoje znanje fikha treba da bude u prisustvu Ebu Hanifinih taleba.' Još je jednom rekao, 'Svi su muslimani kao ukućani, djeca Imam-i a'zama.' To jeste, dok su ljudi zarađivali nafaku za svoje ukućane Imam-i a'zam je preuzeo na sebe da pronade vjersko znanje koje im je, u ovom njihovom poduhvatu, bilo potrebno. On je na ovaj način oslobodio muslimane velikog i teškog posla.

Imam-i a'zam Ebu Hanife-rahmetullahi alejh-je sastavio fikhsko znanje, klasifikovao ga u grane i ogranke i za njega uspostavio usule (metode). On je takođe sakupio i znanje i'tikada, imana kako su Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-i njegovi Ashab-i kiram-ridvanullahi alejhim edžma'in-va'zili (pričali) i podučavao ga stotinama hiljada taleba (učenika, studenata). Neki od njegovih studenata su postali mutehassisi (specijalisti, eksperti) u imanskom znanju (ilm-i kelam). Od ovih je jedan od taleba imam'i Muhammeda Šejbanija, Ebu Bekr-i Džurdžani, postao mešhur (čuven). Njegov učenik, Ebu Nasr-i Ijad, je obučio Ebu Mensur-i Maturidija u

ilm-i kelamu. Ebu Mensur je nauku kelama zapisao u svoje knjige, tačno onako kako je došla od Imam-i a'zama. Suprotstavljajući se krivovjernicima on je ojačao i'tikad (vjerovanje) Ehl-i sunneta. On ga je rasprostranio nadugo i naširoko. On je 333. [944] preselio na ahiret u Samarkandu. Jedan jevrej je kupio od rusa njegov kabir (Ebu Mensur-i Maturidijevo turbe) i od njega napravio mjesto za zabavu. Kada je 1996 godine Ihlas kompanija iz Istanbula vidjela u kako bijednom stanju se nalazi njegovo turbe, ona ga je od tog jevreja kupila za 30.000 Američkih dolara i restaurirala. Ovaj veliki alim i Ebul-Hasen-i Eš'ari, jedan drugi alim, se nazivaju **imami i'tikad mezheba** Ehl-i sunneta.

Alimi fikha su svrstani u sedam grupa. Kemal paša zade bin Sulejman efendi-rahmetullahi teala alejh-je u svojoj knjizi **Vakfunnijat** na sljedeći način objasnio ovih sedam grupa:

1. Alimi koji su u Islamu mutlak (apsolutni) mudžtehidi. Oni su konstruisali metode i principe za izvođenje hukmova (ahkam, propis) iz **Edille-i erbe'a** to jeste, četiri izvora Islama i izveli ahkam (propise) u skladu sa principima koje su osnovali. Među ovim alimima su četiri mezheb imama.

2. Mudžtehidi u mezhebu to jeste, alimi koji su slijedeći principe reisa (vođe) mezheba, izveli ahkam iz četiri delila (dokumenta) to jeste, edille-i erbe'a. Među ove spadaju imam-i Jusuf i Muhammed kao i njima slični-rahmetullahi alejhim edžma'in.

3. Mudžtehidi mes'ele to jeste, alimi koji su osnovali pravila za mes'ele koje reis mezheba nije tretirao, a koje su na bazi metoda i principa mezheba. Međutim, oni su u ovom morali slijediti imama mezheba. Među ovim su Tahavi (238-321 po hidžri u Egiptu), Hassaf Ahmed bin Omer (preselio na ahiret 261. u Bagdadu), Abdullah bin Husejn Kerhi (340), Šems-ul-eimme Halvani (456 u Buhari), Šems-ul-eimme Serahsi (483), Fahrul islam Ali bin Muhammed Pezdevi (400-482 u Samarkandu), Kadihan Hasen bin Mensur Fergani (592) i drugi-rahmetullahi teala alejhim edžma'in.

4. Eshab-i tahridž to jeste, alimi koji nisu dokučili deredžu (stepen, nivo) idžtihada. Oni su bili alimi koji su mogli objasniti kratke i nejasne hukmove, koje su izveli mudžtehidi. Jedan od njih je bio Ahmed bin Ali bin Ebi Bekr Razi (koji je preselio na ahiret 593. po hidžri u Damasku). On je-rahmetullahi teala alejh-napisao komentar na knjigu **Kuduri**.

5. Erbab-i terdžih to jeste, alimi koji su odabrali jedan od nekoliko rivajeta (priča, haber, naracija ili mišljenje mudžtehidu koje je preneseno). Među njima su bili Ebulhasen Kuduri (362-428 po hidžri u Bagdadu) i Burhaneddin Ali Merginani autor knjige **Hidaje** kojeg su Džingizovi vojnici učinili šehidom u masakru Buhare 593. [1198.].

6. Mukallidi (sljedbenici) koji su napisali razne rivajete (priče, habere) o mes'eli u odnosu na njihovu pouzdanost. Oni u svojim knjigama nisu uključili ni jedan rivajet koji je odbijen. Autor knjige **Kenz-ud-dekaik** Ebulberekat Abdullah bin Ahmed Nesefi (710), autor knjige **Muhtar** Abdullah bin Mahmud Musuli (683), autor knjige **Vikaje** Burhanuššeri'a Mahmud bin

Sadruššeri'a Ubejdullah (673), autor knjige **Medžma'ul-bahrejn** Ibnussa'ati Ahmed bin Ali Bagdadi (694) su nekolicina od njih-rahmetullahi teala alejhim edžma'in.

7. Oni, koji su takođe mukallidi i koji nisu u stanju da razluče za'if (slabe) od kuvvetli (jakih) habera (rivajeta). [Oni su uračunati među alime fikha zato što mogu shvatiti ono što čitaju i to objasniti mukallidima (sljedbenicima) koji to ne razumiju].

IMAM-I A'ZAM EBU HANIFE (rahmetullahi teala alejh)

U knjizi **Kamus-ul-a'lam** piše:

Ime Imam-i a'zama Ebu Hanife je bilo Nu'man. Ime njegovog oca je bilo Sabit. Ime njegovog djeda je takođe bilo Nu'man. On je bio prvi od četiri velika imama Ehl-i sunneta. Imam, znači, duboko učeni alim. On je jedan od osnovnih stubova briljantne vjere Muhammeda-alejhisselam. On je potomak Perzijskih plemića. Njegov je djed primio islam. On je rođen u Kufi 80. [698.] godine. On je rođen u početku prvog stoljeća, po hidžri, tako da je on vidio Ashabe-i kiram-alejhimurridvan, Enes bin Malika i Abdullaha bin Ebi Evfa i Sehl bin Sa'd Saidija i Ebuttufejl Amir bin Vasile. On je nauku fikha naučio od Hammad bin Ebi Sulejmana. On je sjedio u sohbetu (ar. suhba, sijelo, društvo, razgovor) velikih Tabi'in ličnosti kao i u sohbetu imam-i Dža'fer Sadika. On je znao napamet bezbroj broj hadis-i šerifa. On je odgajan sa ciljem da bude veliki hakim (sudija) ali je on postao, imam mezheba. On je imao iznenađujuće superioran i začuđujuće oštar inrelekt. On je za kratko vrijeme stekao, u fikhskom znanju, neuporedivo visoku deređu (nivo). Njegovo ime i fama su se pročuli po cijelom svijetu.

Guverner Iraka Jezid bin Amr je predložio Ebu Hanifi da postane hakim na sudu u Kufi, za vrijeme Mervana bin Muhammeda četrnaestog i poslednjeg Umejjidskog halife, koji je bio unuk Mervana bin Hakema, koji je ubijen u Egiptu 132. [750.], pet godina nakon preuzimanja hilafeta. Međutim, pošto je Imam bio pun zuhda, takve i vera' kao i znanja i intelekta, on je tu ponudu odbio. On se je bojao da neće biti u stanju, radi ljudske slabosti, paziti na ljudske hakove (prava). Jezid je naredio da ga za kaznu, bičuju po glavi stotinu i deset puta. Njegova mubarek glava i lice su od bičevanja natekli. Sljedećeg dana je Jezid izveo pred sebe Imama i ponovo ga ponizio, nudeći mu opet, da bude sudija. Imam mu je rekao, 'Pusti me da se konsultujem', nabavio je dozvolu i otputovao. On je otputovao u Mekke-i muckerremu i tamo ostao pet ili šest godina.

Abbasidski halifa Ebu Dža'fer Mansur mu je 150.godine [767. godine naše ere] naredio da bude šef Vrhovnog suda za žalbe. Kada je to Imam odbio, on ga je zatvorio. Imama su za kaznu bičevali svakog dana deset puta više. Kada je broj udaraca bičem dostigao stotinu on je postao šehid. Ebu Sa'd Muhammed bin Mensur Harezmi-rahmetullahi teala alejh, jedan od vezira sultana Melikšaha je sagrađio predivno turbe na njegovom mezaru. Kasnije su Osmanlijski padišasi ovo turbe još više ukrasili i nekoliko puta restaurirali. Melikšah-rahmetullahi teala alejh-je treći Seldžučki sultan, sin sultana Alparslana [447.-485.].

Ebu Hanife-rahmetullahi teala alejh-je prvi koji je sastavio i klasificirao nauku fikha i sakupio podatke za svaku granu nauke. On je napisao knjigu **Feraiz** i knjigu **Šurut**. Postoji ogroman broj knjiga koje opisuju njegovo ekstenzivno znanje fikha, njegovu izvanrednu moć u kijas u njegovu,

zapanjujuću, uzvišenost u zuhdu (zuhd-odustati od većine mubaha), takvi (takva-ne griješiti), blagosti i pravednosti. On je imao mnogo taleba (studenata) od kojih su neki postali veliki mudžtehidi.

Za vrijeme Osmanlijske države Hanefijski mezheb se je nadugo i naširoko raširio. On je skoro postao oficijelni mezheb države. Danas, više od polovice Ehl-i islam (svih muslimana na svijetu), i skoro svi pripadnici Ehl-i sunneta, ibadete po Hanefijskom mezhebi. Citat iz knjige **Kamus-ul a'lam** se ovdje završava.

U knjizi **Mir'at-ul-kainat** piše:

Preci Imam-i a'zama su došli iz grada Faris koji se nalazi u Iranu. Njegov otac, Sabit, je u Kufi upoznao imam-i Alija-radijallahu anh. Imam je donijeo hajr dovu na njega i na njegove evlade (djecu). Imam-i a'zam, jedan od najvećih Tabi'in, je vidio Enes bin Malika i još tri ili sedam Ashab-i kiram-radijallahu teala anh. On je od njih naučio hadis-i šerife.

Hadis-i šerif, koji nam prenosi imam-i Harizmi, a čiji isnad-i muttasil (neprekinuti lanac prenosilaca) ide do Ebu Hurejre glasi, **'U mom ummetu će se pojaviti čovjek koji će se zvati Ebu Hanife. On će biti svjetlo mog ummeta na kijametskom danu.'** Drugi hadis-i šerif glasi, **'Doći će čovjek koji se zove Nu'man bin Sabit a koga će zvati Ebu Hanife. On će oživjeti Allahov teala din i moj sunnet.'** Jedan drugi hadis-i šerif kaže, **'U mom ummet će, u svakom stoljeću, postojati oni koji će biti iznad drugih (uzvišeni). Ebu Hanife će, u svom vremenu, biti najuzvišeniji od svih.'** Ova tri hadis-i šerifa su napisana u knjigama **Mevdu'at-ul-ulum** i **Durr-ul-muhtar**. Sljedeći hadis-i šerif je takođe mešhur (čuven), **'U mom ummetu će se pojaviti čovjek koji će se zvati Ebu Hanife. Među njegovim plečkama će biti ben (mladež). Allahu teala će kroz njegove ruke oživjeti Svoju vjeru.'**

[U predgovoru knjige **Durr-ul-muhtar** piše, "Hadis-i šerifu glasi, **'Kako je Adem-alejhisselam-bio ponosan na mene tako ću i ja biti ponosan na jednog čovjeka u mom ummetu koji se zove Nu'man a kog će zvati Ebu Hanife. On je svjetlo mog ummeta.'** Jedan drugi hadis-i šerif kaže, **'Pejgamberi su sa mnom ponosni. Ja sam ponosan sa Ebu Hanifom. Ko njega voli on voli mene. Ko je protiv njega on je protiv mene.'** Ovi hadis-i šerifi su napisani i u knjizi **Mukaddime** velikog alima hazret-i Ebullejs-i Semerkandija i u **Tekaddume** koja je njen šerh (objašnjenje). U predgovoru knjige fikha **Mukaddime**, koju je napisao Gaznevi, citirani su hadisi koji hvale Imam-i a'zama. U knjizi **Dija-i ma'nevi** koja je njen komentar piše da kadi Ebulbeka kaže, 'Ebulferedž Abdurrahman Ibnuldževzi je rekao, pozivajući se na riječi Hatib-a Bagdadija da su ovi hadisi mevdu'.' Ove njegove riječi predstavljaju te'assub (bigotizam, netrpeljivost) zato što su nam ovi hadisi preneseni kroz više seneda." Ibni Abidin je u svom komentaru na knjigu **Durr-ul-muhtar** dokazao da ovi hadisi nisu mevdu' i još je citirao je sljedeći hadis-i šerif iz knjige **Hajrat-ul-hisan** koju je napisao hazret-i Ibni Hadžer-i Mekki: **"Zinet**

(ukras) **svijeta će nestati u stotinu pedesetoj godini.**" On nastavlja, "Veliki alim fikha Šemsul-eimme Abdulgaffar Kerderi, koji je 562./1166. preselio na ahiret je rekao, 'Jasno je da se ovaj hadis-i šerif odnosi na imam-i a'zama Ebu Hanifu pošto je on preselio na ahiret stotinu pedesete godine.'" Hadis-i šerif koji se nalazi i u Buhariji i u Muslimu glasi, "**Kada bi iman otišao na planetu Veneru čovjek porijeklom iz Farisa bi ga vratio nazad.**" Imam-i Sujuti, alim Šafi'ijskog mezheba, je rekao, "Jednoglasno je rečeno da se ovaj hadis-i šerif odnosi na Imam-i a'zama." Nu'man Alusi piše u svojoj knjizi **Galijje** da se ovaj hadis-i šerif odnosi na Ebu Hanifu pošto su njegovi djedovi potomci familije iz Farisa. Allame Jusuf, alim Hanbelijskog mezheba, citira u svojoj knjizi **Tenvir-us-sahife** od Lizbonskog kadije iz Andaluzije, hafiza allame Jusufa ibni Abdulberra, "Nemojte klevetati Ebu Hanifu i nemojte vjerovati onim koji ga kleveću! Ja se zaklinjem Allahom teala da od njega ne znam nikog uzvišenijeg. Ja ne znam nikog ko je od njega imao više vera' ili bio učeniji. Ne vjeruj šta Hatib-i Bagdadi kaže! On je prema alimima imao te'assub (bio bigot, fanatičar, zelot, bio antipatičan, neprijatan). On je klevetao Ebu hanifu, imam-i Ahmeda i njihove talebe. Alimi islama su odgovorili Hatibu, pobili ga i osudili. Unuk Ibnul Dževzije, allame Jusuf Šemseddin Bagdadi, je napisao u svojoj knjizi **Mir'at-uz-zeman**, koja ima četrdeset tomova, da se je začudio kada je saznao da je njegov djed slijedio Hatiba. Ibni Abdulberr je 368. [978.] rođen a u Šatibi (Jativi) je preselio na ahiret 463. [1071.]. Imam-i Gazali-rahmetullahi teala alejh-je u knjizi **Ihja** veličao Imam-i a'zama riječima kao što su abid, zahid, arif-i billah. Ako su Ashab-i kiram i vjerski alimi imali različite poglede, to nije bilo zato što oni nisu, jedni drugima, odobravali riječi ili zato što su bili, jedni prema drugim, neprijateljski raspoloženi ili zato što nisu voljeli jedni druge. Mudžtehidi-rahmetullahi teala alejhim edžma'in-se nisu slagali jedni sa drugim u pogledu idžtihada iz razloga da bi služili islam i radi Allaha teala. U knjizi **Se'adet-i ebedijje** je objašnjeno i napisano da **mevdu' hadis** u nauci koja se zove **usul-i hadis** ne znači lažan ili izmišljen hadis]. [Molimo čitaoca da pogleda članak na kraju ove knjige pod naslovom "Vrste hadis-i šerifa".]

Jedan alim je usnio Resulullaha-sallallahu alejhi ve sellem-i upitao ga, "Šta bi on rekao o Ebu Hanifinom znanju?" Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-je odgovorio, "Svako treba njegovo znanje." Jedan drugi alim je u snu upitao, "O Resulullah! Šta bi rekao o znanju Nu'mana bni Sabita iz grada Kufe?" On je odgovorio, "Uči od njega i radi onako kako on kaže. On je jako dobar čovjek." Imam-i Ali-radijallahu anh-je rekao, "Da vam kažem o čovjeku koji se zove Ebu Hanifa, koji će živjeti u gradu Kufi. Njegovo srce će biti puno iluma (znanja) i hikmeta (mudrosti). Pred kraj svijeta će mnogi otići helać (biti uništeni, otići u propast) zato što ga neće cijeliti isto kao što će ši'ije otići helać zato što ne cijene Ebu Bekra i Omera. Imam-i Muhammed Bakir Zejnel-abidin Ali bin Husejn-rahmetullahi alejhim-je pogledao u Ebu Hanifu i rekao, 'Ti ćeš oživjeti vjeru mojih djedova, kada se

poveća broj onih koji je uništavaju. Ti ćeš biti spasilac prestrašenih i utočište zbunjenih! Allahu teala će ti pomoći!" Muhammed Bakir je rođen 57. u Medini a preselio je na ahiret 113. On je ukopan u Medini u turbetu hazret-i Abbasa-radijallahu anh.

Dok je bio mlad on je dvadeset osam godina hizmetio (služio) imam-i Hammada i od njega izučavao nauke kelama i ma'rifeta u kojima je postao ekspert. Kada je imam-i Hammad preselio na ahiret on je preuzeo njegovo mjesto kao mudžtehid i muftija. Njegovo znanje i uzvišenost su postali nadaleko čuveni. Njegov fazilet (vrline), zeka (oštroumnost), zuhd (pobožnost), takva (suzdržavanje od harama), emanet (povjerenje, pouzdanost), davanje brzih odgovora, odanost Islamu, njegova pravednost u svakom pogledu-kao ljudskog bića i uzvišenost, su bile iznad svačijih drugih u tom vremenu. Svi mudžtehidi i uzvišene osobe, pa čak i hrišćani, koji su došli iza njega su ga hvalili. Imam-i Šafi'ija je rekao, "Mi smo svi Ebu Hanifina djeca u nauci fikha." On je opet jednom rekao, "Ja dobijam teberruk od Ebu Hanifine [duše]. Ja zijaretim (posjećujem) njegov mezar svaki dan. Kada imam neku poteškoću ja odem i kod njegovog kabra klanjam dva rek'ata namaza. Ja zamolim Allaha teala i On mi ispuni moju želju." Imam-i Šafi'ija je bio imam-i Muhammedov talib (učenik). [Molimo čitaoca da pogleda članak na kraju ove knjige pod naslovom "Vrste hadis-i šerifa".] On je rekao, "Allahu teala me je nadario znanjem kroz dvije osobe. Ja sam naučio hadis od Sufjana bin Ujejne a fikh od Muhammeda Šejbanija." On je jednom rekao, "Postoji jedna osoba kojoj sam zahvalan i za vjersko znanje i za dunjalučke poslove. Ta osoba je imam-i Muhammed." Imam-i Šafi'ija je opet rekao, "Koliko sam naučio od imam-i Muhammeda mogao bih napisati toliko knjiga koliko bi se moglo natovariti na jednu zaprežnu životinju. Da nije bilo mog učitelja ja ne bih ništa znao. U ilmu su svi djeca alima Iraka. Alimi Iraka su svi talebe (učenici) alima Kufe. Alimi Kufe su svi Ebu Hanifine talebe."

Imam-i a'zam je naučio svoje znanje od četiri hiljade ljudi.

Alimi su u svakom vijeku napisali puno knjiga u kojima su opisali veličinu Imam-i a'zama.

U Hanefijskom mezhebu je pet stotina hiljada mes'ela riješeno i na njih dat odgovor.

Hafiz-i kebir Ebu Bekr Ahmed Harizmi je napisao u knjizi **Musned**, "Sejf-ul-eimme je rekao da je imam-i a'zam Ebu Hanife, kada je izvlačio mes'elu (odgovarao na vjersko pitanje) iz Kur'an-i kerima i hadis-i šerifa, predlagao odgovor svojim ustadima (učiteljima). On ne bi odgovarao na pitanje sve dok ga oni svi nisu potvrdili." Kada je podučavao u Kufe šehar džami'ji hiljadu taleba je posjećivalo sva njegova predavanja. Četrdeset od njih su bili mudžtehidi. Kada bi on pronašao odgovor za izvjesnu mes'elu on bi ga predložio svojim talebama. Oni bi ga svi zajedno studirali pa kada su svi bili složni da je odgovor u skladu sa Kur'an-i kerimom, hadis-i šerifom i riječima Ashab-i kiram on bi sa uživanjem rekao, "El-hamdulillah vallahu

ekber.” Svi koji su tu bili prisutni su ponovili njegove riječi. Onda bi im on rekao da je (mes’elu) zapišu.

[U knjizi **Redd-i vehhabi** piše, “Da bi neko bio **Mudžtehid** prvo je potrebno da je on specijalista u Arapskom jeziku i u različitim jezičnim naukama kao što su evda', sahih, mervis, mutevatir, putevi reda, mevdu', rječnik, fasih, redi i mezmum oblici, mufred, šaz, nadir, musta'mel, muhmel, mu'reb, ma'rife, ištikak, hakikat, medžaz, mušterek, izdad, mutlak, mukajjed, ibdal, i kalb. Zatim on mora da bude specijalista u nauci sarf, nahv, me'ani, bejan, bedi', belagat, ilm-i usul-i fikh, ilm-i usul-i hadis, ilm-i usul-i tefsir, i da zna napamet riječi imama džerha i ta'dila. Da bi neko bio **fakih** on mora da zna, pored gore nabrojanih nauka, delile za svaku mes'elu i da studira značenja delila murada i te'vila. Da bi neko bio **muhaddis** (alim hadisa) on treba da samo napamet nauči hadis-i šerife, kako smo ih čuli. Muhaddisu nije šart to jeste, on ne mora da zna značenja, murad i te'vil niti da razumje delile ahkama islamijjeta (pravila Islama). Ako se alim fikha i muhaddis ne slažu o nekom hadis-i šerifu i ako na primjer, alim fikha kaže da je hadis sahih a muhaddis kaže da je da'if, fakihova riječ je cjenjenija. Prema tome, Imam-i a'zamova riječ ili odluka je najcjenjenija od svačijih drugih pošto je on prvi mudžtehid i najuzvišeniji fakih i zato što je on čuo mnogo hadisa direktno od Ashab-i kiram i bez posredstva. Ako je ovaj uzvišeni Imam rekao za neki hadis da je sahih svi alimi islama su takođe rekli da je taj hadis sahih. Muhaddis (alim hadisa) je ispod stepena fakiha (alima fikha). On nikada ne može dostići nivo (deredžu) mezheb imama.

Abdulhak-i Dehlevi, alim hadisa, je napisao u svojoj knjizi **Sirat-i mustekim**, “Imam-i a'zam Ebu Hanife nije uzeo kao delil izvjesne hadise koje je uzeo imam-i Šafi'ija. Mezhebsiz (nemezheblije) su to uzeli kao priliku da kleveću Imam-i a'zama i da kažu da Ebu Hanife nije slijedio hadis-i šerif. Međutim, hazret-i imam-i a'zam Ebu Hanife je u dokazu mes'ele pronašao i uzeo uzeo druge hadise koji su puno jači i više sahih.”

Hadis-i šerif kaže, “**U mom ummetu su oni, koji žive u moje vrijeme, najviše hajrli** (najodabraniji). **Nakon njih su najviše hajrli oni koji su ih naslijedili. Poslije njih su najviše hajrli oni koji su došli iza njih.**” Ovaj hadis-i šerif nam pokazuje da su Tabi'in više hajrli, uzvišeniji od Tabe'i tabi'in. Svi su alimi jednoglasni u tome da je imam-i a'zam Ebu Hanife jedan od Tabi'in to jeste, da je vidio izvjesne od Ashab-i kiram i da je od njih čuo hadis-i šerife. Na primjer, imam-i a'zam Ebu Hanife je čuo hadis-i šerif, “**Onaj ko sagradi džamiju radi Allahovog rizaluka** (zadovoljstva) **će u Džennetu dobiti vilu,**” od sahabe, Abdullaha bin Ebi Evfa. Dželaluddin-i Sujuti, alim Šafi'ijskog mezheba je napisao u svojoj knjizi **Tebjid-us-sahife** da je imam-i Abdulkerim, alim Šafi'ijskog mezheba, napisao cijelu knjigu opisujući sahabe koje je Imam-i a'zam vidio. U knjizi **Durr-ul-muhtar** je napisano da je Imam-i a'zam vidio sedam sahaba. Od četiri mezheb imama jedino je Imam-i a'zamu bilo nasib (suđeno) da bude Tabi'in. Jedno od pravila u **Ilm-i usul** nauci je da se mišljenje onih, koji

nešto učine kabul (priznaju), voli više od mišljenja onih koji to odbiju. Očevidno je da je imam-i a'zam Ebu Hanife, pošto je Tabi'in, najuzvišeniji od mezheb imama. Negiranje uzvišenosti Imam-i a'zama od strane mezhebsiz (nemezheblija) ili njihovo nastojanje da oklevetaju i ukaljaju ime ovog uzvišenog imama govoreći da je on bio za'if (slab) u hadisu je slično nijekanju uzvišenosti hazret-i Ebu Bekra i hazret-i Omera. Ovo njihovo izopačeno negiranje je bolest koja se ne može izliječiti va'zom (pripovijedanjem) i nasihatom (savjetovanjem). Da ih Dženab-i Hak izliječi! Halifa muslimana Omer-radijallahu anh-je rekao na hutbi, "O muslimani! Kao što ja vama govorim tako je nama Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-rekao na hutbi, **'Moji Ashabi Ljudi su najuzvišeniji (najodabraniji) ljudi. Poslije njih, najviše hajrli (najodabraniji) su oni koji su došli iza njih. Slijedeći, koji su najviše hajrli su oni koji su došli iza njih. Među onim koji dođu iza ovih, biće lažova.'**" Četiri mezheba koje danas muslimani slijede (čine taklid) i imitiraju su mezhebi hajrli (odabranih) muslimana čijoj je dobroti Resulullah bio svjedok. Alimi islama su jednoglasno izjavili da nije dozvoljeno usvojiti ni jedan drugi mezheb osim ova četiri.

Ibnu Nudžejm-i Misri-rahmetullahi teala alejh-autor knjige **Bahr-ur-raik** piše u svojoj knjizi **Ešbah**, "Imam-i Šafi'iji je rekao da onaj ko hoće da bude specijalista u fikhu treba da čita Ebu Hanifine knjige." Abdullah ibni Mubarek je rekao, "Ja nisam vidio nijednog mutehassisa (specijalistu) da je učen u fikhskom znanju kao što je Ebu Hanife. Veliki alim Mis'ar je klečeći pitao i učio od Ebu Hanife. Ja sam izučavao od hiljadu alima ali, da nisam vidio Ebu Hanifu ja bih zalutao u Grčku filozofiju." Ebu Jusuf je rekao, "Ja nisam vidio nikog da je, kao Ebu Hanife, tako duboko učen u nauci hadisa. Ne postoji drugi alim koji može kompetentno kao on tefsiriti hadis-i šerif." Veliki alim i mudžtehid Sufjan-i Sevri je rekao, "U poređenju sa Ebu Hanifom smo svi kao vrapci naspram sokola. Ebu Hanife je glavni vođa alima." Ali bin Asim je rekao, "Kada bi se Ebu Hanifin ilm mjerio sa ukupnim (kolektivnim) znanjem uleme njegovog vremena, Ebu Hanifino znanje bi bilo veće." Jezid bin Harun je rekao, "Ja sam učio od hiljadu alima. Među ovih hiljadu alima ja nisam vidio nikog da ima više vera' (da se više čuva sumnjivih stvari) ili da je pametan kao Ebu Hanife-rahmetullahi teala alejh." Muhammed bin Jusuf Šafi'i, alim iz Damaska, u svojoj knjizi **Ukud-ul-džuman fi menakib-in-Nu'man** puno veliča Ebu Hanifu, detaljno objašnjava njegovu uzvišenost i kaže da je on reis (vođa) mudžtehida. Ebu Hanife je rekao, "Resulullahovi hadis-i šerifi su kruna na našoj glavi i nur (svjetlo) naših očiju. Mi istražujemo riječi Ashab-i kiram, izabiremo ih i prilagođavamo im se. Što se tiče riječi Tabi'in, njihove riječi su kao naše riječi. Prijevod iz knjige **Redd-i Vehhabi** se ovdje završava. Ova knjiga je 1264. [1848.] štampana u Indiji a 1401. [1981.] u Istanbulu.

U knjizi **Sejf-ul-mukallidin ala a'nak-il-munkirin** mevlana Muhammed Abduldželil piše na Perzijskom jeziku, "Nemezheblije

(mezhebsiz) kažu da je Ebu Hanife bio za'if (slab) u nauci hadisa. Ova njihova tvrdnja nam pokazuje da su oni ili džahil ili su ljubomorni. Imam-i Zehebi i Ibni Hadžer-i Mekki kažu da je imam-i a'zam Ebu Hanife bio alim hadisa. On je naučio hadise od četiri hiljade alima. Od njih su tri stotine bili alimi hadisa i Tabi'in. Imam-i Ša'rani piše u prvom tomu u svojoj knjizi **Mizan**, 'Ja sam proučavao tri Imam-i a'zamova musneda. Sva tri prenose rivajete mešhur (čuvenih) Tabi'in alima.' Neprijateljstvo koje mezhebsiz imaju protiv Selef-i salihin i njihova ljubomora prema mudžtehid imamima, a naročito prema Imam-ul-muslimin Ebu Hanife, mora da je blokirala njihovu percepciju i savjest do te mjere da negiraju ljepotu i uzvišenost alima islama. Oni ne mogu da tolerišu činjenicu da salih osobe imaju ono što oni nemaju. Oni zato niječu uzvišenost dinskih imama i tako se izlažu opasnosti širka, zavidnosti i ljubomore. U knjizi **Hadaik** piše, "Kada je imam-i a'zam Ebu Hanife naučio napamet hadis-i šerife on ih bi ih zapisao. On je čuvao knjige hadisa u drvenim sanducima. Neke od njih je držao pri ruci gdje god je bio. Njegovo citiranje malog broja hadisa nam ne pokazuje činjenicu da je on naučio napamet mali broj hadisa. Samo mute'assib (netrpeljivi) din dušmani mogu ovako reći. Ovaj njihov te'assub (netrpeljivost) je šahid (svjedok) Imam-i a'zamovog kemala (savršenstva, potpunosti). Klevetanje učene osobe, od strane neuke, manjkave osoba nam pokazuje kemale učene osobe. Osnivanje velikog mezheba i odgovor na stotine hiljada pitanja, dokumentirajući ih ajet-i kerimima i hadis-i šerifima, nije mogao učiniti neko ko nema dubok ihtisas (specijalizaciju) u naukama tefsira i hadisa. U stvari, uspostavljanje novog, jedinstvenog mezheba, bez modela ili primjera, je odličan dokaz za Imam-i a'zamov ihtisas (ekspertizu) u naukama tefsira i hadisa. Radeći sa izvanrednom energijom, da osnuje ovaj mezheb, on nije imao vremena da jedan po jedan citira hadis-i šerife ili njihove ravije (prenosioc). Ovo ne može i ne smije biti razlog da se ovog uzvišenog imama kalja ljubomornom klevetom, govoreći da je bio za'if u nauci hadisa. Dobro je poznata činjenica da rivajet (prenošenje) bez dirajeta (sposobnosti, vještine, inteligencije) nema vrijednosti. Naprimjer, Ibnu Abdilberr je rekao, "Kada bi rivajet bez dirajeta bio cijenjen smetljarkovo citiranje hadisa bi bilo uzvišenije od Lokmanove inteligencije." Ibni Hadžer-i Mekki, alim šafi'ijskog mezheba, je napisao u svojoj knjizi **Kalaid**, "Veliki alim hadisa A'meš je pitao imam-i a'zama Ebu Hanifu puno mes'ela. Imam-i a'zam je na svako pitanje odgovorio citirajući hadis-i šerif. Kada je vidio duboko znanje Imam-i a'zama A'meš je rekao, 'O alimi fikha! Vi ste kao mutehassis tabib (ljekari specijaliste)! Mi, alimi hadisa smo kao apotekari. Mi citiramo hadise i njihove rivajete. Vi znate njihova značenja.'" U knjizi **Ukud-ul-dževahir-il-munife** piše, "Dok je Ubejdullah bin Amr bio u prisustvu velikog alima hadisa A'meša neko je prišao i upitao ga nešto. Dok je A'meš razmišljao kako da mu odgovori imam-i a'zam Ebu Hanife je prišao. A'meš je ponovio postavljeno pitanje Imamu i od njega zatražio odgovor. Imam-i a'zam je odmah, detaljno, odgovorio na postavljeno pitanje. Diveći se odgovoru

A'meš je rekao, 'O Imamu! Iz kojeg si hadisa izveo ovaj odgovor?' Imam-i a'zam je proučio hadis-i šerif iz kojeg je izveo odgovor a onda je dodao, "Ovaj hadis-i šerif sam od tebe čuo." Imam-i Buhari je znao napamet tri stotine hiljada hadisa. On je, od njih, napisao samo dvanaest hiljada u svoje knjige zato što se je puno plašio hadis-i šerifa koji glasi, **"Ako neko citira, kao hadis, nešto što ja nisam rekao on će biti u velikom azabu u Džehennemu."** Imam-i a'zam je, zato što je imao puno vera' i takve nametnuo vrlo teške šartove (uslove) za prenošenje hadisa. On je citirao samo one hadis-i šerife koji su zadovoljavali ove šartove. Izvjesni alimi hadisa su prenijeli mnogobrojne hadise zato što je njihova njihova grana bila šira i što su njihovi šartovi bili lakši. Alimi hadisa nisu nikada ponižavali jedni druge radi drukčijih šartova. Da ovo nije ovako Imam-i Muslim bi rekao nešto što bi uvrijedilo Imam-i Buhariju-rahmetullahi teala alejhima. Imam-i a'zamovo prenošenje malog broja hadisa, radi njegove obazrivosti i takve, bi samo mogli biti dobar razlog da ga hvalimo i veličamo. Ovdje se završava prijevod citata iz knjige **Sejf-ul-mukallidin.**]

Imam-i a'zam Ebu Hanife-rahmetullahi alejh-je svaki dan klanjao u džami'ji sabah namaz i do podneva odgovarao na pitanja svojih taleba (učenika). On je iza podne namaza pa sve do jaciye podučavao svoje talebe (učenike). On bi, nakon jaciye, otišao kući da se malo odmori da bi se ponovo vratio u džami'ju i ibadetio do sabaha. Ovu činjenicu je prenijeo Mis'ar bin Kedam-i Kufi, jedan od Selef-i salihin, koji je preselio na ahiret 115. (733.) kao i mnoge druge cijenjene osobe.

On je halal trgovinom zarađivao za svoje životne potrebe. On je slao robu u razna mjesta. On je od svoje zarade izdržavao svoje talebe. On je puno trošio na svoje ukućane. On je davao istu sumi novaca siromasima kao sadaku. On je dijelio, svake Džum'e, siromasima, dvadeset zlatnika za ruh (dušu) svojih roditelja. Iako je bio udaljen sedam ulica od svog učitelja Hammada-rahmetullahi teala alejh-on, iz poštovanja prema njemu, ne bi ispružio svoje noge prema njegovoj kući. On je jednom saznao da jedan od njegovih ortaka nije prodao veliku količinu robe u skladu sa islamijjetom (šeri'atom). On je svih devedeset hiljada akči, koje je dobio kao zaradu, podijelio siromasima i nije ni dinara zadržao za sebe. Kada su hajduci napali sela oko Kufe i pokrali ovce on nije sedam godina jeo ovčijeg mesa, misleći da bi ukradene ovce mogle biti zaklane i prodane u gradu, pošto je znao da bi ovca mogla najduže živjeti sedam godina. On se je, do tog stepena, plašio harama. On je u svakom svom pokretu pazio na islamijjet.

Imam-i a'zam Ebu Hanife-rahmetullahi alejh-je četrdeset godina klanjao sabah namaz sa abdestom koji je uzeo za jaciju namaz [to jeste, on nije spavao poslije jaciye namaza.] On je pedeset puta obavio hadždž. Na zadnjem hadždžu, on je ušao u Ka'be-i mu'azzam, i klanjao dva rek'ata namaza i u namazu proučio cijeli Kur'an-i kerim. Onda je, plačući, donijeo dovu, "Ja Rabbi! Nisam bio u stanju da Te činim ibadet na način dostojan Tebe. Međutim, razumio sam da Te razumom ne možemo shvatiti. Molim

Te oprostí mane mog hizmeta!" Tog momenta se je čuo glas, "O Ebu Hanife-rahmetullahi teala alejh! Ti si Me dobro priznao i divno si Mi služio. Ja činim afv i magfired (činim uslugu i opraštam) tebi i onim koji do kijameta slijede tvoj mezheb." On je jednom svaki dan i jednom svako večé proučio cijeli Kur'an-i kerim.

Imam-i a'zam je imao toliko takve da je trideset godina postio svaki dan [osim pet dana u godini kada je haram postiti]. On je često proučio cijeli Kur'an-i kerim u jednom ili dva rek'ata. On je nekada, u namazu ili izvan namaza, proučio ajet-i kerim koji opisuje azab ili rahmet pa bi ga puno puta ponovio plačući i jecajući. [U hanefijskom mezhebu plač iz ljubavi prema Allahu teala ne kvari namaz.] Oni koji su ga čuli su ga žalili. U ummetu Muhammeda-alejhisselam-samo je bilo nasiv (dodijeljeno, suđeno) Osmanu ibni Affan, Temim-i Dari, Sa'id bin Džubejru i Imam-i a'zam Ebu Hanifi da na jednom rek'atu namaza prouče hatmu Kur'an-i kerima. On nije ni od kog primio poklon. On se je oblačio kao siromah. Ponekada bi, da bi pokazao Allahove teala ni'mete, oblačio vrlo skupe haljine. On je pedeset puta obavio hadždž i ostajao je u Mekke-i mukarremi nekoliko godina. On je samo na mjestu gdje mu je ruh uzet proučio sedam hiljada puta hatm-u Kur'an-i kerima. On je rekao, "jednom sam se u životu nasmijao i to sam žalio." On je malo govorio a puno razmišljao. On je diskutovao, sa svojim talebama, neke vjerske stvari. Jednu noć dok je izlazio iz džami'ije je počeo o nečem razgovarati sa svojim učenicom Zuferom, iza jaciye namaza koji je klanjao u džema'atu. On je zakoračio tako da mu je jedna noga bila u džami'ji a druga napolju. Razgovor se je nastavio do ezana sabah namaza. On je onda, vrativši nogu koja je bila napolju, otišao da klanja sabah namaz. Pošto je imam-i Ali-radijallahu anh-rekao, "dozvoljeno je imati do četiri hiljade dirhema za ličnu upotrebu," on je od svoje zarade podijelio sirotinji sve osim četiri hiljade dirhema.

Halifa Mensur je jako puno poštovao Imama. On mu je dao džariju i deset hiljada akči kao poklon. Imam ih nije primio. U to vrijeme jedna akča je vrijedila jedan srebreni dirham. U 145. godini po hidžri Ibrahim bin Abdullah bin hazret-i Hasen je sakupljao ljude da bi pomogao svom bratu Muhammedu-rahmetullahi teala alejhim edžma'in-koji je sebe proglasio halifom Medine-i munevvere. Kada je došao u Kufu počelo je da se priča da mu Ebu Hanife pomaže. Kada je to Mensur čuo on je naredio da pred njega dovedu Imam-i a'zama u Bagdad. Mensur je naredio Imam-i a'zamu da svima kaže da je Mensur zakoniti halifa. Mensur mu je ponudio predsjedništvo Vrhovnog suda za krivična djela kao nadoknadu. Mensur je puno zahtijevao od imama. Imam-i a'zam je to odbio. Mensur je uhapsio Imama i naredio da ga za kaznu udare trideset puta štapom. Njegova mubarek stopala su krvarila. Mensur se je ražalostio i poslao mu trideset hiljada akči koje on nije uzeo. Mensur ga je ponovo uhapsio. Mensur je naredio da udare imama, svaki dan, deset puta više. [Prema nekim izvještajima] jedanaestog dana, iz straha da se svijet ne pobuni, su ga silom

povalili na leđa i zalili otrovnim šerbetom. On je, dok je umirao, pao na sedždu. Oko pedeset hiljada ljudi mu je klanjalo dženazu namaz. Zbog ogromne gužve, dženaza je teško obavljena i nije se završila prije ikindije. Dvadeset dana je svijet dolazio i kod kabra (mezara, groba) mu klanjao dženazu namaz.

On je imao sedam stotina i trideset taleba. Svaki od njih je bio mešhur (čuven) po svom faziletu (vrlinama) i salih amelima (dobrim djelima). Mnogi od njih su postali kadije ili muftije. Njegov sin Hammad-rahmetullahi teala alejh-je bio jedan od njegovih znamenitih taleba. Citat iz knjige **Mir'at-ul-kainat** se ovdje završava.

***Oni su mukteda'ji ehl-i din,
Rahmetullahi alejhim edžma'in.***

U idžtihadu je bilo nesuglasica između Imam-i a'zama i njegovih učenika (taleba). "**Neslaganje** (u odnosu na amel, izvršavanje djela) **alima mog ummeta je** (Allahov teala) **rahmet.**" Ovaj hadis-i šerif nam kaže da su ova neslaganja faidali (korisna). On se je puno bojao Allaha teala i dobro je pazio da je sve što radi po Kur'an-i kerimu. On je rekao svojim talebama, "Ako naidete na sened (dokument) koji se po tom pitanju ne slaže sa mojim riječima ostavite moje riječi. Slijedite sened!" Sve talebe su se zaklele i rekle, "Čak i naše riječi, koje nisu u skladu sa njegovim, se sigurno zasnivaju na osnovu delila (dokaza, seneda) koji smo od njega čuli."

Muftija Hanefijskog mezheba mora da izda fetvu koja je u skladu sa Imam-i a'zamovim riječima. Ako ne mogu naći njegovu riječ muftije trebaju da slijede imam-i Ebu Jusufa. Poslije njega trebaju slijediti imam-i Muhammeda. Ako su riječi imam-i Ebu Jusufa i imam-i Muhammeda na jednoj strani a riječi Imam-i a'zama na drugoj strani muftija može izdati fetvu prema, kojoj hoće strani. U slučaju zarureta (poteškoće) muftija može izdati fetvu u skladu sa riječima mudžtehida koji je pokazao najlakši način. On ne može izdati fetvu koja ne proizilazi iz riječi makar jednog mudžtehida. Takvo izdanje se ne zove fetva.

VEHHABIZAM I ODGOVOR EHL-I SUNNETA

Iako kažu da su muslimani **Vehhabije**, koji se takođe zovu i **Nedždi**, su jedna od grupa koje nemaju veze sa Ehl-i sunnetom.

Ahmed Dževdet paša, državnik, u vrijeme trideset četvrtog Osmanlijskog padišaha, sultana Abdulhamid hana II [1258-1336 (1842-1918), koji je ukopan u Istanbulu u turbetu sultana Mahmuda] je u sedmom tomu svoje knjige Tarih-i Osmani, koja ima dvanaest tomova, opširno pisao o vehhabijama. Istovremeno je i Ejjub Sabri Paša, kontra-admiral toga vremena [preselio na ahiret 1308 (1890)]-rahmetullahi teala alejhim, objasnio naširoko vehhabizam, počevši od 99. stranice trećeg toma njegove knjige Mir'at-ul-haremejn koja ima pet tomova. Knjiga Mir'at-ul-haremejn je na Turskom jeziku. Ova knjiga se nalazi u biblioteci Sulejmanijje. Ovdje navedeni članak je uglavnom uzet iz Pašine knjige. Paša je ovu informaciju preveo iz Ahmed Zejni Dahlanove knjige Fitne-tul-vehhabijje. On je 1308. [1890.] preselio na ahiret.

Vehhabizam je osnovao **Muhammed bin Abdulvehhab**. On je rođen 1111. [1699.] u kasabi (gradiću) Hurejmile u Nedždu a umro je 1206. [1791.]. On je, sa ciljem da trguje, putovao u Basru, Bagdad, Iran, Indiju i Damask. On se je nalazio u Basri kada je upao u zamku koju je postavio Hempher, jedan od mnogobrojnih Engleskih špijuna, i poslužio kao oruđe (alatka, posrednik) u planovima koje su englezi pripremili da **unište islamijet**. On je objavio kao **Vehhabizam**, besmislice, koje je pripremio engleski špijun Hempher. Naša knjiga **Confessions of A British Spy** detaljno informiše o osnivanju Vehhabizma. On je tamo došao u kontakt sa knjigama i pročitao knjige koje je napisao Ibni Tejmijje iz Harrana [661.-728. (1263.-1328.) umro u Damasku]. Sadržaj Ibni Tejmijjinih knjiga nije u skladu sa učenjima Ehl-i sunneta. Kako je bio veoma prepreden čovjek on je postao mešhur (poznat, čuven) kao Šejh-i Nedždi. Alimi Mekke-i muckerreme su 1221. godine napisali divan odgovor na njegovu knjigu **Kitab-ut-tevhid**, koju je on pripremio u kooperaciji sa engleskim špijunom Hempherom. Ovaj odgovor je pobio njegovu knjigu jakim dokazima. Zbirka njihovih pobijanja, koja je kasnije štampana u Pakistanu pod naslovom **Sejf-ul-Džebbar**, je 1395. [1975.] reprodukovana u Istanbulu. Abdulvehhabov unuk Abdurrahman je napisao šerh (komentar) na njegovu knjigu **Kitab-ut-tevhid** koji je jedan vehhabija, Muhammed Hamid, interpolirao (dotjerao) i u Egiptu odštampao pod naslovom **Feth-ul-medžid**. Abdulvehhebove ideje su se raširile među seljacima, stanovnicima Der'ijje. Njihovim poglavar Muhammed bin Su'ud ih je takođe prihvatio. Oni koji su objeručke prihvatili njegove ideje, koje je on nazvao Vehhabizam, su nazvani **Vehhabi** ili **Nedždi**. Pošto se je njihov broj povećao on je sebe proglasio kadijom a Muhammeda ibn Su'uda emirom i hakimom. On je donijeo, kao zakon, da ih samo njihovi potomci mogu zamijeniti.

Muhammedov otac je bio salih (dobar) musliman i alim Medine. On je predosjetio da će njegov sin Abdulvehheb započeti novi i izopačeni pokret pa je svakog savjetovao da sa njim ne govori. Usprkos svega, Abdulvehhabov sin je 1150. [1737.] objavio Vehhabiluk. On se je loše izražavao o idžtihadu alima islama. On je otišao do te mjere da je počeo muslimane Ehl-i sunneta vel-džema'at nazivati kafirima. On je rekao da oni koji posjete mezar Pejgambera ili Evlije postaju mušrici (politeisti, kafiri) kao i oni koji naprimjer, upotrijebe riječi kao što su, "Ja Nebijjallah", "Ja Abdelkadir!"

Vehhabije vjeruju da su oni, koji kažu, da je neko drugi, osim Allaha teala nešto uradio, mušrici. Naprimjer, po njima, osoba postaje kafir ako kaže, "lijek mi je pomogao i ublažio bolove" ili, "Allahu teala mi je učinio dovu kabul kod mezara tog i tog Pejgambera ili Evlije". Da bi dokazao svoje ideje on je uzeo kao dokument, ajet-i kerim iz sure **Fatiha**, "**Ijjake neste'in**" to jeste, "**Samo Tvoju pomoć tražimo**" i ajet-i kerime koji objašnjavaju tevekkul. U drugom poglavlju knjige **Se'adet-i ebedijje** su detaljno napisana ispravna značenja ovih ajet-i kerima, koje je dala ulema Ehl-i sunneta, kao i mes'ele tevhida i tevekkula. Oni koji znaju ispravno značenje tevhida će shvatiti da vehhabije, koji sebe smatraju muvahhidima nisu muvahhid (oni koji vjeruju u tevhid).

U knjizi na Perzijskom jeziku **El-Usul-ul-erbe'a fi-terdid-il-vehhabijje** na kraju drugog poglavlja piše, "Vehhabije i drugi mezhebsiz (nemezheblije) ne mogu da shvate **medžaz** (figurativni govor, simbolični smisao riječi) i **isti'are** (metaforu). Kad god neko kaže da je nešto učinio oni ga zovu mušrik i kafir iako se on izražava u medžazi (figurativnom, simboličnom) obliku. Međutim, u Kur'an-i kerimu, Allahu teala je na mnogim mjestima rekao da je On hakiki (istinski) proizvođač svega a da su ljudi samo medžazi proizvođači (proizvođači u simboličnom smislu riječi). Allahu teala kaže u pedeset sedmom ajetu sure **Jusuf**, "**Hukm (odluka) je samo Allahov**" to jeste, samo je Allahu teala hakim (onaj koji odlučuje). Allahu teala kaže u šezdeset četvrtom ajetu sure **Nisa**, "**Oni neće imati iman sve dok ne uzmu tebe (Pejgambera) hakimom svojih nesporazuma.**" Prvi ajet-i kerim kaže da je samo Allahu teala hakiki (istinski) hakim. Drugi ajet-i kerim nam kaže da se i čovjek može metaforično (u medžazi to jeste, simboličnom smislu riječi) zvati hakim

Svaki musliman zna da samo Allahu teala daje i uzima život zato što On kaže u u pedeset šestom ajetu sure **Junus**, "**Samo On daje i uzima život**" i četrdeset drugom ajetu sure **Zumer**, "**Allahu teala ubija u vrijeme čovjekove smrti.**" Allahu teala kaže, kao medžaz, u jedanaestom ajet-i kerimu sure **Sedžde**, "**Melek, koji je postavljen kao vekil (zastupnik), vas ubija.**"

Znamo da samo Allahu teala daje ozdravljenje (šifa) bolesniku zato što osamdeseti ajet-i kerim sure **Šu'ara** kaže, "**Kada se razbolim samo mi On daje ozdravljenje.**" Allahu teala citira Isa-alejhisselam-u četrdeset devetom ajetu sure **Imran** koji kaže, "**Ja, sa Allahovom teala dozvolom,**

liječim onog ko je slijep i baras i mrtvaca vraćam u život." [Baras, je bolest kože (albinizam ili vitiligo, potpuno ili djelomično nestajanje pigmenta u koži) i nastajanje velikih bijelih mrlja na koži]. Samo Allahu teala istinski daje čovjeku dijete. U osamnaestom ajetu sure **Merjem** Džebrail-alejhisselam-kaže u medžazi obliku, "**Daću ti čistog sina.**"

Allahu teala je čovjekov hakiki (istinski) sahib (sahibija, čuvar, gospodar, vlasnik). Meal-i šerif dvije stotine pedeset i sedmog ajeta sure **Bekara** to otvoreno kaže, "**Allahu teala je veli** (čuvar, zaštitnik, zakonski zastupnik) **onih koji imaju iman** (vjeruju)." Govoreći u pedeset šestom ajetu **Maide** sure, "**Allahu teala i Njegov Resul su vaše velije**" i u šestom ajetu **Ahzab** sure, "**Pejgamber štiti mu'mine više nego što oni sebe mogu zaštititi**", Allahu teala misli da takođe i rob (čovjek) može, simbolično, figurativno (medžaz) govoreći, biti veli. Slično ovom, hakiki (jedini, pravi) pomoćnik je Allahu teala. On, u medžaz (simboličnom, figurativnom) obliku naziva čovjeka mu'in (pomoćnikom) u trećem ajetu sure **Maide**, kada kaže, "**Pomozite jedni drugima u dobroti i u takvi!**" Vehhabije nazivaju mušricima (kafirima) one muslimane koji zovu nekoga, robom nekog drugog, osim Allaha teala kao na primjer, Abdunnebi, Abdurresul. Međutim, u trideset drugom ajetu sure **Nur** Allahu teala kaže, "**Ženite vaše salih robove i udajte neudate žene i džarije** (robinje)!" Hakiki Rabb (Gospodar) ljudi je Allahu teala. Međutim, može se i za druge reći rabb u simboličnom smislu, figurativno govoreći (u medžazi smislu riječi). Četrdeset drugi ajet-i kerim sure **Jusuf** glasi, "**Spomeni me u prisustvu svoga rabba.**"

Istigase je ono što vehhabije zovu širk (mnogoboštvo) i čemu se najviše protive to jeste, traženje pomoći ili zaštite, od bilo koga drugog osim Allaha teala. Svakako, hakiki (istinska, prava) istigase (pomoć i zaštita), što svi muslimani znaju, je samo od Allaha teala. Međutim, dozvoljeno je reći, u metaforičnom smislu riječi, da možemo nekom učiniti istigase (tražiti od nekog pomoć ili zaštitu) pošto je u petnaestom ajetu sure **Kasas** rečeno, "**Pripadnici njegovog plemena su mu učinili istigase** (su od njega tražili pomoć) **protiv neprijatelja.**" Hadis-i šerif kaže, "**Oni će na Mašheru učiniti istigase** (tražiti pomoć) **od Adema** (alejhisselam)." Hadis-i šerif koji je napisan u knjizi **Hisn-ul-hasin** glasi, "**Onaj kome je potrebna pomoć treba da kaže, O Allahovi robovi pomozite mi!**" Ovaj hadis-i šerif nam naređuje da tražimo pomoć od onih koji nisu blizu." Prijevod knjige **El-Usul-ul-erbe'a fi-terdid-il-vehhabijje** se ovdje završava. Ova knjiga je na Perzijskom jeziku, prijevod kraja drugog dijela, Indija, 1346. [1928.]; fotografska reprodukcija Istanbul, 1395. [1975.]. Ova knjiga koju je napisao Muhammed Hasen Džan sahib, jedan od unuka hazret-i Imam-i Rabbanija-rahmetullahi teala alejhima. Autor Džan sahib takođe odgovara i pobija vehhabije i druge nemezheblije i u svojoj knjizi na Arapskom jeziku koja se zove **Tarikat-un-nedžat**, Indija 1350. (sa prijevodom na Urdu);

fotografska reprodukcija, Istanbul, 1396. [1976.]. [Hasen Džan je preselio na ahiret 1349. [1931.].

[Svaka riječ ima svoje pravo značenje. To je njeno pravo značenje koje je razlikuje od drugih riječi. Riječ će biti **medžaz** kada se riječ ne upotrijebi u svom pravom značenju nego u bilo kom drugom značenju koje se na nju odnosi. Kada se neka riječ, koja je mahsus (specijalna) za Allaha teala, upotrijebi za ljudska bića u medžaz obliku (figurativnom govoru, simboličnom smislu te riječi) vehhabije misle da je ta riječ upotrijebljena u njenom pravom značenju. Oni nazivaju mušrikom, kafirom onoga ko upotrijebi tu riječ. Oni trebaju da shvate činjenicu da su ove riječi u ajet-i kerimima i hadis-i šerifima upotrijebljene za ljudska bića u njihovom medžaz značenju.]

Tražiti šefa'at (posredovanje) od Resulullaha-alejhisselam-i od Evlija ne znači okrenuti se od Allaha teala ili zaboraviti da je On stvaralac. To je isto kao što od Allaha teala očekujemo vasitom (posredstvom) oblaka; kao što od Allaha teala očekujemo šifa (ozdravljenje) uzimanjem lijeka; kao što od Allaha teala očekujemo da nam dadne pobjedu upotrebljavajući topove, bombe, rakete i avione. Ovo su sve samo sebebe (uzroci, posrednici, sredstva, povodi, razlozi, načini). Allahu teala stvara sve preko sebebe. Prionuti i čvrsto se držati za ove sebebe nije širk. Pejgamberi-alejhimusselam-su se uvijek čvrsto držali za sebebe. Dok idemo na česmu, da se napijemo vode, koju je Allahu teala stvorio, u pekaru, koju je opet On stvorio, da kupimo hljeb i dok pravimo oružje, vježbamo i treniramo naše trupe da nam Allahu teala dadne pobjedu, mi isto tako, da bi nam Allahu teala kabul učinio našu dovu, želimo da povežemo naše srce sa dušama Pejgambera i Evlija. Upotrijebiti radio da čujemo zvuk koji je Allahu teala stvorio preko elektromagnetskih talasa ne znači da smo zaboravili Allaha teala i da se utičemo kutiji pošto je On onaj koji je tom aparatu u radio kutiji dao tu specifičnost i tu moć. Allahu teala je sakrio Svoj kudret (svemoć) u sve. Mušrik obožava idole i ne misli na Allaha teala. Musliman, kada upotrebljava i koristi sebebe i vasite misli na Allaha teala koji daje efekat i specifičnost sebebima i stvorenjima. Musliman sve što poželi očekuje od Allaha teala. On zna da sve što dobije dolazi od Allaha teala. Značenje gore pomenutog ajet-i kerima pokazuje da je ovo tačno. To jeste, kada mu'min uči, na svakom namazu sure Fatiha on kaže, "Ja Rabbi! Ja sam prionuo za materijalne i naučne sebebe da bi dobio moje dunjalučke želje i potrebe i molim tvoje voljene robove da mi pomognu. I dok ja to tako činim ja uvijek vjerujem da si sam Ti davalac i stvaralac želja. Ja samo od Tebe očekujem!" Mu'mini koji ovako govore svaki dan se ne mogu nazivati mušricima. Traženje pomoći od duša Pejgambera i Evlija znači čvrsto držanje za ove sebebe koje je Allahu teala stvorio. Ovaj ajet sure **Fatiha** nam jasno govori da oni koji ovako rade nisu mušrici nego halis (čisti) mu'mini. I vehhabije se drže materijalnih i naučnih sebebe. Oni zadovoljavaju želje svog nefsa (ćulne želje) upotrebljavajući sve moguće vesile (sredstva, posrednike).

Međutim, oni zovu širk kada se duše Pejgambera i Evlija upotrijebe kao vesile.

Pošto su Abdulvehhebove riječi bile u skladu sa željama nefsa, oni koji nisu imali vjerskog znanja, su mu lako povjerovali. Oni su rekli da su Ehl-i sunnet alimi i muslimani pravoga puta kafiri. Emiri (vođe) su osnovali vehhabiluk u skladu sa svojom željom to jeste, da povećaju svoju moć i da prošire svoje zemlje i teritorije. Oni su prisiljavali Arapska plemena da postanu vehhabije. One, koji im nisu vjerovali, su ubijali. Seljaci su, iz straha da ne budu ubijeni, bili poslušni Muhammedu ibni Su'udu-emiru Der'ijje. Kada su postali emirovi vojnici, njihovim željama je odgovaralo da napadnu imovinu, živote i čednost onih koji nisu bili vehhabije.

Šejh Sulejman, mlađi brat Muhammeda ibn Abdulvehheba, je bio alim Ehl-i sunneta. Ova mubarek osoba je u svojoj knjizi **Sava'ik-ul-ilahijje firred-i alel-vehhabijje** pobila Vehhabiluk i spriječila širenje njegovih krivovjernih principa. Ova kimetli (cijenjena) knjiga je štampana 1306. godine. Ona je takođe 1395. [1975.] ofsetom reprodukovana u Istanbulu. Muhammedove hodže (učitelji) su takođe pobile njegove pokvarene knjige, kada su shvatili da je on otvorio zao i naopak put. Oni su proglasili da je on skrenuo sa pravoga puta. Oni su dokazali da vehhabije daju pogrešna značenja ajet-i kerimima i hadis-i šerifima. Međutim, ovo sve, je samo povećalo ozlojeđenost i neprijateljstvo seljaka protiv ehl-i iman (vjernika).

Vehhabiluk se nije raširio znanjem nego su ga raširili džahili (neznalice) zulmom (nasiljem, nepravdom, bezakonjem, terorom, zulumom) uz pomoć engleskih para, oružjem i krvoprolićem. Jedan od onih koji su ovako natapali svoje ruke krvlju je bio emir Der'ijje, zalim kamenog srca, Muhammed bin Su'ud (Sa'ud). Ovaj čovjek je bio pripadnik plemena Bani Hanifa i potomak onih ahmaka (idiota) koji su vjerovali da je Musejlemat-ul-kezzab pejgamber. On je umro 1178. [1765.]. Njega je naslijedio njegov sin Abdul'aziz kojeg su ši'ije 1217. ubile. Njega je naslijedio njegov sin Su'ud koji je umro 1231. Su'uda je naslijedio Abdullah koji je 1240. pogubljen u Istanbulu. Njega je naslijedio Terki bin Abdullah, Abdul'azizov unuk. Njega je 1254. naslijedio njegov sin Fajsal kojeg je 1282. naslijedio njegov sin Abdullah. Njegov mlađi brat Abdurrahman se je nastanio sa svojim sinom Abdul'azizom u Kuvejt. Abdul'aziz je 1319. [1901.] preselio u Rijad i tamo postao emir. On je 1918. u dogovoru sa englezima napao Mekku. On je 1351. [1932.] osnovao Su'udi arabijsku državu. Mi smo 1991. pročitali u novinama da je Fahd, Su'udi emir, poslao četiri milijarde (bilijuna) Američkih dolara kao pomoć Ruskim kafirima koji ratuju Ehl-i sunnet mudžahide u Afganistanu.

Vehhabije tvrde da samo oni iskreno vjeruju u Allahovo teala jedinstvo, da su samo oni izbjegli kufr i da oni nastoje da spase sve muslimane koji su šest stotina godina bili u širku. Da bi pokazali da su u pravu i da su svi muslimani bili u širku i kufru šest stotina godina, oni iznose, kao dokument, peti ajet-i kerim sure **Ahkaf** i stotinu i šesti ajet-i kerim sure

Junus. Međutim, svi tefsiri, jednoglasno, pišu da su ova dva ajet-i kerima poslata za mušrike. Prvi ajet-i kerim glasi. **"Niko nije krivovjerniji od onog koji se je okrenuo od Allaha teala i čini dovu (moli se) predmetima (stvarima), koje neće nikada čuti, do kijameta."** Drugi ajet-i kerim glasi, **"Reci Mekkanskim mušricima! Meni je naređeno da samo Allahu teala dovu činim i da ne činim dovu (da se ne molim) predmetima (stvarima) koji nisu ni korisni ni štetni! Ako činite dovu ikome osim Allaha teala vi ćete sebi nanijeti zulm i štetu (gubitak)!"**

Knjiga **Kešf-uš-šubuhāt** [koju je napisao Muhammed bin Abdulvehhab] se bavi trećim ajetom sure **Zumer**. Ovaj ajet znači, **"Oni koji uzmu nešto drugo, osim Allaha teala, kao veliju (pomoćnika, zastupnika, čuvara, staratelja) kažu, ako ih obožavamo mi ih obožavamo zato što će nas oni približiti Allahu teala, oni će za nas učiniti šefa'at (posredovati)"** Ovaj ajet-i kerim citira riječi mušrika koji obožavaju idole (kipove). Knjiga poistovjećuje mu'mine koji traže šefa'at sa ovim mušricima i namjerno kaže, "Ni mušrici nisu vjerovali da njihovi idoli (kipovi) mogu stvarati. I oni su vjerovali da je samo Allahu teala stvaralac." Interpretirajući ovaj ajet-i kerim knjiga **Ruh-ul-bejan** kaže, "Ljudska stvorenja imaju sposobnost da priznaju stvaraoca koji je njih i sve drugo stvorio. Svako ljudsko biće osjeća želju da ibadeti svoga Stvaraoca i da Mu se približi. Međutim, ova želja i sposobnost su bezvrijedne pošto nefis, šejtan ili loše društvo mogu prevariti čovjeka [i kao rezultat ova urođena želja će biti uništena] i čovjek će postati [ili kafir u stvaraoca i kijametski dan kao što su komunisti i masoni] ili mušrik. Mušrik se ne može približiti Allahu teala niti Ga može znati. Ma'rifet je ono što kimetli (cijenjeno). Ma'rifet je znanje koje nastaje, slijedi nakon što smo eliminisali širk i prionuli za Tevhid. Njegov znak je vjerovati Pejgambere i njihove kitabe, i slijediti ih. Ovo je jedini način da se približi Allahu teala. Šejtanu je imao sposobnost da učini sedždu. Ali je on, slijedeći svoj nefis, odbio da učini sedždu. Grčki filozofi su postali kafiri zato što su se htjeli približiti Allahu teala svojim razumom i nefsom a ne, slijedeći Pejgambere. Mu'mini slijede islamijjet da se približe Allahu teala. Njihova srca se na ovaj način napune nurom. Njihovim ruhovima se manifestuje Allahov teala sifāt Džemal (Ljepota). Mušrici ne slijede Pejgambere i islamijjet (Islam) da se približe Allahu teala nego svoje nefsove, svoje defektivne mozgove i bid'ate. Njihova srca postaju crna. Njihovi ruhoi postaju mračni. Allahu teala kaže, na kraju ovog ajet-i kerima da oni lažu kada kažu da će za njih kipovi učiniti šefa'at." Kako vidimo, vrlo je nepravedno uzeti dvadeset peti ajet-i kerim sure **Lokman** koji kaže, **"Ako upitaš kafire, ko je stvorio zemlju i nebesa oni će svakako reći da ih je Allahu teala stvorio"** i osamdeset sedmi ajet sure **Zuhruf** koji kaže, **"Ako upitaš one, koji obožavaju nešto drugo osim Allaha teala, ko je ovo stvorio oni će ti svakako reći da je to Allahu teala stvorio"** kao dokaz i reći, "I mušrici su takođe znali da je

samo Allahu teala stvaralac. Oni su obožavali idole (kipove) da oni za njih na kojometu učine šefa'at. Oni su zato postali mušrici i kafiri."

Mu'mini ne obožavaju Pejgambere i Evlije i ne kažu da su oni Allahov teala šerik (ortak, partner, sudrug). Mi vjerujemo da su Pejgamberi i Evlije stvorenja i ljudska bića i da nisu vrijedna ibadeta. Mi vjerujemo da su oni Allahovi teala dragi robovi i da će se On biti merhametli (da će se On sažaliti) Svojim robovima radi bereketa (berićeta, blagoslova) onih koje On voli. Allahu teala je sam koji stvara faidu (korist) i gubitak. Samo On ima hak (pravo) da Ga ibadet činimo. Mi kažemo da je On merhametli (milostiv) prema Svojim robovima radi onih koje voli. Mušrici s druge strane, iako kažu da njihovi idoli ne mogu stvoriti zahvaljujući svom ma'rifetu koji je prirodan njihovom stvaranju, vjeruju da su njihovi idoli vrijedni obožavanja i obožavaju ih zato što nisu ojačali (razvili) ovaj svoj prirodni ma'rifet slijedeći Pejgambere. Oni su postali mušrici zato što su rekli da idoli imaju hak (pravo) na ibadet to jeste, da su vrijedni ibadeta (obožavanja). Oni nisu postali mušrici zato što kažu, "hoćemo da nam oni čine šefa'at". [Očekivati šefa'at od idola je batil to jeste, pokvareno vjerovanje. Nije dozvoljeno ovako vjerovati, Međutim, ovako vjerovati nije širk. Obožavati idole je širk.] Kako se vidi, poistovjećivati pripadnike Ehl-i sunneta sa kafirima i idolopoklonicima je potpuno pogrešno. Ovi svi ajet-i kerimi su poslani za idolopokloničke kafire i mušrike. Knjiga **Kešf-uš-šubuhāt** pogrešno te'vili (objašnjava) ajet-i kerime, daje ajet-i kerimima pogrešna značenja i kaže da su Ehl-i sunnet muslimani mušrici, da ih treba ubiti i da treba oduzeti njihovu imovinu.

U knjizi **El-fedžr-us-sadik firredd-i ala munkiri-t-tevessuli-velkeramati-vel-havarik** je napisan tefsir (objašnjenje) osamdeset sedmog ajet-i kerima sure **Zuhruf** koji je dokaz da je ovaj ajet-i kerim pogrešno interpretiran. Ovu knjigu je napisao alim Iraka Džemil Sidki Zehavi-rahmetullahi alejh. Knjiga je 1323. [1905.] štampana u Egiptu. U Istanbulu je 1396. [1976.] ofsetom napravljena druga reprodukcija. Džemil Sidki je bio profesor **Ilm-i kelama** na Univerzitetu u Istanbulu. On je preselio na ahiret 1355. [1936.]. Njegova slika je objavljena u knjizi **Mundžid**, 1956. izdanje.

"Oni su napustili pravi put. Oni pripisuju mu'minima [značenja] ajet-i kerima koji su poslani za kafire." i, **"Najstrašnija stvar za moj ummet koje se najviše plašim je davanje značenja Kur'an-i kerimu po njihovom mišljenju i lažnim prijevodima."** su dva hadis-i šerifa koje nam prenosi hazret-i Abdullah ibni Omer-radijallahu teala anhumā. Ova dva hadis-i šerifa su vijesti da će se pojaviti nemezheblije (mezhebsiz) koji će upotrijebiti pogrešna tumačenja ajet-i kerima, koja su poslana za kafire, protiv mu'mina.

Jedan od velikih alima Medine, šejh Muhammed bin Sulejman Medeni, rahimehullahu teala-je takođe shvatio da Muhammed bin Abdulvehhab ima izopačene ideje, koje će kasnije biti štetne i savjetovao ga je da ih ostavi.

On je bio alim fikha u Šafi'ijском mezhebu. On je napisao mnogo knjiga. Njegov šerh (objašnjenje) knjige **Tuhfet-ul-muhtać** koju je napisao Ibni Hadžer-i Mekki-rahimehullahu teala-kao objašnjenje knjige **Minhadž** je mešhur (čuven). On piše u svojoj knjizi koja se zove **El-fetva**, a koja ima dva dijela, "O Abdulvehhebov sine! Nemoj klevetati muslimane. Ja te savjetujem radi Allahovog teala rizaluka (zadovoljstva). Svakako da je potrebno reći istinu onom ko kaže da neko drugi, osim Allaha teala, stvara djela! Međutim, ne možemo nazivati kafirima one koji su prionuli za sebebe (uzroke, razloge, posrednike, povode, sredstva, načine) i koji vjeruju da je Allahu teala stvorio i sebebe i njihovu moć. I ti si takođe musliman. Ispravnije je zvati jednog muslimana krivovjernik nego sve muslimane krivovjernicima. Onaj ko napusti zajednicu će najvjerojatnije zalutati. Sto četrnaesti ajet sure **Nisa** kaže. '**Ako se neko suprotstavi Pejgamberu, nakon što je naučio pravi put, pa skrene sa staze vjerovanja i ibadeta mu'mina, Mi ćemo ga na ahiretu oživjeti u kufru i irtidadu (apostaziji, murtedluku) i bacićemo ga u Džehennemsku vatru.**'" Iako vehhabije imaju mnogo pogrešnih vjerovanja ona se sva baziraju na tri principa.

1) Vehhabije kažu da su amel i ibadet dio imana. Oni kažu, "*Ako neko ne izvršava farz, iako vjeruje da je farz, postaje kafir. Na primjer, ako neko ne klanja zbog toga što je lijen iako vjeruje da je namaz farz ili ako ne daje zekat zato što je škrt iako vjeruje da je farz dati zekat takva osoba postaje kafir, mora biti ubijena, njena imovina mora biti oduzeta i podijeljena među vehhabijama.*"

U knjizi **Milel ve nihal**, Ebul Feth Muhammed bin Abdulkerim Šihristani-rahmetullahi teala alejh [rođen u Horasanu 479/1086 a na ahiret preselio u Bagdadu 632/1234], fikh i kelam alim piše, "Alimi Ehl-i sunneta su jednoglasno rekli da ibadet nije dio imana. Ne postaje kafir onaj ko vjeruje da je nešto farz ali ga iz ljenosti ne izvršava. Međutim, ova jednoglasnost ne postoji u pogledu onih koji ne obavljaju namaz (salat). U Hanbelijskom mezhebu onaj ko radi ljenosti ne klanja postaje kafir." [Turska verzija knjige, šezdeset treća stranica, Kairsko izdanje 1070 po Hidžri.] [Senaullah pani-puti-rahmetullahi alejh- kaže u na početku svoje knjige **Ma-la-budde**, "Ako musliman učini veliki grijeh on ne postaje kafir. Ako ode u Džehennem on će iz njega, prije ili kasnije, izaći i otići u Džennet. On će vječno ostati u Džennetu." Ova knjiga je na Perzijskom jeziku. Štampana je 1376. [1956.] u Delhiju. Izdavačka kuća Hakikat kitabevi iz Istanbula je 1410. [1990.] reprodukovala ovu knjigu. U Hanbelijskom mezhebu je rečeno da samo onaj ko ne klanja postaje kafir. Nije rečeno da postaje kafir onaj ko ne radi druge vrste ibadeta. Prema tome bilo bi neispravno smatrati vehhabije u ovom pogledu Hanbelijama. Kao što je gore objašnjeno, oni koji nisu Ehl-i sunnet nisu ni Hanbelije. Oni koji ne pripadaju ni jednom od četiri mezheba ne pripadaju Ehl-i sunnetu.

2) Vehhabije kažu, *"Onaj, ko traži šefa'at od duša (ruhova) Pejgambera-alejhimusselam-i Evlija ili ko zijareti (posjeti) njihovo turbe i učini Allahu teala dovu uzimajući ih kao vesile (posrednike), postaje kafir. Oni takođe vjeruju da mejjit (mrtvac) ništa ne osjeća."*

Kada bi se postalo kafir, zato što na kabru razgovaramo sa mrtvacem, naš Pejgamber-sallallahu alejhi ve sellem-i veliki alimi-Evlije ne bi ovako činili dovu. Naš Pejgamber je zijaretio (posjećivao) kabristan **Baki** u Medini i Uhudske šehide. U stvari, napisano je i na 485. stranici vehhabijske knjige **Feth-ul-medžid** da je on nazivao selam onim koji se nalaze u kabru i da je sa njima razgovarao.

Naš Pejgamber je ovako donosio dovu, **"Allahumme inni es-eluke bi-hakkissailine alejke"** to jeste, "Ja Rabbi! Ja tražim od Tebe radi onih kojima si Ti dao kada su od Tebe tražili!" i preporučio da ovako donosimo dovu. Kada je svojim mubarek rukama ukopao Fatimu-radijallahu anhumahazret-i Alijevu majku, on je na mezaru ovako proučio, **"Igfir li-ummi Fatimate binti Esad ve vessi' alejha medhaleha bi-hakki nebijjike vel enbijaillezine min kabli inneke erhamurrahimin."** "Ja Rabbi! Oprosti (magfiret učini) mojoj majci Fatima binti Esed to jeste, oprosti joj njene grijehe! Proširi joj mjesto gdje se nalazi! Ukabuli ovu moju dovu radi hakka [ljubavi] Tvoga Pejgambera i svih Pejgambera koji su prije mene došli! Ti si više merhametli od onih koji su najviše merhametli!" Hadis-i šerif, koji nam prenosi jedan od najvećih Ensarija, Osman bin Hunejf-radijallahu anh, nam kaže kako je Pejgamber naredio slijepcu koji je od njega tražio dovu za svoje izliječenje. On mu je rekao da uzme abdest i da klanja dva rek'ata namaza i da prouči ovu dovu, **"Allahumme inni es'eluke ve etevedždžehu ilejke bi-Nebijjike Muhammedin nebijjirrahme, ja Muhammed inni etevedždžehu bike ila Rabbi fi hadžeti hazihi li-takdiye-li Allahumme šeffi'hu fijje."** U ovoj dovi je naređeno slijepcu da uzme Muhammeda-alejhisselam-kao vesile (posrednika) kako bi mu dova bila kabul. Ashab-i kiram su često učili ovu dovu. Ova dova je citirana u drugom tomu knjige **Eši'at-ul leme'at** i u knjizi **Hisn-ul hasin** sa senedima (dokazima) i njihovom objašnjenju kao, "Ja Ti se okrećem uzimajući Pejgambera kao vesile (posrednika)."

Ove dove nam jasno i glasno pokazuju da je dozvoljeno činiti dovu radi hatra (ljubav, volja želja) i hurmeta (poštovanja) onih koje Allahu teala voli.

Sejh Ali Mahfuz, umro 1361. [1942.], je jedan od velike uleme **Džami'ul-ezhera** u Egiptu koji u svojoj knjizi **El-ibda'**, koja je 1375. [1956.] izdata u Kairu, puno hvali Ibni Tejmijju i Abduha. Ipak, on na dvije stotine trinaestoj stranici iste knjige piše, "Nije ispravno reći da Evlijaji kiram-rahimehumullahu teala, nakon svoje smrti, čine tesarruf (utiču na, određuju) dunjalučkim poslovima kao što su ozdravljenje bolesnika, spašavanje onih koji se tope u vodi, pomaganje onima koji se bore protiv neprijatelja i pronalaženje nečega što je izgubljeno. Nije ispravno reći da im je Allahu teala ostavio ove zadatke, zato što je njihova merteba (stepen,

rang, položaj) visoka, ili da oni mogu da rade šta hoće ili da oni koji ih u stopu slijede ne mogu pogriješiti. Allahu teala odabere neke od Svojih Evlija i dadne im ikram (počast) preko čijih kerameta On, bez obzira bili oni živi ili mrtvi, izlijeći bolesnika, spasi osobu koja se u vodi topi, pomogne onim koji se bore protiv neprijatelja i vraća izgublenu stvar. Ovo je logično. I Kur'an-i kerim nam takođe otkriva ove činjenice." Abdullah Desuki i Jusuf Dedžvi, profesori na Džami'ul-ezheru, su na kraju knjige **Ibda** napisali pohvalu ove knjige.

Abdulgani Nablusi-rahimehullahu teala-piše na sto osamdeset drugoj stranici u svojoj knjizi **Hadika (Hadikat-un-nedijje)** koja je 1290. izdata u Istanbulu, "Hadis-i kudsi koji Buharija prenosi od Abu Hurejre kaže: Allahu teala kaže, **'Moj rob mi se ne može ni sa čim više približiti kao sa farzom. Ako Moj rob obavlja nafilu ibadet Ja ga puno volim. Ja ga toliko volim da on sa mnom čuje, sa mnom vidi, sa mnom sve drži, sa mnom hoda. Ja mu dajem šta god on od Mene traži. Ako se u Mene uzda Ja ga zaštitim.'**" Nafila ibadet koji je ovdje spomenut se odnosi na sunnete i druge nafile onih koji obavljaju farzove. [Ovo je jasno napisano u knjizi **Merakil-felah** i u njenoj anotaciji koju je napisao **Tahtavi**. Molimo čitaoca da pogleda stranicu pod brojem 428.] Ovaj hadis-i šerif nam kaže da ćemo zaraditi Allahovu teala ljubav i da će naše dove biti kabul (primljene) ako, nakon što smo obavili sve farzove, još dodatno, obavljamo i nafilu ibadet." Kada ovakvi, Allahu teala dragi robovi, za nekog učine dovu, bez obzira da li su oni živi ili mrtvi, murad (želja) onih, za koje su oni učinili dovu, se ispuni. Ovakvi ljudi čuju čak i kada su mrtvi. Oni ne vraćaju praznih ruku one, koji traže, kao što ih nisu vratili praznih ruku, ni kada su bili živi. Zato hadis-i šerif kaže, **"Kada imate problema u svojim poslovima tražite pomoć od onih koji su u kabru (mezaru)!"** Značenje ovog hadis-i šerifa je jasno i nije ga dozvoljeno drukčije te'viliti (objašnjavati na drukčiji način). Alusijev te'vil (objašnjenje) nije ispravan.

U knjizi **Hadikat-un-nedijje** je napisano na dvije stotine devedesetog stranici, "Mu'mini su i dalje mu'mini, kada su mrtvi kao i kada spavaju. Pejgamberi su i dalje Pejgamberi, nakon smrti kao i kada spavaju zato što je duša (ruh) ta koja je mu'min ili Pejgamber. Kada čovjek umre njegov se ruh ne mijenja. Ova činjenica je napisana u knjizi **Umdet-ul akaid** koju je napisao imam-i Abdullah Nesefi [štampana u Londonu 1259./1843.]. Isto tako su, i Evlije i dalje Evlije, kada su mrtvi, kao i kada spavaju. Ko ovo ne vjeruje je džahil (vjerski neuk) i inaddžija (tvrdoglav). Ja sam pokazao i u jednoj drugoj knjizi da Evlije, takođe i nakon smrti, posjeduju keramete." Alim Hanefijskog mezheba Ahmed bin sejjid Muhammed Mekki Hamevi i alimi Šafi'ijskog mezheba Ahmed bin Ahmed Šudža'i i Muhammed Ševberi Misri su napisali risale (knjižice) u kojima su jakim dokazima pokazali da evlije imaju keramete i da se njihovi kerameti nastavljaju i nakon njihove smrti i da je džaiiz (dozvoljeno) činiti tevessul ili istigasu [vidi niže] na njihovim kaburima (mezarevima, grobovima). Ove tri risale su

1319. [1901.] objavljene u Kairu zajedno sa Ahmed Zejni Dahlanovom-rahimehullahu teala-knjigom **Ed-durer-us-senijje fi reddi alel-vehhabijje**. Fotografiska reprodukcija ofsetom je napravljena 1396. [1976.] u Istanbulu.

Muhammed Hadimi efendi-rahimehullahu teala-iz Konje, preselio 1176. [1762.] na ahiret, je napisao u svojoj knjizi **Berika** na dvije stotine šezdesetoj stranici, "Kerameti Evlija su hak (istina). Veli je je musliman koji je arif-i billah to jeste, koji što je moguće više zna Allaha teala i Njegove sifate (atribute). On puno ibadeti i radi djela koja su ta'at (to jeste, djela koja Allahu teala voli). On vrlo pažljivo izbjegava grijehe i šehvete (požude, strasti) nefsa. Ono što Allahu teala stvara izvan Svog adeta (običaja) i naučnih zakona se naziva **Harik-ul'ade** (izvanredne, neobične pojave). Postoji osam vrsta Harik-ul'ade: Mu'džize, keramet, i'anet, sihr, ibtila, isabet-i ajn to jeste nazar (urokljive oči) i irhas. Keramet je harik-ul'ade koji se dešava preko muttekije (veoma pobožne osobe koja se čuva svakog grijeha), mu'mina koji je arif-i billah. Ovakva osoba je Veli a ne Pejgamber. Alim Šafi'ijskog mezheba, Ebu Ishak Ibrahim Isferani, je negirao neke keramete. Svi pripadnici grupe Mu'tezile su negirali keramete. Oni su rekli da se keramet može pomiješati sa mu'džizom tako pa da se tako vjerovanje u Pejgambere može otežati. Međutim, Veli koji ima keramet ne tvrdi da je Pejgamber. On ne želi da se keramet desi. Dozvoljeno je (džaiž je) tražiti od Allaha teala uzimajući (upotrebljavajući) Pejgambere i Evlije kao vasitu (posrednike). Čak je dozvoljeno tražiti od Allaha teala kroz Pejgambere i Evlije i nakon njihove smrti pošto njihove mu'džize i kerameti ne prestaju sa njihovim prelaskom na ahiret. Ovakvo činjenje zove se **Te vessul i Istigasa**. I Remli je takođe isto ovako rekao. Imam-ul-haremejn je rekao, 'Samo Ši'ije negiraju nastavljanje kerameta nakon smrti.' Ali Edžhuri, glasoviti alim Maliki mezheba iz Egipta je rekao, 'Veli je na dunjaluku kao sablja u koricama. Nakon njegove smrti, njegov tesarruf (uticaj) i te'sir (efekat) postaje jači kao kada sablju izvučemo iz korica.' Ovu izjavu je takođe i Ebu Ali Sendži citirao u svojoj knjizi **Nur-ul-hidaje**. Kitab (Kur'an-i kerim), Sunnet (hadis-i šerif) i idžma'-i ummet potvrđuju da je keramet hak. Nama su saopšteni kerameti od stotina hiljada Evlija u mnogim važnim i cijenjenim knjigama." Ovdje se završava prijevod iz knjige **Berika**.

Na sto šestoj stranici knjige **Mir'at-i Medine** piše, "Sahih hadis koji nam prenose alimi hadisa Ibni Huzejme, Dar-i Kutni, Taberani a koji nam dolazi preko Abdullaha bin Omera kaže, "**Onim koji su zijaretili moj kabr mi je vadžib šefa'at učiniti.**" Takođe je i imam-i Munavi citirao ovaj hadis u svojoj knjizi **Kunuz-ud-dekaik**. On je pored njega citirao i hadis-i šerif koji nam dolazi preko Ibni Hibbana, "**Nakon mog vefata** (prelaska na ahiret) **zijaret moga kabra je kao zijaret za vrijeme moga života.**" i, hadis-i šerif od Tebranija, "**Ja ću učiniti šefa'at onim koji ozijarete moj kabr.**" Sljedeća dva hadis-i šerifa zna svaki musliman. Imam-i Bezzar citira prvi hadis-i šerif koji nam dolazi preko Abdullaha ibni Omera, "**Moj šefa'at**

je halal onima koji ozijarete moj kabr", a drugi je napisan u Muslim-i šerifu koji nam prenosi Abdullah ibni Omer, **"Na kijametskom danu je postala moja obaveza (hak) da učinim šefa'at za one koji dođu u Medine-i munevveru da učine zijaret mog kabra."** Ovaj hadis-i šerif je merfu' (vrsta hadis-i šerifa, hadis-i mevsul to jeste hadis-i šerif koji je sahabi-radijallahu teala anhum edžma'in-prenijeo govoreći, "Čuo sam Resulullahu da je rekao").

Ovo su divne vijesti koje su citirane u hadis-i šerifu koji nam prenose Taberani, Dar-i Kutni i [Abdurrahman] Ibnul-Dževzi, **"Ko obavi hadž pa onda zijaret učini moj kabr me je posjetio kao da sam živ."** Ovaj hadis-i šerif, koji nam prenosi Dar-i Kutni, **"Ko me ne posjeti nakon svog hadža će me uvrijediti"** aludira na one koji su zanemarili da nakon hadža učine zijaret Kabr-i se'adeta, iako za to nemaju uzura (šeri'atski opravdanog razloga).

Abdul'aziz, rektor islamskog univerziteta Medine-i munevvere piše u svojoj knjizi pod naslovom **Tahkik ve izah**, "Ni jedan od [gore] navedenih hadis-i šerifa [koji preporučuju zijaret] nema sened, delil (oslonac, dokaz, evidenciju). Šejhul-islam Ibni Tejmijje je rekao da su oni svi mevdu'. Međutim, njihovi senedi su detaljno napisani u osmom tomu Zerkanijevog komentara na knjigu **Mevahib** i na kraju četvrtog toma Semhudinove knjige **Vefa-ul-vefa**. U ovim knjigama je takođe napisano da su ovi hadis-i šerifi hasen [vrsta hadis-i šerifa u kojem su prenosioci vjerni i povjerljivi] i da je Ibni Tejmijjin komentar neosnovan. Rektor i učitelj Medina univerziteta nastoji da okleveta pisanja alima Ehl-i sunneta i da umjesto njih, svojim knjigama, po cijelome svijetu raširi principe Vehhabiluka. Vehhabije su započele novu politiku, kako bi uvjerili muslimane i nemuslimane, da su oni pravi muslimani. Oni su osnovali Islamski centar pod nazivom **Rabitat-ul-alem il-islam**. Oni su izabrali iz svake zemlje i sakupili izvjesne muslimane sa vjerskim obrazovanjem, koji su neuki i lako podmitljivi, kojima su dali basnoslovne sume novaca. Ovi džahili-ljudi na vjerskom položaju-koji nemaju pojma šta piše u knjigama Ehl-i sunnet alima su upotrijebljeni kao marionete. Oni iz ovog centra šire, po cijelom svijetu, svoje principe koje nazivaju **"Fetve Svjetskog Islamskog Jedinstva"**. U jednoj takvoj lažnoj fetvi, koja je izdata u Ramazan-i šerifu 1395. [1975.] oni kažu, "Ženama je farz klanjati Džum'u namaz. Hutba Džum'e i Bajram namaza se može održati na prirodnom jeziku svake države." Krivovjernik koji se zove Sabri, jedan od sljedbenika Mevdudija i član ovog centra fitne (smutnje, spletke) i fesada (korupcije, izopačenosti) u Mekki je odmah odnijeo ovu fetvu u Indiju gdje su plaćenici tjerali silom žene u džami'je i držali hutbu na raznim jezicima. Da bi zaustavili ovaj pokret alimi Ehl-i sunneta, pravi vjerski ljudi-rahimehumullahu teala, su spremili fetve iz cijenjenih izvora i distribuirali ih. Vehhabijje nisu mogle pobiti ove fetve-istinu. Na stotine vjerskih ljudi iz **Kerale**, južna Indija, su došle na tevbe i vratili se Ehl-i sunnetu kada su vidjeli da su bili prevareni. Četiri od ovih fetvi, koje su bazirane na

pouzdanim izvorima, su ofsetom umnožene i prikucane na javna mjesta u svim islamskim zemljama. U svakoj državi, pravi vjerski ljudi skreću pažnju muslimana na nemir koji iznutra dijeli islam i nastoje da ugase. Elhamdu-lillah (hvala Allahu teala) čista i oprezna omladina u svakom kutku svijeta je u stanju da razluči istinu od neistine.

Ibni Abidin-rahimehullahu teala-je napisao u svojoj knjizi **Redd-ul muhtar** pri objašnjenju elemenata koji se odnose na hutbu džum'e i namaski iftitah tekbir, "Održati hutbu na nekom drugom jeziku, osim arapskog, je isto kao i donijeti iftitah tekbir (reći Allahu ekber na početku namaza) na nekom drugom jeziku kada počinjemo namaz. Iftitah tekbir je kao zikr u namazu. Mekruh tahrim je učiti zikr i dove u namazu na bilo kom drugom jeziku, osim arapskom. Hazret-i Omer je to zabranio." U poglavlju o vadžibima namaza on je napisao, "Učiniti tahrimen mekruh znači učiniti manji grijeh. Ako nastavimo s ponavljanjem tahrimen mekruha mi ćemo izgubiti adalet (pravednost to jeste, takvoj osobi se ne vjeruje u vjerskim stvarima i ona ne može biti svjedok). U knjizi **Tahtavi** piše, "Onaj ko stalno ponavlja manji grijeh postaje fasik. Trebamo ići u drugu džami'ju i klanjati za imamom koji nije fasik i koji ne čini bid'ate." Ashab-i kiram i Tabi'in-izam-rahimehumullahu teala-su uvijek u Africi i u Aziji držali cijelu hutbu na Arapskom jeziku iako oni, koji su je (hutbu) slušali, niti su znali arapski jezik niti su je razumjeli zato što je učenje dijela ili cijele hutbe, na bilo kom drugom jeziku, mekruh i bid'at. Bid'at je veliki grijeh. Usprkos činjenici da vjersko znanje nije još bilo rasprostranjeno i da su ih oni morali podučavati, oni su cijelu hutbu držali na Arapskom jeziku. Ovo je bio razlog da Šejh-ul-islam efendije Otomanske države i svjetski mešhur (poznati, čuveni) i veliki alimi šest stotina godina nisu dozvolili da se uči hutba na Turskom jeziku iako su to stvarno htjeli, kako bi je džema'at mogao razumjeti, zato što su znali da nije dozvoljeno držati hutbu na Turskom jeziku.

Hadis-i šerif koji nam dolazi preko Ebu Hurejre-radijallahu anh-a koji nam prenosi imam-i Bejheki glasi, "**Kada mi neko nazove selam Allahu teala mome tijelu dadne dušu tako da ja čujem njegov selam.**" Oslanjajući se na ovaj hadis-i šerif, imam-i Bejheki-rahimehullahu teala-je rekao da su Pejgamberi-alejhimusselam-živi u svojim kabrovima na nama nepoznat način.

Abdul'aziz bin Abdullah iz Medine citira ovaj hadis-i šerif na šezdeset šestoj stranici svoje knjige **El-hadž vel-Umre** i komentariše da se ovaj hadis-i šerif odnosi na Pejgamberov mejjit (mrtvo tijelo). Međutim, on na istoj stranici piše da je on živ u svom kabru (mezaru) na nama nepoznat način. Njegove izjave su u kontradikciji jedna sa drugom. Ovaj hadis-i šerif nam u stvari pokazuje da se njegovom tijelu daje njegova mubarek duša i da on odgovara na selam. Šta više, dva hadis-i šerifa, koja su citirana na sedamdeset trećoj stranici iste knjige, nam naređuju da kažemo, kada zijaretimo kabr, "**Esselamu alejkum ehl-el-dijar-i minel mu'minin.**" Ovaj hadis-i šerif nam naređuje da nazovemo selam kabrima svih

muslimana. Selam se naziva onom ko čuje. Selam se naziva onom sa kim se može govoriti. Iako nemezheblije citiraju ove hadis-i šerife oni tvrde da mejjit (mrtvac) ne čuje. Oni nazivaju one koji vjeruju da mejjit može čuti mušricima. Oni pogrešno interpretiraju ajet-i kerime i hadis-i šerife.

Postoje mnogi hadis-i šerifi koji nam otkrivaju činjenicu da je Resulullah živ u svom kabru na nama nepoznat način. Sama činjenica da ih ima toliko je znak njihove vjerodostojnosti. Od njih sljedeća dva se nalaze u šest čuvenih (mešhur) knjiga hadis-i šerifa. **"Ja čujem salevat koji je proučen kod glave mog kabra. Salevat koji je donešen na mene iz daleka će mi biti prenijet"** i, **"Ako neko prouči na mene salevat kod mog kabra Allahu teala pošalje meleka koji mi prenese taj salevat. Ja ću za osobu koja mi je proučila salevat na kijametskom danu učiniti šefa'at."**

Kada musliman dođe na kabr muslimana kojeg je znao dok je bio živ i poselami ga onaj u mezaru će ga prepoznati i odgovoriće mu. Hadis-i šerif koji nam prenosi Ibni Ebiddunja kaže da mejjit muslimana prepoznaje onog ko ga poselami, odgovori mu na selam i razveseli se. Ako neko poselami one koje nije znao oni se razvesele i odgovore na selam. Kada su salih osobe i šehidi-rahimehumallahu teala-u stanju da prepoznaju i odgovore onima koji ih selame, da li je moguće da Resulullah-sallallahu teala alejhi ve sellem-nije u stanju? Kao što sunce sa neba obasjava cijeli svijet isto tako i on istovremeno odgovara na sve selame.

Jedan hadis-i šerif kaže, **"Ja ću nakon moje smrti čuti isto kao što čujem kada sam živ."** Drugi hadisi šerif koji nam prenosi Ebu Ja'la kaže, **"Pejgamberi-alejhimusselam-su živi u svojim kabrima (mezarima). Oni klanjaju namaz."** Ibrahim bin Bišar, sejjid Ahmed Rifa'i i mnoge druge Evlije su rekle da su čule odgovor kada su poselamili Resulullahu-sallallahu alejhi ve sellem.

Hazret-i Dželaleddin-i Sujuti je napisao u svojoj knjizi **Šeref-ul-muhkem** odgovor na pitanje, "Da li je istina da je sejjid Ahmed Rifa'i poljubio Resulullahovu mubarek ruku?" U ovoj knjizi on je razumnim (akli) i naučnim (nakli) delilima dokazao da je naš efendija Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-živ u Kabr-i se'adetu na nama neshvatljiv način, da čuje selam i da na njega odgovara. On je u ovoj svojoj knjizi takođe objasnio činjenicu da je Resulullah, u Mi'radž noći, vidio Musa-alejhisselama-kako u svom kabru klanja namaz.

Hadis-i šerif koji nam dolazi od naše majke Aiše-i Siddike-radijallahu anha-glasi, **"Osjećam užasan bol od otrovnog mesa koje sam pojeo u Hajberu. Od otrova moj ebher damar (aorta) skoro da i ne radi."** Ovaj hadis-i šerif nam pokazuje činjenicu da je Allahu teala dao Muhammedu-alejhisselam, najuzvišenijem od svog čovječanstva, pored pejgamberluka i šehidsku deredžu (nivo). Allahu teala kaže u sto šezdeset devetom ajetu sure **Imran**, **"Nisu mrtvi oni koji su ubijeni na Allahovom putu! Oni su kod svog Rabba živi. Oni dobijaju svoj rizk."** Bez sumnje je da je ovaj

veliki Pejgamber, koji je na Allahovom teala putu i kojem su njegovi neprijatelji dali da pojede otrov, najuzvišeniji od svih onih kojima je data ova šerefli deredža (počasni nivo), a koja je definisana u ovom ajet-i kerimu.

Hadis-i šerif koji nam prenosi Ibni Hibban glasi, "**Mubarek vudžudi** (tijela) **Pejgambera** (alejhimusselam) **ne trunu. Ako mu'min na mene prouči salevat melek mi donese taj salevat i kaže da mi ga je iz mog ummeta proučio taj i taj, sin tog i tog, i da me je poselamio.**"

Hadis-i šerif koji nam Ibni Madže prenosi glasi, "**Na dan Džum'e mi puno donosite salevat! Salavati će mi čim se prouče biti preneseni.**" Od onih koji su tu, u tom momentu, bili prisutni Ebudderda-radijallahu anh-je upitao, "Hoće li ti biti preneseni i nakon tvoje smrti?" On je odgovorio, "**Hoće, biće mi takođe preneseni i nakon moje smrti pošto je zemlji haram** (zabranjeno) **da trune tijela Pejgambera. Ona žive i nakon smrti, ona se hrane.**" [Ovaj hadis-i šerif je takođe napisan i u zadnjem poglavlju knjige **Tezkiret-ul mevta vel-kubur** koju je napisao Senaullah Pani-puti. Ova knjiga je na Perzijskom jeziku a štampana je 1310. [1892.] u Delhiju. Izdavačka kuća Hakikat kitabevi u Istanbulu je reprodukovala ovu knjigu 1990].

Hazret-i Omer-radijallahu anh-nakon osvajanja Kudus-i šerifa (Jerusalema) je ušao u Hudžre-i seadet i učinio zijaret Kabr-i nebevi. Hazret-i Omer bin Abdul'aziz, koji je bio veliki Evlija, je obično iz Damaska slao u Medinu državne predstavnike da kod Kabr-i se'adeta prouče salat i selam. Hazret-i Abdullah ibni Omer je nakon povratka sa svakog putovanja išao direktno u Hudžre-i se'adet. On je prvo zijaretio i nazivao selam Resulullahu, zatim Abu Bekr-i Siddiku a onda svom ocu. Imam-i Nafi' je rekao da je vidio više od stotinu puta da je hazret-i Abdullah ibni Omer ušao u Kabr-i se'adet i rekao, "Esselamu alejke ja Resulullah!" Jednoga dana je hazret-i Ali-radijallahu anh-ušao u mesdžid-i šerif i plakao kada je vidjeo mubarek makam (mezar) hazret-i Fatime-radijallahu anha. On je još više plakao kada je ušao u Hudžra-i se'adet gdje je rekao, "Esselamu alejke ja Resulullah ve esselamu alejkum o moja dva brata!" i na taj način poselamio hazret-i Ebu Bekra i hazret-i Omera-radijallahu teala anhumu.

Prema imam-i a'zamu Ebu Hanifi trebamo prvo obaviti hadž pa onda otići u Medine-i muneverru da posjetimo Resulullahu. Isto je ovako napisano i u fetvi Ebullejs-i Semerkandija.

Kadi Ijad, autor knjige **Šifa**, imam-i Nevevi, alim Šafi'ijskog mezheba i Ibni Humam-rahimehumullahu teala, alim Hanefijskog mezheba su rekli da postoji idžma-i ummet povodom zijareta Kabr-i se'adeta. Neki alimi su rekli da je zijaret vadžib. Zapravo, posjetiti kabr je sunnet. Ova činjenica je napisana takođe i u vehhabijskoj knjizi **Feth-ul-medžid**.

Šezdeset treći ajet-i kerim sure **Nisa** kaže, "**Ako ti oni** (Moj Pejgamberu) **dođu, nakon što su mučili svoje nefsove i zamole za Allahov teala afv** (oprost, uslugu) **i ako Allahov Resul za njih zatraži afv Allaha teala će sigurno njihovo tevbe ukabuliti** (primiti) **i biti**

prema njima merhametli (milostiv).” Ovaj ajet-i kerim nam indicira da će Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-činiti šefa’at i da će njegov šefa’at biti kabul (uslišan). Šta više, ovaj ajet-i kerim nam naređuje da dođemo iz daleka i da posjetimo Kabr-i se’adet i da tražimo šefa’at.

Hadis-i šerif kaže, “**Dozvoljeno je krenuti na put, da posjetimo, samo tri mesdžida.**” Ovaj hadis-i šerif nam ističe da ćemo samo dobiti sevab (donosi nagradu) ako krenemo na dug put sa ciljem da posjetimo Mesdžid-i haram u Mekki, Mesdžid-i Nebi u Medini i Mesdžid-i aksa u Kudus (Jerusalem). Ovaj sevab će biti uskraćen onim koji su bili na hadždžu a nisu ozijaretili (posjetili) Kabr-i se’adeta u Mesdžid-i Nebi.

Imam-i Malik je rekao, “Onim koji zijarete Kabr-i se’adet je mekruh ostati dugo kod Hudžre-i se’adet.” Imam-i Zejnel’abidin je dok je zijaretio Kabr-i se’adet stajao kod stuba koji je u smijeru prema Ravda-i mutahhera i nije se više približavao. Sve do hazret-i Ajšinog prelaska na ahiret zijaret se je obavljao stojeći s vanjske strane vrata Hudžre-i se’adet i licem okrenut prema kibli.

Hadis-i šerif kaže, “**Ne pravite od mog kabra** (mjesto za) **bajram** (praznik)!” Hazret-i Abdul’azim-i Munziri, alim hadisa, je na sljedeći način objasnio ovaj hadis-i šerif, “Nemojte misliti da je dovoljno jednom godišnje posjetiti moj kabr, kao na bajram! Nastojte da me stalno zijaretite!” Hadis-i šerif, “**Ne pravite mezarluk** (groblje) **od svojih kuća**” znači da ne smijemo, ne klanjajući u našim kućama, napraviti da naše kuće izgledaju kao mezaristan (groblje). Ovo nam pokazuje da je Munzirijevo objašnjenje tačno pošto u kabristanu (groblju) nije dozvoljeno klanjati namaz. Rečeno je da bi ovaj hadis-i šerif mogao značiti, “Nemojte označiti izvjesne dane, kao bajram (praznik), da činite moj zijaret!” Jevreji i hrišćani ovako zijarete mezareve Pejgambera, okupe se iz navike, sviraju i pjevaju i prave ceremonije. Ovaj hadis-i šerif uključuje u sebe da se ne smijemo ponašati kao oni to jeste, da se ne smijemo na bajram veseliti sa stvarima koje su haram, da ne smijemo svirati nej (vrsta svirale od trske) niti udarati uz bubanj niti se iskupljati za vrijeme naše posjete da držimo ceremonije. Mi trebamo učiniti zijaret, nazvati selam, donijeti dovu i tiho otići, bez dugog zadržavanja.

Imam-i a’zam Ebu Hanife-rahimehullahu teala-je rekao, “Zijaret Kabr-i se’adeta je najcjenjeniji sunnet.” Bilo je i alima koji su rekli da je vadžib. Iz ovoga razloga je u Šafi’ijskom mezhebu dozvoljeno učiniti nezr (zavjetovati se) da ćemo posjetiti Kabr-i se’adet.

U knjizi **Mir’at-i Medine**, na hiljadu dvije stotine osamdeset drugoj stranici piše, “Kada nam Allahu teala kaže, ‘**Ja ne bih stvorio ništa da nisam tebe stvorio**’ On ističe da je Muhammed-alejhisselam-Habibullah, Njegov miljenik. Ovaj hadis-i kudsi je takođe citiran i u knjizi **Mektubat**, treći tom, pismo pod brojem 122, koju je napisao Imam-i Rabbani-rahimehullahu teala. Čak ni obična osoba neće odbiti nešto radi hatra (ljubavi) onoga koga puno voli. Onome ko voli je lako uraditi nešto za ljubav

voljenog. Neće biti odbijena želja nekom ko kaže, "Ja Rabbi! Ja od Tebe tražim za hatar (ljubav) Tvoga Habiba Muhammeda-alejhisselam." Međutim, mi ne bi trebali upotrebljavati Resulullahov-sallallahu alejhi ve sellem-hatar i hurmet kao vesilu (posrednika), za beznačajne dunjalučke želje."

Imam-i a'zam Ebu Hanife-rahime-hullahu teala-je rekao, "Bio sam u Medini. Jedan od salih, šejh Ejjub-i Sahtijani, je ušao u Mesdžid-i šerif. I ja sam ušao za njim. Hazret-i šejh je bio okrenut prema Kabr-i nebevi (Pejgamberovom mezaru). Leđa su mu bila okrenuta prema kibli. Onda je izašao." Hazret-i Ibni Džema'a je napisao u svojoj knjizi **Mensek-i kebir**, "Kada zijaretimo, nakon što smo klanjali dva rek'ata namaza kod mimbera i učinili dovu, trebamo otići na stranu Hudžre-i se'adeta koja gleda prema kibli. Njegova mubarek glava će biti na našoj lijevoj strani. Trebamo stajati dva metra udaljeni od zida **Merkad-i šerifa** (Pejgamberovog turbeta). Zatim se trebamo lagano okrenuti tako da gledamo u **Muvadžehe-i se'adet**, ostavljajući zid, koji gleda prema kibli, iza naših leđa i poselamiti ga. Ovo je ovako u svim mezhebima."

Abdulgani Nablusi-rahmetullahi teala alejh, piše u svojoj knjizi **Hadika**, kada objašnjava dvadeset treću katastrofu izazvanu jezikom, "Mekruh tahrim je reći, kada se čini dova, radi hakka (prava) Pejgambera ili radi hakka [tog i tog živog ili mrtvog] Evlije ili nešto tražiti od Allaha teala ovako govoreći pošto je rečeno da stvorenja (mahluk) nemaju hakk kod Allaha teala to jeste On ne mora da ispuni ničiju želju. Ovo je tačno. Ali, On je obećao i priznao hakk Svojim dragim robovima to jeste, On će njihovu dovu kabul učiniti (uslišati). On je izjavio u Kur'an-i kerimu da je On za svoje robove učinio na Sebe ihsan (dobročinstvo, uslugu) hakka. Na primjer značenje jednog ajet-i kerima je, "**Nama je postalo hakk da pomognemo mu'minima.**" **Bezzazijje** fetva kaže, "Dozvoljeno je tražiti nešto radi Nebija (Pejgambera) ili živog ili mrtvog Velije spominjući njihovo ime." Šerh (komentar) na knjigu **Šir'a** kaže, "Moramo donositi (činiti) dovu [Allahu teala] upotrebljavajući Pejgambere i salih robove kao vesile. Ovo je takođe napisano i u knjizi **Hisn-ul-hasin**." Kako vidimo, alimi Islama su rekli da je džaz (dozvoljeno) donositi Allahu teala dovu kroz hakk i hurmet (poštovanje) koje je On dao onima koje On voli. Ni jedan alim nije nikada rekao, da je robovima širk tražiti ove hakove od Allaha teala zato što je Allahu teala uzeo na Sebe hak robova.

Iako oni, u njihovoj knjizi **Feth-ul-medžid**, hvale Bezzazijje fetvu i iznose njegove fetve kao svoje dokumente oni mu se u ovom pogledu suprotstavljaju. Takođe i Hadimi, u svojoj knjizi **Berika**, piše kada objašnjava katastrofe prouzrokovane jezikom, " 'Radi Pejgamberovog ili Velinog hakka (prava, pravde, istine, zasluge) znači da je njegov nubuvvet hak, vilajet hak.' Naš Pejgamber je takođe rekao sa ovakvim nijjetom, '**Radi hakka Tvoga Pejgambera Muhammeda**' a za vrijeme ratova je tražio Allahovu teala pomoć radi hakka fukare (siromaha) među Muhadžirima. Takođe su i mnogi Islamski alimi činili dovu govoreći, 'Radi

hakka onih kojima si dao šta god su od Tebe tražili' i, 'Radi hakka Muhammeda Gazalija.' Oni su ove dove zapisali u svoje knjige." Knjiga **Hisn-ul-hasin** je puna ovakvih dova. U tefsiru **Ruh-ul-bejan** piše kod objašnjenja osamnaestog ajeta sure **Maide** da hadis-i šerif koji nam prenosi Omer-ul Faruk-radijallahu anh-kaže, "**Kada je Adem-alejhisselam pogriješio on je rekao, 'Ja Rabbi! Učini mi afv (oprosti mi) radi hakka Muhammeda-alejhisselam. Allahu teala je rekao, 'Ja još nisam stvorio Muhammeda. Kako ga ti znaš? On je rekao, 'Ja Rabbi! Kada si me stvorio i učinio mi ihsan (dobročinstvo, uslugu) od Tvog ruha (duše) ja sam podigao glavu i vidio da je dužinom oboda Arša napisano La ilahe illallah Muhammedun resulullah. Ti bi pored Tvog imena napisao samo ime onoga koga najviše voliš. Razmišljajući o ovom ja sam shvatio da ga jako voliš.'** Allahu teala mu je na ovo odgovorio, '**O Ademe! Rekao si istinu. Ja njega volim najviše od svih mojih stvorenja. Ja ti radi njega opraštam. Da nije bilo Muhammeda ja te ne bi stvorio.'**" Ovaj hadis-i šerif je citiran u imam-i Bejhekijevoj knjizi **Delail** i u Alusijevoj knjizi **Galijje**.

Vehhabija piše na dvije stotine pedeset devetoj stranici, "*Hazret-i imam-i Zejnel'abidin Ali-rahimehullahu teala-je vidio nekog kako čini dovu pored Resulullahovog kabra i prekinuo ga je proučivši mu mu hadis, 'Proučite mi salat (salavat)! Gdje god ste vaš selam će mi biti prenesen.'*" On krivo prepričava ovaj događaj i nastavlja, "*Prema tome, zabranjeno je učiti dovu i salat kod kabra pošto je to slično pravljenju bajrama (praznika) od kabra. Onima koji klanjaju namaz u Mesdžid-i Nebi je zabranjeno da se približavaju kabru i da nazivaju selam. Ni jedan Ashab to nije radio. Oni su zabranili onima koji su to htjeli da urade. Pejgamberu će samo biti prenesen salat i selam njegovog ummeta.*" On takođe piše, na dvije stotine trideset četvrtoj stranici, "*Su'udijska vlada je, da bi spriječila muslimanima da to ne rade, postavila vojnike kod **Hudžre-i se'adet** u Mesdžid-i Nebi.*"

Jusuf Nebhani-rahmetullahi teala alejh-je, u svojoj knjizi **Ševahid-ul-hak**, na puno mjesta odgovorio na ove laži vehhabija. On piše na osamdesetoj stranici, "*Imam-i Zejnel'abidin-radijallahu anh-nije zabranio zijaret mubarek Resulullahovog kabra. On je zabranio neislamsko ponašanje i ophođenje bez poštovanja za vrijeme zijareta. Njegov unuk, imam-i Dža'fer Sadik je posjećivao Hudžre-i se'adet i stajao kod stuba koji se nalazi u pravcu Revde, nazvao selam i rekao, 'Njegova mubarek glava je na ovoj strani.'* '**Ne pravite od mog kabra** (mjesto za) **bajram** (praznik)!' znači '*Nemojte me zijaretiti samo izvjesnim danima kao što su bajrami (praznici). Stalno me posjećujte.*" Na osamdeset osmoj i sto šestoj stranici knjige **Tezkire** Ebu Abdullaha Kurtubija piše da se Resulullahu prenosi amel (djela) njegovog ummeta svakog sabaha i akšama. Na osamdeset devetoj i sto šesnaestoj stranici piše, "*Halifa Mensur je, za vrijeme svog posljednjeg zijareta Resulullaha, upitao imam-i Malika, 'Hoću li se okrenuti prema kabru*

ili prema kibli?' Imam-i Malik je odgovorio, 'Kako bi ikada mogao okrenuti svoje lice od Resulullaha? On je-sallallahu alejhi ve sellem-vesile (uzrok) za tvoj afv (oprost) i za afv tvoga oca Adema!'" Na devedeset drugoj stranici piše da je, "Hadis-i šerif '**Zijaretite kabrove!**' naredba. Ako neko za vrijeme zijareta učini haram, taj haram se mora zabraniti a ne posjeta." Na devedeset osmoj stranici piše, "U knjizi **Ezkar** koju je napisao imam-i Nevevi piše, 'Sunnet je često zijaretiti (posjećivati) kabrove Resulullaha i Salih muslimana i na tim mjestima zijareta ostati izvjesno vrijeme.'" Na stotoj stranici piše, "Ibni Humam u svojoj knjizi **Feth-ul-kadir** citira hadis-i šerif koji nam prenose Dar-i Kutni i Bezzar. Ovaj hadis-i šerif glasi, '**Ako neko dođe, bez ikakvog drugog posla i [moj kabr] učini zijaret on ima hakk da za njega učinim šefa'at na kijametskom danu.**'" Na stotinu osamnaestoj stranici piše, "Allahu teala je dao Evlijama keramet. Kerameti Evlija se često vide čak i nakon njihove smrti. Oni mogu učiniti tesarruf nakon smrti. Dozvoljeno ih je uzeti kao vesile (posrednike) za Allahovo teala stvaranje. Ali, mi moramo tražiti njihovu pomoć (istigase) u skladu sa islamijjetom (Islamom). Ne smijemo reći onako kao što neuki (džahili) govore, "Daću ti toliko i toliko ako mi ispuniš moju želju" ili, "ako izliječiš mog bolesnog rođaka." Međutim, ni ovo se ne može smatrati činom kufra ili širka pošto ni najveći džahil ne očekuje od Velije da stvori. Osoba koja tako kaže želi da uzme Evliju kao vesile za Allahovo teala stvaranje. Ovakva osoba misli da je Velija Allahov teala dragi rob. Ona (takva osoba) kaže, 'Moli Allaha da mi ispuni želju! Allahu teala neće odbiti tvoju dovu.' U stvari, Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-je je rekao, '**Ima puno ljudi koje smatraju niskim i beznačajnim a koji su Allahovi teala dragi robovi. Kada oni nešto hoće Allahu teala to sigurno stvara.**'" Ovaj hadis-i šerif je takođe citiran i na tri stotine osamdeset prvoj stranici vahhabijske knjige **Feth-ul-medžid**. Muslimani traže od Evlija da budu vesile zato što slijede ovaj hadis-i šerif. Imam-i Ahmed, imam-i Šafi'ija, imam-i Malik i imam-i a'zam Ebu Hanife su rekli da je džaiiz (dozvoljeno) činiti teberruk (dobiti bereket, berićet, blagostanje) posredstvom kabrova salih muslimana. Oni koji kažu da su Ehl-i sunnet ili da pripadaju jednom od četiri mezheba Ehl-i sunneta moraju da kažu onako kako su ovi imami rekli. Ako ne kažu ovako oni nisu Ehl-i sunnet nego lažovi." U knjizi **Fetva-ji Hindijje** je napisano u dijelu koji se odnosi na obavljanje hadždža za nekog drugog, "Džaiiz (dozvoljeno) je pokloniti sevabe (nagradu) svog ibadeta nekom drugom. Prema tome, dozvoljeno nam je pokloniti, sevabe namaza; posta; sadake; hadždža; učenja Kur'an-i kerima; činjenja zikra; zijareta kabra Pejgambera, Šehida, Evlija i Salih muslimana; sevab poklanjanja kefena (ćefina) mevtu (mrtvacu); i sevabe svih hajrata i hasenata (dobrih djela)." Iz ovog citata takođe možemo razumjeti da ćemo dobiti sevab za zijaret kabra Evlija.

Dokumenti ovoga što je ovdje napisano se nalaze u našim knjigama na Arapskom, Turskom i Engleskom jeziku. Allahu teala je naredio

muslimanima da se ujedine. Prema tome, svaki mu'min mora da nauči **Ehl-i sunnet vel-džema'at** i'tikad (vjerovanje) i da se ujedini na ovom pravom i hak putu na taj način što će imati iman onako kako je zapisan u knjigama ovih velikih alima. Pejgamber-sallallahu alejhi ve sellem-je rekao da je **Ehl-i sunnet** put jedini pravi put. Mi se dobro moramo paziti da ne izađemo iz jedinstva **Ehl-i sunneta** i da ne budemo prevareni lažljivim pisanjima i člancima neukih ljudi (džahila) na vjerskom položaju koji trguju sa vjerskim knjigama i člancima krivovjernika koji nastoje da prevare Muslimane. Allahu teala jasno kaže u sto četrnaestom ajetu sure **Nisa** da će oni koji izađu iz muslimanskog jedinstva otići u Džehennem. Dokumenti nam jasno pokazuju da se je neko, ko ne slijedi (ne čini taklid) ni jedan od četiri mezheba, odvojio od jedinstva Ehl-i sunneta i da takav mezhebsuz postaje krivovjernik ili kafir. Komentar (hašije) na knjigu **Durr-ul-muhtar** i koju je napisao veliki alim Ahmed Tahtavi i knjiga **El besair ala munkirit-tevessul-i bilmekabir** su ti dokumenti. Knjiga **El besair ala munkirit-tevessul-i bilmekabir** je napisana u Pakistanu, sa ciljem da pobije knjigu **Feth-ul-medžid**. Ona je ofsetom reprodukovana u Istanbulu.

U knjizi **Et-tevessul-u bin Nebi ve džehalet-ul-vehabijjun** je primjerima i činjenicama dokazano da je Ibni Tejmijje izašao iz mezheba **Ehl-i sunnet vel-džema'at**. **Vehhabiluk** je smjesa laži i kleveta engleskog špijuna Hemphera i Ibni Tejmijjinog krivovjerstva.

3) Vehhabije kažu, *"Praviti turbe na mezaru, paliti kandile (kandilje) za one koji čine ibadet u turbetu i hizmete turbe, zavjetovati sadaku ruhovima (dušama) umrlih je širk i kufr! Ehalije (stanovnici) Haremejna (Mekke i Medine) su se do sada molili kubbetima i zidovima."*

Haram je graditi turbe na kaburu radi hvalisanja i razmetanja. Mekruh je ako se gradi da bi se kabr zaštitio od štete. Dozvoljeno je (džaiž je) graditi turbe na mezaru ako se pravi s nijjetom da lopov ili hajvan ne bi ušao unutra. Međutim, turbe ne smije da bude mjesto zijareta što znači ne trebamo reći da ga treba zijaretiti u izvjesno određeno vrijeme.

Nije mekruh ukopati čovjeka u zgradu koja je prije sagrađena. Ashab-i kiram su ukopali Resulullahu i dvojicu halifa u zgradu. Niko se od njih nije protivio. Hadis-i šerif kaže da njihovo jedinstvo nije bazirano na dalaletu (krivovjerstvu). Veliki alim islama, Ibni Abidin, je napisao na dvije stotine trideset drugoj stranici svoje knjige **Durr-ul-muhtar hašije (Redd-ul-muhtar)**-komentar na Durr-ul-muhtar, peti tom, Bulak, 1272), "Neki alimi su rekli da je mekruh staviti platno, bašlik (kapu) ili saruk (turban) na kabr salih muslimana i Evlija." Knjiga **Fetva-ji hudždže** kaže da je mekruh prekriti kabr platnom. Ali, nije nam mekruh ako je nijjet (namjera) da svakome pokažemo veličinu onoga ko je u grobu ili ako želimo da ga zaštitimo od uvrede ili da podsjetimo one koji ga zijarete, da budu učtivi i da se lijepo ponašaju. Ameli, poslovi koje **Edille-i šer'ijje** ne zabranjuju se moraju suditi u skladu sa namjenjenim nijjetom. Tačno je da za vrijeme Ashab-i kiram, nisu građena turbeta, nisu stavljeni sanduci na kabrove i

kabrovi se nisu prekrivali platnom. Ali, ni jedan od Ashab-i kiram nije bio protiv Resulullahovog ukopa i ukopa Šejhejn, u sobu. Iz ovog razloga kao i želje da izvršimo naređenja, '**Ne hodajte po kabrima!**' i, '**Poštujte vaše mrtve!**' i zato što nam nije zabranjeno oni se ne mogu smatrati bid'atima samo zato što ih rade kasnije generacije. U svim knjigama fikha je napisano da treba odmah, nakon veda tavafa (oproštajnog tavafa), napustiti Mesdžid-i haram kao znak poštovanja prema Ka'be-i mu'azzam. Međutim, Ashab-i kiram to nisu morali činiti pošto su oni uvijek poštovali Ka'bu. Pošto kasnije generacije nisu bile u stanju da pokažu potrebno poštovanje alimi su izjavili da je potrebno pokazati poštovanje na taj način što ćemo napustiti mesdžid hodajući unazad. Oni su nam na ovaj način omogućili da budemo učtivi kao što su bili Ashab-i kiram. Isto je tako bilo dozvoljeno da platnom prekrijemo grobove (kabrove) salih muslimana i Evlija ili da na njima napravimo turbe da budemo učtivi kao što su bili Ashab-i kiram. Veliki alim hazret-i Abdulgani Nablusi ovo detaljno objašnjava u svojoj knjizi **Kešf-un-nur**." Knjiga **Kešf-un-nur** kao i knjiga **Tenvir-ul-halek fi imkan-i ru'je-tin-nebi džiharen vel-melek** koju je napisao Dželaluddin-i Sujuti-rahimehullahu teala-su objavljene zajedno 1393. [1973.] u Istanbulu pod naslovom **Minhat-ul-vehbije**. U Arabiji turbe se zove **Mešhed**. U Medin-i munevveri je u kabristanu (mezaristanu) **Baki'** bilo puno mešheda. Nemezheblije (vehhabije) su ih sve uništili. Nikada ni jedan alim nije rekao da je gradnja ili zijaret turbeta izaziva širk i kufr. Niko nije viđen da ruši turbe.

Ibrahim Halebi-rahimehullahu teala-je napisao na kraju njegove knjige **Halebi-i kebir**, "Ako neko odluči da pokloni svoju zemlju da se upotrijebi kao kabristan na njoj je dozvoljeno, ako ima prostora, sagraditi turbe sa nijjetom da se ukopa mevt (mrtvac). Kada nestane prostora ovo turbe će se porušiti i [na njegovom mjestu] će se ukopavati. Zato što je, ovo mjesto, dodjeljeno vakfu za kabrove (mezareve)." Kada bi gradnja turbeta bila širk, kada bi se turbe smatralo idolom bilo bi ga potrebno u svakom vremenu rušiti.

Prvi od Islamskih turbeta koja danas postoji na zemlji je Hudžre'i mu'attara gdje je Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-ukopan. Naš efendija Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-je preselio na ahiret u sobi koja je pripadala njegovoj dragoj ženi a našoj majci Ajši-radijallahu anha-prije podne, u ponedjeljak, dvanaestog Rebi'ul-evvela, jedanaeste godine po hidžri. On je u toj sobi ukopan u srijedu naveče. Hazret-i Ebu Bekr i hazret-i Omer-radijallahu teala anhumu-su ukopani u istoj sobi. Ni jedan Ashab nije bio protiv ovog. Iako negiranje **Idžma'i ummet** pogrešnim tumačenjem (te'vilom) sumnjivog dokaza (delila) ne izaziva kufr takvo nijekanje je bid'at.

Soba hazret-i Ajše-radijallahu anha-je tri metra visoka, malo je duža i šira od tri metra a napravljena je od ćerpiča. Soba je imala dvojna vrata. Jedna su bila na zapadnoj a druga na sjevernoj strani. Hazret-i Omer-radijallahu anha-je za vrijeme svoga hilafeta ogradio Hudžre-i se'adet niskim

kamenim zidom. Abdullah bin Zubejr-radijallahu teala anhumaje, za vrijeme njegovog hilafeta porušio ovaj zid i napravio novi, prelijep zid od crnog kamena i divno ga omalterisao. Ovaj zid nije na sebi imao krov. On je imao samo jedan ulaz (vrata) na sjevernoj strani. Kada je u četrdeset devetoj godini po hidžri hazret-i Hasen-radijallahu teala anh-preselio na ahiret, njegov brat hazret-i Husejn-radijallahu teala anh-je htio, po njegovom vasijjetu (oporuci), da dovede dženazu svog mlađeg brata do vrata **Hudžre'i se'adet** i da ga unese unutra i da unutra učini dovu i tevessul. Izvjesni ljudi su se usprotivili misleći da će on unutra biti i ukopan. Da bi spriječio bučno negodovanje on nije unutra unesen i ukopan je u kabristan Baki'. Da bi u buduće spriječili ovakve neugodnosti i da se ovo ne bi opet ponovilo vrata na sobi kao i ona na zidu su zazidana.

Kada je Velid, šesti Umejidski halifa, bio guverner (valija) Medine on je povećao zid oko sobe i pokrio ga malim kubbetom. Kada je postao halifa on je 88. [707.] naredio guverneru Medine Omeru bin Abdul'azizu, svom nasljedniku, da proširi Mesdžid-i šerif tako da je soba postala okružena drugim zidom. Ovaj zid je imao pet uglova (to jeste bio je pentagonalnog oblika) i bio je pokriven. [Molimo čitaoca da za detaljnije objašnjenje pročita knjigu **Kiyamet ve Ahiret** i petnaesti članak u knjizi Muslimana Nasihat (**Advice for the Muslim**)!]

U vehhabijskoj knjizi **Feth-ul-medžid** piše na stotinu trideset trećoj i narednim stranicama, *"Ko zaniijeti da s drvetom, kamenom, mezarom (kabrom) i sličnim stvarima dobije teberruk (bereket, blagoslov) postaje mušrik. Kabrovi su bili obožavani gradnjom kubbeta na njima. Ljudi iz doba džahilijjeta su obožavali salih osobe i statue (idole). Danas se ovo sve i još čak i prekomjerne stvari rade na mezarevima i turbetima. Nastojati da se dobije teberruk na kabrovima salih ljudi je slično obožavanju idola lata. [U doba džahilijjeta, vrijeme prije islama, lat je ime glavnog idola kojeg su arapi obožavali.] Ovi mušrici predpostavljaju da Evlije čuju i odgovaraju na njihove dove. Oni kažu da se približavaju mrtvacima zavjetujući (nezr) i davajući sadaku kabru. Ovo je sve veliki širk. Mušrik je i dalje mušrik čak iako on sebe naziva nečim drugim. Činjenje dove mrtvim sa poštovanjem i ljubavlju, klanje životinje, zavjetovanje i slični poslovi su sve širk bez obzira kako ih zvali. Današnji mušrici upotrebljavajući riječi kao što su ta'zim (poštovanje) i teberruk i kažu da je ono, što oni rade, dozvoljeno. Ova njihova predpostavka nije ispravna."*

Mi smo već preveli odgovore alima islama na ovo neprijatno ismijavanje muslimana Ehl-i sunneta i napisali ih u našim mnogobrojnim knjigama. Ovdje ćemo navesti prijevod citata koji je uzet iz prvog poglavlja knjige **Usul-ul-erbe'a fi terdid-il vehhabijje** koji će opreznom čitaocu pokazati da vehhabije, ne samo da sebe varaju nego da će odvesti i muslimane u felaket (propast):

"Kur'an-i kerim, hadis-i šerif, izjave i djela Selef-i salihin i najvećeg broja alima dokumentuju da je džaiiz (dozvoljeno) izraziti poštovanje (ta'zim)

i prema nekome drugom, pored Allaha teala. Trideset drugi ajet sure **Hadždž glasi, 'Kada neko ukaže ta'zim (ju'azzim) Allahovim teala Še'airima, ovakvo ponašanje pokazuje takvu srca.'** Dakle, postalo nam je vadžib izraziti čast (poštovanje) Allahovim teala Še'airima. Riječ Še'air znači alamet (znaci) i nišani (indikacije, obilježja). Abdulhak-i Dehlevi-rahime Rabbuh-je rekao, 'Še'air je množina od riječi Ša'ire. Riječ Ša'ire znači alamet (znak). Sve što nas podsjeća na Allaha teala su Allahovi teala Še'airi.' Sto pedeset osmi ajet sure **Bekara** kaže, '**Safa i Merva su među Allahovim teala Še'airima.**' Kako se iz ovog ajet-i kerima razumije, brežuljci koji se zovu Safa i Merva nisu jedini Še'airi. Osim njih takođe postoje i drugi Še'airi. Isto tako se ne mogu nazivati Še'airima samo mjesta kao što su Arafat, Muzdelife i Mina. Šah Velijjullah-i Dehlevi piše na šezdeset devetoj stranici svoje knjige **Hudždžetullah-il-baliga**, 'Allahovi teala najveći Še'airi su Kur'an-i kerim, Ka'be-i mu'azzam, Pejgamber-alejhissalatu vesselam-i namaz.' Šah Velijjullah-rahimehullahu teala-piše na tridesetoj stranici njegove knjige **Eltaf-ul-kuds**, 'Voljeti Allahove teala Še'aire znači voljeti Kur'an-i kerim, Pejgambera-sallallahu alejhi ve sellem-i Ka'bu. To čak znači voljeti sve što nas podsjeća na Allaha teala. Voljeti Allahove teala Evlije je isto ovako. [Zato što nam hadis-i šerif, koji kaže, '**Kada vidimo Evliju sjetimo se Allaha teala**' govori da su i Evlije među Allahovim teala Še'airima. Ovaj hadis-i šerif se nalazi u **Musnedu** Ibni Ebi Šejbe, u knjizi **Iršad-ut-talibin** i u knjizi **Kunuz-ud-dekaik**. U knjizi **Džami'ul fetva** je napisano da je dozvoljeno napraviti turbe na kabru Evlija i uleme sa ciljem da im odamo ta'zim (ukažemo počast i poštovanje).] Zašto se ne bi mogla ubrojati među Še'aire mjesta gdje je rođen i odgojen Muhammed-alejhisselam, koji je najuzvišeniji od svih stvorenja i Allahov teala miljenik, kai i mjesta gdje je on ibadet činio, gdje je učinio hidžru, gdje je obavljao namaz, gdje je preselio na ahiret, gdje je njegovo mubarek turbe kao i mjesta njegovog Ala i njegovih Ashaba, kada se dva brežuljka kod Mesdžid-i harama u gradu Mekke-i muckerremi, koji se zovu Safa i Merva, ubrajaju među Allahove teala Še'aire, između kojih je hazret-i Hadžer, majka Pejgambera Isma'ila trčala i koji su uzrok da zapamtimo tu mubarek majku? Zašto vehhabije uništavaju ova mjesta? [Ovdje riječ Al znači mubarek hanume (zevdžat) i Ehl-i bejt].

Kada se Kur'an-i kerim uči pažljivo i objektivno lako se vidi da mnogi ajet-i kerimi izražavaju ta'zim (poštovanje) prema Resulullahu. Ajet iz sure **Hudžurat** kaže, '**O vi koji imate iman! Nemojte ići pred Allahom teala i Njegovim Resulom! Plašite se Allaha teala! O vi koji imate iman! Nemojte govoriti glasnije od Pejgambera! Nemojte ga-sallallahu alejhi ve sellem-zvati onako kako se vi između sebe zovete! Sevabi ibadeta onih koji ovako rade će nestati! Allahu teala će takvom napuniti srca onih koji govore tiho u prisustvu Resulullaha. On će učiniti afv (oprostiti) njihove grijehe i daće im puno sevaba (velike nagrade). Oni koji ga s vana glasno viču ne razmišljaju. Bolje bi im bilo da su**

čekali da on izađe napolje. Očigledno je onim koji prouče ovih pet ajeta i malo objektivno razmisle koliko Allahu teala veliča ta'zim (poštovanje) koji se mora ukazati Njegovom dragom Pejgamberu. On ozbiljno naređuje ummetu da prema njemu budu edebli (imaju lijepo ponašanje) i ehemmiyetli (skromni, pažljivi, uslužni). Step en ove naredbe se može suditi činjenicom da će svi ibadeti onih koji govore glasnije od njega biti anulirani. Ovi ajet-i kerimi su došli kao džeza (kazna) za sedamdeset osoba plemena **Beni Temim** koji su neučtivo zvale Resulullahu, galameći po Medini. Danas izvjesne osobe tvrde da su oni potomci plemena Beni Temim. Mora da je za njih Pejgamber-sallallahu alejhi ve sellem-rekao, **'Nasilnici i prostaci su na istoku'** i, **'Šejtan će odande započeti fitnu'** pokazujući svojom mubarek rukom u pravcu prema Nedždu [teritorija na Arapskom poluostrvu]. Neki od nemezheblja (mezhebsiz) su **Nedždi** to jeste, oni su potekli i rasprostranili se iz Nedžda. Nesloga koja je citirana u gore navedenom hadis-i šerifu se je pojavila hiljadu i dvije stotine godina kasnije. Oni su iz Nedžda došli u Hidžaz, pljačkajući mal (imovinu) muslimana, ubijajući ljude i zarobljavajući žene i djecu. Oni su uradili više i gore zlo nego kafiri.

POUKA: U gore navedenim ajet-i kerimima se stalno ponavlja, **'O vi koji imate iman!'** Ovo nam pokazuje da je svim muslimanima naređeno, do Kijameta, da budu edebli (puni poštovanja) prema Resulullahu-sallallahu alejhi ve sellem. Da se je ovo naređenje odnosilo samo na Ashab-i kiram-radijallahu teala alejhim edžma'in-bilo bi rečeno, **'O Ashabi'** U stvari u Kur'an-i kerimu je rečeno, **'O Resulullahove žene'**, **'O stanovnici Medine'**. **'O vi koji imate iman!'** je upotrijebljeno u ajet-i kerimima koji naređuju namaz, post, hadždž, zekat i druge ibadete koji su do kijameta, farz za sve muslimane. Prema tome, ovi ajet-i kerimi nam pokazuju da je neosnovano mišljenje vehhabija da je, 'trebalo Resulullahu-sallallahu alejhi ve sellem-ta'zim činiti (poštovati) dok je bio živ i da ga nakon smrti ne treba poštovati niti tražiti njegovu pomoć.'

Gore navedene ajet-i kerime pokazuju da je takođe potrebno imati ta'zim i prema drugima, osim Allaha teala. Sto četvrti ajet-i kerim sure **Bekara** kaže, **'O vi koji imate iman! Nemojte reći (Pejgamberu) ra'ina! Recite pogledaj nas. Budite poslušni Allahovim teala hukmovima (propisima).'** Mu'mini su govorili Resulullahu-sallallahu alejhi ve sellem-'Ra'ina' to jeste, zaštiti nas, pazi nas. Međutim, na Jevrejskom jeziku riječ Ra'ina znači psovati, oštetiti, pokvariti. Jevreji su u ovom smislu upotrebljavali ovu riječ za Resulullahu-sallallahu alejhi ve sellem. Allahu teala je mu'minima zabranio upotrebu ove riječi zato što ima i ovo loše značenje. Trideset treći ajet sure **Enfal** kaže, **'Allahu teala im neće dati azab (neće ih kazniti) dok si ti sa njima'** i obećava da ih neće kazniti do kijameta. Ovja ajet-i kerim pobija tvrdnju vehhabija da, 'nas je on napustio i da je postao zemlja.'

Trideset četvrti ajet sure **Bekara** glasi, **'Kada smo rekli melecima da učine Adem u sedždu svi su je učinili sedždu osim Iblisa (šejtana).'**

Ovaj ajet-i kerim je naredio da se Ademu-alejhisselam-ukaže ta'zim (počast, poštovanje). Šejtan je odbio da ikom drugom, osim Allaha teala, ukaže ta'zim (počast, poštovanje), uvrijedio Pejgambere i nije poslušao naredbu. Vehhabije su na putu šejtana. Roditelji i mlađa braća su, u znak poštovanja, takođe učinili sedždu i Jusufu-alejhisselam. Kada bi ukazivanje ta'zima i počasti nekome drugom osim Allaha teala bilo širk i kufr, Allahu teala ne bi hvalio Svoje drage robove. Prema Ehl-i sunnet ulemi je haram učiniti sedždu ikome osim Allaha teala. Nije haram zato što ukazuje ta'zim (poštovanje) nego zato što liči na sedždu ibadeta.

Šejtan se je uvijek Resulullahu-sallallahu alejhi ve sellem-prikazivao u obliku ihtijara (stare osobe) iz Nedžda. Kada su se kafiri iskupili na mjestu **Dar-un-Nedve** u Mekki i odlučili da ubiju Resulullahu šejtan se je pojavio u obliku ihtijara (starca) iz Nedžda i podučio ih kako da ubistvo sprovedu u djelo. Oni su se složili da urade onako kako im je rekao starac iz Nedžda. Od toga dana šejtan je nazvan **šejh-i Nedždi**. Hazret-i Muhjiddin-i Arabi piše u svom kitabu pod naslovom **Musamerat**, 'Kada su Kurejš kafiri popravljali Ka'bu svaki reis (vođa, poglavar) plemena je rekao da će on ugraditi cijenjeni kamen **Hadžer-ul-esved**. Kasnije su se dogovorili da će uraditi onako kako im kaže osoba koja sljedećeg sabaha prva dođe [u Ka'bu]. Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-je prvi došao. On je tada imao dvadeset pet godina. Oni su rekli da će uraditi onako kako im on kaže pošto je on bio poznat kao emin (dostojan povjerenja). On je rekao, 'Donesite ćilim i na njega stavite kamen. Uхватите svi za rub ćilima i podignite ćilim s kamenom na nivo gdje se treba ugraditi.' Kada su ga podigli on je sa ćilima uzeo kamen svojim mubarek rukama i postavio ga u zid. U tom momentu se je pojavio šejtan u obliku šejh-i Nedždi i rekao, pokazujući na kamen koji se je tu nalazio, 'upotrijebi ga kao potporu.' Njegov cilj je bio da prljavi kamen, koji je on preporučio kao potporu kasnije ispadne pa da se vremenom Hadžer-ul esved rasklima i da Resulullahu smatraju ugursuzom (zlokobnim, lošom srećom). Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-je rekao, '**E'uzu billahi mineš-šejtan-ir-radžim**. Šejtan je odmah nestao.' Zato što je Muhjiddin-i Arabi-rahmetullahi teala alejh-svojim pisanjem objavio svijetu da je šejtan šejh-i Nedždi, nemezheblije mrze ovog velikog Veliju. Oni ga čak nazivaju i kafirom. Iz ovog citata se razumije da je šejtan ustad (majstor koji podučava, učitelj, vođa) nemezheblija. Oni zato uništavaju mukaddes (sveta) mjesta koja smo naslijedili od Resulullahu i turbeta. Oni kažu da ova mjesta prave ljude mušricima. Kada bi bilo širk činiti Allahu teala dovu na mubarek mjestima, Allahu teala nam ne bi naredio da idemo na hadždž. Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-ne bi poljubio Hadžer-ul esved dok je obavljao tavaf. Niko ne bi činio dovu na Arefatu i Muzdelifi niti bi iko bacao kamenje na Mini niti bi muslimani hodali između Safe i Merve. Ova mubarek mjesta se ne bi toliko ta'zim činila (poštovala).

Kada je Sa'd bin Mu'az-radijallahu teala anh-reis (vođa) Ensarija došao na mjesto gdje su se sakupili Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-je rekao,

‘Ustanite vašem reisu (vođi)!’ Ovo naređenje je bilo namijenjeno svima da Sa’d ukažu ta’zim. Nije ispravno reći, ‘Naređenje je bilo namijenjeno da mu pomognu da siđe sa hajvana (životinje) zato što je Sa’d bio bolestan’ pošto je svima bilo naređeno. Da je bilo naređeno da mu pomognu da siđe sa hajvana onda bi bilo naređeno samo jednoj ili par osoba da mu pomognu i bilo bi rečeno, ‘Sa’d u’ a ne, ‘vašem vođi’.

Abdullah bin Omer-radijallahu anhumu-je uvijek, kada god je išao iz Medine u Mekku na hadždž, zastajao, klanjao namaz i činio dovu na mubarek mjestima gdje je Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-odsjedao. On je na ovim mjestima dobivao bereket (blagostanje). On je stavljao svoje ruke na Resulullahov mimber i onda ih trljao po licu. Imam-i Ahmed bin Hanbel je ljubio Hudžre-i seadet i mimber da se njima obereketi (oberićeti). Vehhabije u jednu ruku kažu da pripadaju Hanbeli mezhebu a u drugu ruku smatraju širkom ono što je imam ovog mezheba radio. Prema tome, vidimo da oni lažu kada kažu da su ‘Hanbeli’. Imam-i Ahmed bin Hanbel je vodom natapao košulju imam-i Šafi’ije i pio tu vodu da bi dobio bereket. Halid ibni Zejd Ejjub-el-Ensari-radijallahu anhu-je trljao svoje lice po Resulullahovom mubarek kabru. Kada su ga htjeli podići on im je rekao, ‘Pustite me! Ja nisam došao radi kamenja i zemlje nego radi Resulullahovog huzura (prisustva, prijema).’ Ashab-i kiram-alejhimurridvan-su dobijali teberruk (bereket, blagostanje) kroz stvari koje su pripadale Resulullahu-sallallahu alejhi ve sellem. Oni su dobijali bereket od vode koju je upotrebljavao za abdest, od njegovog mubarek znoja, košulje, skiptara (žezla), sablje, naluna, čaše, prstena ukoliko od svega što je upotrebljavao. Umm-i Seleme-radijallahu anha-je čuvala dlaku iz njegove mubarek brade. Kada bi neko bolestan došao ona bi umočila dlaku u vodu i dala mu da popije vodu. Bolesnici su se izliječili pijući vodu iz njegove mubarek čaše. Kabr imam-i Buharije je mirisao miskom. Narod je uzimao zemlju sa njegovog kabra i tako dobivao bereket. Ni jedan ni alim ni muftija to nije osuđivao. Alimi fikha i hadisa su ovo odobravali.” Prijevod iz knjige **Usul-ul-erbe’a** se ovdje završava.

[Za vrijeme Ashab-i kiram, Tabi’in-i izam pa čak i do kraja prvog milenijuma je bilo puno Evlija i Suleha (množina od salih). Narod ih je zijaretio (posjećivao) i dobivao bereket i njihove dove. Nije bilo potrebe dobivati bereket od neživih stvari niti činiti mrtve posrednicima (tevessul). Samo zato što su se ove stvari rijetko činile ne znači da su bile zabranjene. Da su bile zabranjene postojali bi alimi koji su ih zabranili. Nijedan alim nije ove stvari zabranio.

Međutim, kako se je približio ahir-zeman, bid’ati i alameti (znaci) kufra su se povećali. Dušmani islama, preruseni u vjerske autoritete i naučnike, su prevarili omladinu. Ovakvi dušmani se nazivaju **zindici** (kafiri). Dušmani islama koji su se prerusili u naučnike se nazivaju **prividni ili lažni naučnici**. Dušmani islama preruseni u vjerske ljude se nazivaju **lažni ili prividni vjerski ljudi**. Zalimi (tirani, zulumčari) i diktatori su podržavali

ovaj felaket (ovu propast) zato što su nevjerstvo i irtidad (apostazija, murtedluk) odgovarali njihovim nefsovima. Broj alima i Evlija-rahimehumullahu teala-se je smanjio. Čak se u zadnje vrijeme nije nijedan ni pojavio. Dobijanje bereketa Evlijinim kabrima i njihovim stvarima je postalo zaruret (jaka potreba ili primora). Kao što su se i u sve poslove i u sve ibadete, i ovdje su se uvukli harami. Svi alimi islama su se jednoglasno složili da ne trebamo zabraniti dozvoljene poslove nego da ih trebamo očistiti od bid'ata koji su se u njih uvukli. Pisanja alima po ovom pitanju su citirana u knjizi **Ed-Durer-us-senijje firredd-i alel-vehhabijje** koju je napisao Ahmed bin Sejjid Zejni Dahlan. Oni koji ovu knjigu pročitaju više neće sumnjati. Knjiga je 1319. i 1347. godine izdata u Egiptu. Ova knjiga je 1395./1975. u Istanbulu takođe i ofsetom reprodukovana].

KNJIGE KOJE POBIJAJU VEHHABIZAM

Alimi Ehl-i sunneta su napisali mnogo knjiga u kojima su pobili Vehhabizam. Ovdje navodimo naslove četrdeset knjiga:

1-Vrlo cijenjena knjiga pod naslovom **Fetva** koju je napisao alim Šafi'ijskog mezheba iz Medine-i munevvere, Muhammed ibni Sulejman-rahmetullahi alejh.

2-Knjiga pod naslovom **Eddurerussenijje firreddi alel-vehhabijje** koju je napisao Ahmed Zejni Dahlan-i Šafi'i, Reis-ul-ulema Mekke-i mukerreme. Kopija ove knjige se nalazi u Gradskoj biblioteci u Istanbulu pod brojem 1079. Knjigu je ofsetom reprodukovala Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula.

3-Knjiga pod naslovom **Risalet-us-sunnijjin firreddi alel-mubtedi'in** koju je napisao Mustafa Kirimi-rahmetullahi alejh. Ova knjiga se nalazi u Gradskoj biblioteci pod brojem 992.

4-Knjiga pod naslovom **Minhat-ul-vehbijje** koju je napisao Davud bin Sulejman Bagdadi-rahmetullahi alejh-koji je registrovan pod imenom Halidi u knjizi **Mundžid**. Knjiga **Mundžid** se nalazi u Gradskoj biblioteci pod brojem 292. Ovu knjigu je ofsetom reprodukovala Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula.

5-Muhammed Ebu Zuhre, u svojoj knjizi **Tarih-ul-mezahib-il-islamijje**, detaljno objašnjava činjenicu da su vehhabijje ehl-i bid'at.

6-Allame Ibni Abidin-rahmetullahi teala alejh-piše na tri stotine i devetoj stranici trećeg toma svog objašnjenja (hašije) knjige **Durr-ul-muhtar**, "Mezhebsiz (nemezheblije) sebe nazivaju muslimanima a one, koji nemaju njihov i'tikad (vjerovanje), nazivaju mušrik to jeste, kafir. Oni kažu da je sevab ubiti Ehl-i sunnet muslimane i njihove alime. Ehl-i sunnet je 1233. po hidžri pobijedio nemezheblije koji su bili okahreni (žalosni) i bijedni." Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je napravila fotokopiju gore navedenog pisanje i objavila je pod imenom **Kitab-ul-ejman**.

7-Muftija od Zebida, Sejjid Abdurrahman-rahmetullahi teala alejh-je rekao, "Da bi pobio one koji napustili Ehl-i sunnet (vehhabije) i pokazao da su krivovjerci samo je dovoljno da citiram ovaj hadis-i šerif. Naš Pejgamber-sallallahu alejhi ve sellem-je rekao, **"U istočnom Arabistanu će se pojaviti izvjesni ljudi. Oni će učiti Kur'an-i kerim. Ali, Kur'an-i kerim neće ići dalje od njihovih grla. Oni će napustiti Islam kao što strelica napušta luk. Njihova lica će uvijek biti obrijana."** Najvažnija dužnost većine njih je da briju glavu. Oni briju lice a na bradi imaju tanku i zašiljenu bradicu. Ovaj hadis-i šerif nam govori da su oni napustili pravi put."

8-U knjigama **Essejf-us-sakil** i **Makalat** koje je napisao Zahid-ul-Kevseri-rahmetullahi teala alejh-Ibni Tejmiyyine i Ibni Kajjimore ideje su objašnjene i pobijene.

9-Mešhur (čuvena) knjiga pod naslovom **Vehhabilere reddijje** koju je napisao devedeset šesti šejh-ul-Islam sejjid Muhammed Ataullah efendija.

10-Knjiga pod naslovom **Muslimana nasihat** je napisana na Turskom jeziku. U njoj su dati odgovori iz knjiga alima islama na citate koji su izvađeni iz knjige **Feth-ul-medžid**. Prvo izdanje ove knjige je 1970. godine pripremila Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula. Ovu knjigu je Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi takođe prevela i na Engleski jezik.

11-Knjiga pod naslovom **Ševahid-ul-hak** koju je napisao Jusuf-i Nebhani-rahmetullahi teala alejh-pobija jakim dokazima Ibni Tejmijju. Dio cijenjenog teksta ove cijenjene knjige je 1972 godine odštampan u knjizi pod naslovom **Ulema-i Muslimin**, koja je na Arapskom jeziku. Dio prijevoda njenog teksta je 1972. godine dodan na kraj knjige pod naslovom **Ashab-i kiram**, pod imenom **Jusuf Nebhani** broj 253. Knjiga **Ashab-i kiram** je na Turskom jeziku.

12-Knjiga pod naslovom **Es-siham-us-saibe** koju je napisao Jusuf-i Nebhani-rahmetullahi teala alejh. Ova knjiga opovrgava mezhebsiz (nemezheblije i vehhabijje) upotrebljavajući dokaze iz ajet-i kerima.

13-Ahmed Dahlan odgovara nemezheblijama (mezhebsiz i vehhabijjama) jakim dokumentima u svojim knjigama **Hulasat-ul-kelam** i **El-futuh-at-ul-islamijje**. Drugi dio prve knjige je ofsetom reprodukovala Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula.

14-Imam-i Subki-rahmetullahi teala alejh-u svojoj knjizi pod naslovom **Šifa-us-sikam** dokazima pokazuje da je džaz (dozvoljeno) zijaretiti Resulullaha i Evlije i činiti istigase njihovih ruhova (činiti dovu kroz njihove ruhove, duše). Knjigu je 1318 [1900] štampala Izdavačka kuća Bulak u Egiptu. Knjiga je nekoliko puta ofsetom reprodukovala Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula.

15-Šejh Sulejman je mlađi brat Muhammeda sina Abdulvehheba. On je jedan od alima Ehl-i sunneta. Kada je vidio da je njegov stariji brat Muhammed započeo novi i zao put on je napisao odgovore na njegove pokvarene knjige. Od ovih opovrgavanja, knjiga **Sevaik-ul ilahijje firredd-i alel-vehhabijje**, je štampana 1306 godine. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je 1395. [1975.] ovu knjigu ofsetom reprodukovala.

16-Kadija iz Haleba, alim Šafi'ijskog mezheba, Muhammed bin Ali Zemlikani-rahmetullahi teala alejh-je dokazao u svojoj knjizi **Durret-ul-madijje firreddi-ala-ibni Tejmijje** da je džaz (dozvoljeno) činiti istigase Pejgamberovih kabrova (činiti dovu kroz kabrove Pejgambera).

17-Rumeli Kadija-askeri Ehi-zade Abdulhalim bin Muhammed-rahmetullahi teala alejh-dokazuje u svojoj knjizi **Fi-isbat-il-keramati-lil-Evlija halelhajat ve ba'delmemat** da Evlije imaju keramete i nakon svoje smrti. On je preselio na ahiret 1013. po hidžri.

18-Knjiga **El-akaidussahiha fi terdid-il-vehhabijje** koju je napisao Hasen Džan Faruki dokazuje da vehhabijje iznutra uništavaju Islam. Knjigu je ofsetom reprodukovala Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula.

19-Veliki alim i Velijji kamil sejjid Abdulhakim efendi-rahmetullahi teala alejh-završava svoju knjigu **Keškul** opovrgavajući vehhabijje na sljedeći način: Milioni ašiklija (zaljubljenika) koji su imali kešfove i šuhude su zijaretili Fahr-i alema-sallallahu alejhi ve sellem-i od Allaha teala dobijali bezbrojne ni'mete. Umjesto da navodimo razne primjere biće dovoljno da pročitamo početak mešhur (čuvene) kaside koju je napisao hazret-i imam-ul-eimme i siradž-ul-umme Ebu Hanife Nu'man bin Sabit kada je zijaretio Pejgambera-sallallahu alejhi ve sellem. On piše, "O Sejjidu svih sejjida! Ja sam ovdje došao radi tebe. Molim te budi razi (zadovoljan) sa mnom. Moj zaklon iza tebe je moja odbrana!"

20-Knjiga pod nazivom **Sebil-un-nedžat** je na Arapskom jeziku. Ona odgovara na, i dokazima opovrgava pokvarena i kriva vjerovanja vehhabijja. Ova knjiga je 1394. godine prvi put štampana u Indiji. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je ovu knjigu ofsetom reprodukovala.

21-Knjiga pod naslovom **El-mesail-ul-muntehabe** je na Arapskom jeziku. Ona nam iznosi pokvarena vjerovanja koja vehhabijje nastoje da rasprostrane među omladinom i dokumentovano ih pobija. Prvo je 1391. godine objavljena u Pakistanu. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je ovu knjigu ofsetom reprodukovala.

22-Knjiga pod nazivom **El habl-ul-metin** je na Arapskom jeziku. Ona nam objašnjava da je neophodno potrebno činiti taklid (slijediti) jednog od četiri postojeća mezheba, objašnjava keramet i kako se možemo možemo okoristiti (istifade) ruhovima (dušama) Evlija-rahmetullahi teala alejhim edžma'in. Ova knjiga je prvo izdata u Pakistanu. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je ovu knjigu ofsetom reprodukovala.

23-Knjigu **Fetva-jil-haremejn** je napisao Ahmed Riza han Berilevi-rahmetullahi teala alejh-jedan od velikih alima Indije. Ova knjiga dokumentovano odgovara vehhabijjama i svim nemezheblijama. Ona takođe daje detaljno objašnjenje o organizaciji koja se zove **Nudvet-ul'ulema**, koja Islamu nanosi štetu i koja je locirana u gradu Luknov u Indiji. Ova knjiga, koja je 1317. godine napisana na Arapskom jeziku, je objavljena u Pakistanu. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je ovu knjigu 1977. godine ofsetom reprodukovala.

24-Knjiga **El medaridž-us-senijje firreddi alel-vehhabijje-ji Hindijje** odgovara vehhabijjama na i Urdu i na Arapskom jeziku. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je i ovu knjigu 1994 godine ofsetom reprodukovala.

25-Knjiga **Tarik-un-nedžat** koju je napisao Muhammed Hassen Džan Faruki je 1931. godine odštampana u gradu Sind Hajdarbadu. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je 1994. godine ofsetom reprodukovala ovu knjigu i na Arapskom i na Urdu jeziku.

26-Sun'ullah-i Halebi-rahmetullahi teala alejh-je jedan od alima Mekke-i mukerreme. On je dokazao u svojoj knjizi **Sejfullah ala men kezzebe ala Evlijaillah** da Evlije-kaddesallahu teala esrarehumul'aziz-

imaju keramete i nakon svoje smrti. On je ovu knjigu napisao 1117. po hidžri.

27-Hazret-i Šah Ahmed Sa'id-i Dehlevi u svojoj knjizi **Tahkik-ul-hakkil mubin** odgovara jakim dokazima na četrdeset pogrešnih izjava vehhabijja iz Indije. On piše u četrdesetom odgovoru da je Abdul'Aziz-i Dehlevi rekao, u tefsiru na (objašnjavajući) sure **Fatiha**, "Kada tražimo nečiju pomoć, haram se je uzdati u tu osobu bez da pomislimo da je Allahu teala tu osobu počastio tom pomoći. Džaiž je (dozvoljeno) ako se samo u Allaha teala uzdamo i mislimo da Allahu teala sve stvara kroz sebebe, da je ta osoba jedan od tih sebeba i da je ta osoba počašćena Allahovom teala pomoći. Pejgamberi i Evlije su takođe, ovako misleći, tražili pomoć od drugih. Ovako od nekog tražiti pomoć, misleći ovako, je isto kao i tražiti pomoć od Allaha teala." On kaže u tefsiru sure **Abese**, "Kada se mrtvac spali ruh je ostavljen bez mjesta. Kada se mrtvac zakopa ruhu se dodijeli mjesto. Ovo je razlog da se mi možemo okoristiti zakopanim Evlijama i drugim salih (dobrim) muslimanima. Takođe je ovako moguće i mrtvacu pomoći. To nije slučaj sa mrtvacem koji je spaljen." Hazret-i Abdulhak-i Dehlevi piše u prijevodu **Miškata**, "Najveća većina mešajih-i izam (šejhova) i alima fikha su izjavili da je džaiž (dozvoljeno) tražiti pomoć od Pejgambera i Evlija i nakon njihove smrti. Kešf i kemal sahibije (posjednici kešfa i savršenstva) su rekli da je ovo tačno. Mnogi od njih su se uzvisili na taj način što su dobili fejz (što su se okoristili) od ruhova (duša). Oni koji su na ovaj način postigli veći stepen se zovu **Uvejsi**. Imam-i Šafi'ija je rekao da je kabir imam-i Musa Kazima terijak (čuveni protivotrov) za uslišavanje njegovih dova i da je to često iskusio. Imam-i Gazali je rekao da neko, kome je dato da je sebeb za tevessul i fejz, može i nakon svoje smrti biti sebeb za tevessul i fejz. Jedan od velikih mešajih-i kiram je rekao da je vidio da četiri velike Velije imaju tesarruf nakon svoje smrti isto onako kao i kada su bili živi. Dvojica od ovih Velija su hazret-i Ma'ruf-i Kerhi i hazret-i Abdulkadir-i Gejlani. Ahmed bin Zerruk, jedan od alima i velikih Evlija sa zapada je rekao, "Hazret-i Ebul'Abbas-i Hadremime je upitao, 'Šta misliš koji Veli više pomaže, živ ili mrtav?' Ja sam rekao, 'Svako kaže živ a ja kažem da mrtav više pomaže.' On je rekao, 'U pravu si, pošto je on, kada je živ, među svijetom a kada je mrtav on je u Hakkovom huzuru.'" Ahmed bin Ukbe Hadremi je veliki Evlija. Njegova biografija je napisana pod imenom Demirdaš u knjizi **Džami'u keramat-il-Evlija**. On jasno objašnjava kroz ajet-i kerime i hadis-i šerife da ljudski ruh ne umire kada čovjek umre. On dodaje da je ruh svjestan i da prepoznaje posjetioce kao i to šta oni rade. Ruhovi kamila (savršenih muršida) i Evlija-kaddesallahu teala esrarehumul'aziz-su na visokom stepenu kada su mrtvi isto onako kao i kada su bili živi. Duhovno (ma'nevi) oni su bliži Allahu teala. Evlije ispoljavaju keramete i na dunjaluku i nakon svoje smrti. Ruh (duša) je taj koji čini keramete. Ruh ne umire kada čovjek umre. Samo Allahu teala stvara i čini keramete. Sve se dešava samo sa Njegovim kudretom. U poređenju sa

Allahovim teala kudretom niko nije ništa, živ ili mrtav. Zato, nije začuđujuće da Allahu teala šalje ihsan (usluge) kroz vasitu (posredstvom) onih koje On voli. Mi uvijek možemo vidjeti da Allahu teala sve stvara i daje posredstvom (vasitom) onih koji su živi. Čovjek ne može ništa stvoriti, ni kad je živ ni kad je mrtav. On samo može biti sebeb i vasita (uzrok i posrednik) za Allahovo teala stvaranje.

Hazret-i mevlana Abdulhakim-i Sijalkuti piše u svojoj knjizi **Zad-ul-lebib**, uzimajući citate iz knjige **Eši'at-ul-leme'at** koju je napisao Abdulhak Dehlevi, "Puno svijeta ne vjeruje činjenicu da se možemo okoristiti i dobiti pomoć (istifade) posredstvom ehl-i kabr (mrtvih). Oni kažu da je nijjet zijareta kabra da se uči za mrtve i da im se učini dova. Većina velikana tesavvufa i alima fikha su rekli da je iskušena pomoć onih koji su u kabru. Ovo isto su takođe jednoglasno rekle i Evlije koje imaju kešf. U stvari, mnogi su rekli da su (duhovno) uznapredovali dobivanjem fejza od ruhova (duša). Oni se zovu **Uvejsi**." Nakon ovoga je hazret-i Sijalkuti dodao, "Ja ne razumijem šta su naumili oni koji kažu da mrtvi ne mogu pomoći. Ko čini dovu on traži od Allaha teala. On stavlja Allahovog teala dragog roba kao vasitu da mu dova bude kabul. On kaže, 'Ja Rabbi! Daj mi radi hatra i hurmeta (ljubavi i poštovanja) ovog Tvog roba kojem si Ti dao obilan ihsan'. Ili, pozivajući Allahovog teala roba, za kojeg vjeruje da ga Allahu teala puno voli kaže, 'O Allahov Velija učini šefa'at za mene! Učini za mene dovu!' Samo Allahu teala sam sve stvara i samo od Njega sve tražimo. Veli je samo vesile i sebeb (razlog i posrednik). Evlija je takođe prolazan. On će takođe biti uništen. On ništa ne može napraviti. On nema kuvvet (snagu i moć) da čini tesarruf (da pomaže). Kada bi bilo širk tako reći ili vjerovati ili vjerovati nekome drugom pored Allaha teala onda bi takođe bilo zabranjeno tražiti dovu ili nešto drugo i od živih. U našem dinu nije zabranjeno tražiti dovu ili nešto drugo od živih. Naprotiv, rečeno je da je mustehab. To je uvijek bilo uobičajeno. Ako oni, koji ovo ne vjeruju, misle da kažu da nakon smrti ne postoji keramet oni će morati dokazati ovu svoju pretpostavku. Tačno je da su neke Evlije, nakon svoje smrti, uzdignute do alem-i kudsa. Oni su u huzur-i ilahi (Allahovom teala prisustvu) sve zaboravili. Oni su nesvjesni dunjaluka i svega šta se dešava na dunjaluku. Oni ne čuju dove. Oni neće biti sebeb i vasita ni za šta. Ovakve medžzub (zanesene, ushićene) Evlije takođe postoje i na dunjaluku. Ako neko ne vjeruje keramet to ne mijenja stvar. On ne može dokazati svoju pretpostavku. Kur'an-i kerim, hadis-i šerif i događaji, koji su se desili i koji su viđeni, i stoljećima poznati, pokazuju da oni nisu u pravu. Ako neki džahil (neznalica) ne očekuje nešto od Allaha teala nego kaže da Evlija radi i stvara pa ako on, ovako misleći, od njega nešto traži, to mu treba zabraniti i čak ga treba kazniti. Međutim ovakvom tvrdnjom ne možemo kaljati i klevetati alime islama i arife (alim islama, ekspert u vjerskom znanju koji zna ma'rifet tesavvufa kroz srčani kešf i koji zna veličinu i sifate Allaha teala) pošto je Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-je zijaretio kabrove i mevtove (mrtve) i nazivao im selam.

On nam nikada nije zabranio da nešto tražimo od mevtā (mrtvog). Ovisno od hallova (stanja) posjetilaca i onih koje posjećujemo za neke učimo dovu dok od drugih tražimo pomoć. Svaki musliman zna da su Pejgamberi-salevatullahi teala alejhim edžma'in-živi u svojim kabrima. Niko ovo ne može poricati. Međutim, mi smo čuli o onima koji ne vjeruju činjenicu da Evlije mogu pomoći iz svojih kabrova kao i to da se od njih može zatražiti pomoć."

Abdulhak-i Dehlevi kaže u svojoj knjizi **Džezb-ul-kulub**, "Ibni Ebi Šejbe nam prenosi: U hazret-i Omerovo vrijeme je u Medini bila velika suša. Neko je otišao kod Kabr-i Nebevi i rekao, 'O Resulullah! Učini dovu da padne kiša inače će tvoj ummet helać otići (bićemo uništeni)!'. Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-mu se je pojavio snu i rekao, 'Idi i traži muštuluk od Omera (mudžde), padaće kiša.' Ibni Dževzi kaže, 'U medini je bila velika suša. Ashabi su otišli hazret-i Ajši i molili je da im pomogne. Ona im je rekla da naprave rupu na plafonu Resulullahovog turbeta. Oni su tako i učinili. Padala je velika kiša. Kabr-i šerif je postao mokar.'" Ova dva izvještaja su dokaz da su Ashab-i kiram tražili pomoć od kabra. Čak im je i hazret-i Ajša-radijallahu anha, koja je bila mudžtehid, naredila da traže pomoć od kabra. Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-je dao osobi, koja je tražila pomoć od njegovog kabra, vesele vijesti (mudžde) da će padati kiša. Iz ovog razloga, ne vjerovati da se od Resulullahovog kabra može tražiti pomoć, znači poricati idžma' Ashab-i kiram. Kako piše u knjizi **Hisn-ul-hasin** Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem je rekao, "**Ko je izgubio hajvana treba da kaže, 'O Allahovi robovi! Pomozite mi! Neka i vama Allahu teala dadne merhamet!'**" U jednom drugom hadis-i šerifu se kaže, "**Na mjestu gdje se plašimo trebamo tri puta reći, 'O Allahovi robovi! Pomozite mi.'**" Ova dova je često iskušena. U drugom hadis-i šerifu se kaže, "**Neko ko zbog nečeg ima zarar (gubitak) treba da uzme abdest i da klanja dva rek'ata namaza! Nakon toga treba da rekne, 'Ja Rabbi! Od Tebe tražim. Preklinjem Te uzimajući kao vesile Tvoga Pejgambera Muhammeda-alejhisselam-koji je Tvoj rahmet za sve aleme. O Muhammed! Ja uzimam tebe kao vesile da mi moj Rabb ukabuli (ispuni) moju želju. Ja Rabbi! Učini ga mojim šefa'atdžijom (posrednikom)!'**" Svaki musliman u namazu zove Resulullahu kada kaže, "**Esselamu alejke ejjuhen-Nebijju!**" Samo ovo je dovoljno da odgovori onim koji poriču ovu činjenicu. Istovremeno, ovo nam pokazuje i činjenicu da je **Rabita** džāiz (dozvoljena). Uspostaviti rabitu sa Evlijama-kaddesallahu teala esrarehumul'aziz-je slično upotrebi dozluka (naočara) starijoj osobi koja ne vidi dobro. Ajet-i kerim, "**Tražite vesile!**" ističe činjenicu da je potrebno tražiti muršid-i kamila (velikog alima) da bi dobili feyz od Allaha teala.

U knjizi **Tavali' ul-envar** piše, "Kada zijaretite Resulullahu-sallallahu teala alejhi ve sellem-trebate iz svog srca izbaciti dunjalučke misli. Trebate očekivati pomoć samo od Resulullahu. Dunjalučke misli sprečavaju pomoć.

Trebate razmišljati o tome kako je on živ u kabru, kako on prepoznaje one koji ga zijarete, kako mu je Allahu teala dozvolio da dadne ono što se od njega traži i kako se samo preko njega može približiti Allahu teala."

Imam-i a'zam Ebu Hanife je u svojoj knjizi **Musned** prenijeo haber koji nam dolazi od Abdullaha ibni Omera, "Kada zijaretimo Kabr-i se'adet, približićemo mu se sa strane koja gleda prema kibli. Leđa ćemo okrenemo prema kibli. Okrenućemo se prema kabru i onda nazvati selam, '**Esselamu alejke ejjuhen-Nebijju ve rahmetullahi ve berekatuh.**'" Ibni Hadžer-i Mekki kaže da je bolje (efdalnije), kada zijaretimo, donositi dovu stojeći nego sjedeći. Ruknuddin Ebu Bekr Muhammed Kirmani, hanefijski alim fikha je rekao, "Za vrijeme zijareta ćemo preklopiti desnu ruku preko lijeve, isto kao u namazu." Musteheb je biti udaljen četiri zra' (dva metra) od šebaka (mušebak pl. mušepci i mušebek pl. mušebeci drvena rešetka na prozoru). Prijevod iz knjige **Tahkik-ul-hakkil mubin** se ovdje završava. Ovo nije Šemsuddin Muhammed Kirmani koji je preselio na ahiret 786. [1384.].

28-Knjiga **Feth-ul-medžid** piše na 66., 107. i 386. stranici da je u svakoj prilici potrebno učiniti idžtiħad. Na 387. i 390. stranici piše da oni koji slijede (čine taklid) mezheb moraju da znaju delile (dokaze) svog mezheba i da postaju mušrici ako ih ne znaju. Knjiga sama sebe kontradiktira na 432. stranici i kaže da džahili ne mogu činiti idžtiħad. Na 78., 167., 183., 503. i 504. stranici piše da onaj ko od mejjita (mrtvaca) traži šefa'at postaje mušrik (kafir). Takođe je napisano i to da je očekivanje kerameta i faide (koristi) od mrtvaca širk. Na 115., 140., 173., 179. i 220. stranici ova knjiga piše da su muslimani obožavali Evlije. Na 133., 134., 136., 139., 140., 484. i 485. stranici piše da je očekivanje bereketa i faide od kabra širk. Na 143., 146., 191. i 503. stranici piše da je traženje dove od mrtvaca (mejjita) širk. Na 169., 179., 416. i 503. stranici piše da mejjit ništa ne osjeća i da ne čuje. Na 222., 223., 234., 247., 274. i 486. stranici piše da je zijaret kabrova Evlija i od njih dobijanje fajde (koristi) širk. Na 181. i 211. stranici piše da je traženje šefa'ata pripisivanje šerika (ortaka, sudruga) Allahu teala. Na 258., 259. i 260. stranici piše da se je zabranjeno približiti Resulullahovom **Hudžre-i se'adetu**, da bi mu nazvali selam. Na 486. stranici piše da su Ashab-i kiram-radijallahu teala alejhim edžma'in činili dovu okrenuvši leđa Resulullahovom kabru.

Ehl-i sunnet alimi su odgovorili na ove izmišljene krivitvorine nekoliko stotina godina prije nego što su se vehhabijje i pojavile. Ovdje nabrojane knjige, koje sadrže odgovore na njih, su postale čuvene među učenim ljudima. One su: Knjiga **Šifa** koju je napisao hazret-i kadi Ijad, knjiga **Ettergib vet-terbih** koju je napisao alim hadisa Abdul'azim-i Munziri, **Miškāt-ul-Mesabih** koju je napisao Velijjuddin-i Tebrizi, **Mevahib-ul-ledunnijje** koju je napisao imam-i Kastalani, **Džami'us-sagir** koju je napisao imam-i Sujuti, **Eljevakit-vel-dževahir** koju je napisao Abdul-Vehhab-i Ša'rani, **Hulasat-ul-vefa** koju je napisao imam-i Semhudi, **Džem'ul-esrar** koju je napisao Abdulgani Nablusi, **Takrib-ul-usul** koju je

napisao sejjid Ahmed Dahlan, **Metalib** koju je napisao Fahrudin-i Razi, **Tuhfet-uz-zuvvar** koju je napisao Ibni Hadžer-i Mekki, **Feth-ul-bari** koju je napisao Ibni Hadžer-i Askalani, **Šerh-i šifa** koju je napisao Šihabuddin Haffadži, **Mensek** koju je napisao allame Halil Maliki, **Šerh-ul-mevahib** koju je napisao Muhammed Zerkani Maliki, **Šerh-i šemail** koju je napisao imam-i Munavi, **Nukul-uš-šer'ijje firreddi alelvehhabijje** koju je napisao Mustafa Šatti Hanbeli, **Nešr-ul-mehasin** koju je napisao Abdullah Jafi'i, **Šehr-ul-ihja** koju je napisao sejjid Murteda Hanefi, **Se'adet-i darejn** koju je napisao Jusuf Nebhani, **Mesalik-ul-hunefa** koju je napisao imam-i Kastalani, **Kitab-uz-zuhd** koju je napisao imam-i Ahmed, **Hilje-tul-Evlija** koju je napisao Ebu Muhammed Halil, **Safvet-us-safve** koju je napisao Ibni Dževzi, **Keramet-ul Evlija** koju je napisao Lalkai, **Fetva-i hadisijje** i **El-dževher-ulmunzam** koje je napisao Ibni Hadžer-i Mekki, **Misbah-uz-zulam**, koju je napisao allame Ebu Abdullah Maliki, **Misbah-uz-zulam** koju je napisao Kila'i, **Bugjet-ul-ahkam** koju je napisao Nureddin Ali Šafi'i, **Hudžet-ullahi alel-alemin** koju je napisao Jusuf Nebhani, **El-intisar lil-Evlija-il-ebrar** koju je napisao Tahir Sunbul efendija, **Dževahir-ul-akdejn** koju je napisao Nureddin Ali Semhudi, **Nefehat-i Šazilijje** koju je napisao Hasen Advi Misri, **Edžvibet-ul-merdijje** i **Bahr-ul-mevrud** koje je napisao Abdulvehhab-i Ša'rani, **Ber'ul-eskam** i **Lem'u-berk-il-makamat** koje je napisao Mustafa Bekri, **Kešf-un-nur** koju je napisao Abdulgani Nablusi, **Šerh-i Hizb-il bahr** koju je napisao Ahmed Zerruk Maliki, **Džila-uz-zulam firreddi alen Nedždilleziedallel-avam** koju je napisao allame sejjid Alevi, **Sejf-ul-Džebbar** koju je napisao Fadl-i Resul Bedajin, knjiga **Tarih-i Vehhabijjan** koju je napisao Ejub Sabri paša na Turskom jeziku, a koja je štampana u Istanbulu 1296. godine.

Kada se zijareti neki mezar, ruh (duša) onog koji je u kabru se odražava, kao u ogledalu, u ruhu posjetioca. Ako je duša posjetioca na većem nivou njegovo srce se počne nelagodno osjećati (sikira se), postane uznemireno (nije rahat) i ošteti se. Iz ovog razloga je zijaret kabra bio, u početku Islama, zabranjen. Kasnije, kada je bilo i mrtvih muslimana, bilo ih je dozvoljeno zijaretiti. Hadis, "**Onome ko zijareti moj kabr će biti kao da me je posjetio dok sam bio živ**" nam naređuje da zijaretimo Hudžre-i se'adet i da se njime koristimo. Oni koji su ga zijaretili (Resulullah) dok je bio živ bi od njega odlazili sa puno faide (blagostanja, bereketa, koristi). Ovaj hadis-i šerif nas informiše da će oni, koji zijarete njegov mubarek kabr, ovakvo otići.

Veliki alimi islama kao što su Abdulkadir-i Gejlani, Muhjiddin-i Arabi, Takijjuddin-i Ali Subki, Ahmed ibni Hadžer-i Mekki i Abdulgani Nablusi-rahimehumullah-su davno dokazima pokazali, prije nego što su se vehhabijje i pojavile, da je džaziz (dozvoljeno) zijaretiti kabrove (mezareve) Evlija, činiti im tevessul (okoristiti se upotrebljavajući ih kao posrednike) i moliti (tražiti) za Allahov teala afv (uslugu, oprost) i merhamet (milost). Hazret-i Jusuf Nebhani u svojoj knjizi **Ševahid-ul-hak** citira duge izvode i dokaze iz knjiga

uzvišenih alima-rahmetullahi teala alejhim edžma'in-i tako rezili (ponižava) vehhabijje. Pedeset stranica ove knjige, koja je na Arapskom jeziku, je 1972. godine štampano u knjizi **Ulema-ul-muslimin**. Jedan dio ove knjige je preveden na Turski jezik i dodan je knjizi **Faideli Bilgiler**, dio pod naslovom **Doğruya inan, Bölücüye aldanma**. Pametna omladina, koja ga pročitava, će odmah shvatiti da su vehhabijje na putu dalaleta, da su vrlo glupi i da su neiskreni.

Hazret-i Alauddin-i Attar-kuddise sirruh-piše u svojoj knjizi **Rešehat**, "Osoba koja posjeti mezar Evlije-rahmetullahi teala alejhim edžma'in-dobije direktno proporcionalno onoliko feiza (koristi) koliko je shvatila velikog zata (osobu) koji leži u kabru i proporcionalno količini tevedždžuha (lijepih misli koji je usmjerio) prema Veliji to jeste, direktno proporcionalno koliko je uz njega priljubio svoje srce. Iako zijaret kabra ima puno koristi daljina ne pravi prepreku onome ko može učiniti tevedždžuh ruha Evlije. Behauddin-i Buhari naređuje [onim koji su u stanju da Allahu teala direktno učine tevedždžuh] da direktno učine tevedždžuh (okrenu se prema, priljube svoje srce) Haku teala. Kada se zijarete kabrovi Evlija trebamo zanijetiti da činimo tevedždžuh prema Allahu teala. Ruh Velije treba da bude vesile (posrednik) za potpuni tevedždžuh prema Allahu teala. Isto tako trebamo Allahu teala učiniti tevedždžuh dok smo skromni prema drugim ljudskim bićima. Zato što je skromnost prema ljudskim bićima, radi Allaha teala, makbul (kabul, magbul, cijenjena, usvojena, primljena, uslišana)."

Da bi dobili feyz-i ilahi koji konstantno, svakog momenta teče čineći tevedždžuh Allahu teala, srce mora biti očišćeno od gafleta (nesvjesnosti Allaha teala) i dunjalučkih interesa. Srce koje nije tako i koje je pocrnilo od kufra, bid'ata i grijeha ne može učiniti Allahu teala tevedždžuh niti dobiti feyz-i ilahi. Ovakvi ljudi trebaju da slijede hadis-i šerif, "**Lajese'uni...**", trebaju da nađu muršid-i kamila ve mukemmila (velikog alima) to jeste, pravog Resulullahovog nasljednika (varis) koji je stekao Allahov teala feyz, da edebli sjede u njegovom prisustvu i da dobiju od feyz-i ilahi koji dolazi njegovom srcu. Kada ne možemo naći pravog muršida, moramo se dobro čuvati da ne bi slijedili i da nas ne bi prevarili lažni šejhovi, tarikatdžije koji nisu u stanju da razdvoje iman od kufra.

Hazreti Abdullah-i Dehlevi piše u svom osmom pismu, "Učinite tevedždžuh ruhu (duši) ovog fakira! Ili, otidite kod mezara Mirze Mazher-i Džan-i Džana i učinite tevedždžuh njegovom ruhu! Allahov teala feyz se može dobiti čineći njemu tevedždžuh. On je korisniji od hiljada ljudi našeg vremena." Na pedeset osmoj stranici knjige **Makamat-i Mazherijje** piše, "Zijaretite mezareve Evlija i preklinjite ih da vam daju feyz! Proučite **Fatih** i Salevat i pošaljite sevabe njihovim mubarek ruhovima (dušama). Uzmite ih kao vesile da dobijete Allahov teala rizaluk (zadovoljstvo) što je i zahir (jasan, vidljiv) i batin (sakriveni) put se'adeta (sreće). Međutim, vrlo je teško dobiti feyz od srca Evlija bez čišćenja srca (činjenja kalbi tasfije). Iz

ovog je razloga hadže Behauddin-i Buhari-kaddesallahu teala sirrehul'aziz-rekao da je bolje tražiti direktno od Allaha teala nego kroz srca Evlija.

Vehhabijje i izvjesni vjerski ljudi, koje su vehhabijje prevarili, kažu da je bid'at učiti mevlid (mevlud). Pored toga što je napisao knjigu, kao dokument i kao odgovor njima po ovom pitanju, hazret-i Ahmed Sa'id-i Faruki dokazuje u trideset sedmom pismu u **Mektubat-i Ahmedijje** da je dozvoljeno učiti mevlid i da donosi puno sevaba što je takođe dokazano i na dvije stotine trideset trećoj stranici knjige **Hudždžet-ullahi alel'alemin fi mu'džizat'i Sejjid-il-Murselin** koju je napisao Jusuf-i Nebhani-kaddesallahu teala sirrehul'aziz, na kraju knjige **El-besair li-munkirit-tevessul-i bi'ehl-il-mekabir**, u knjizi **En-ni'met-ul kubra alel-alem fi mevlid-i sejjid-i veled-i Adem**. Ove tri knjige kao i sljedeće četiri navedene knjige je Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula ofsetom reprodukovala. Mi ne trebamo zabranjivati mevlud nego trebamo zabranjivati učenje mevluda sa tegannijom (melodično pjevajući kao pjesmu), sjedenje žena i muškaraca zajedno, u istoj prostoriji i gledanje jednih u druge.

29-U knjizi, **Ette'akkub-ul-mufid** koju je napisao alim iz Damaska, Ebu Hamid bin Merzuk-kaddesallahu teala sirrehul'aziz, i u knjizi **Et-tevessul-u bin Nebi ve bis-Salihin** koja je skraćena verzija dva toma knjige pod naslovom **El-beraet-ul-eš'arijin**, je odgovoreno na ideje Ibni Tejmijje, Ibni Kajjima i sina Abdulvehheba.

30-Knjiga **El-fedžr-us-sadik fir-redd-i alel-munkiri-t-tevessul-i vel-havarik** koju je napisao Bagdaski alim Džemil Sidki efendija rezili (ponižava) vehhabije.

31-Knjiga **Nur-ul-jakin** koju je napisao alim iz Tajlanda hazret-i Mustafa bin Ibrahim Sijami. Knjiga je izdata 1345. a Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula ju je 1396. [1976.] ofsetom reprodukovala. Ova knjiga dokumentovano odgovara Tajlandskim vehhabijama.

32-Alim iz Indije, Muhammed Abdurrahman Silheti, je u svojoj knjizi **Sejf-ul ebrar-il-meslul...** pokazao jakim dokumentima da su vehhabije u Indiji licemjeri.

33-Muftija Mahmud Sahib, još jedan alim iz Indije, je odgovorio vehhabijama i u svojoj knjizi **Reddi vehhabi-ji Hindi** i podučava Ehl-i sunnet.

34-Mevlana Muhammed Kuttu-rahmetullahi teala alejh-profesor na **Faruk Koledžu** u gradu Kalkuti, republika Kerala, Indija, je dokazima odgovorio vehhabijama u svojoj knjizi **Kitab-us-sunni** koja je napisana na Malajskom jeziku. Knjiga ima tri toma.

35-Knjiga **Mizan-uš-šeri'a Burhan-ut-tarika** koju je napisao Muhammed Hilmi Efendi-rahmetullahi teala alejh-piše o napadima izvjesnih ljudi na alime tesavvufa i onda na svaki od njih, pojedinačno, piše kimetli (lijep, cijenjen) odgovor. Knjiga je na turskom jeziku i u rukopisu je. On je prvo dobio feyz od Zijauddina Gumušhaneli efendije u Istanbulu, zatim od

Hadži Ahmed efendije iz Sivasa. Hadži Ahmed efendija je bio halifa Ašik efendije a Ašik efendi je bio halifa Halid-i Bagdadija. On je preselio na ahiret 1334. [1916.] u Mar'ešu. Njegove halife a naročito njegovi sinovi Bahir i Abdurrahman, njegov zet Vehbi i autor ove knjige, Muhammed Nef'i efendi su nastavili da prosvjećuju (iršad) narod.

36-Direktor koledža **Medresat-ul-irfan** u gradu Koutiala u državi Mali piše u svojoj knjizi **El-hakaik-ul-islamijje** da su vehhabije, koje žive u Africi, razdornici i daje im lijep savjet.

37-Muderris-i allame i hatib (imam) u Hamada Sultan Džami'i, Muhammed Hamid, detaljno objašnjava Hanefijski mezheb u svojoj knjizi **Luzum-u ittiba'i mezahib-il-eimme** i dokazuje da je vadžib slijediti (taklid) jedan od četiri mezheba. Ova knjiga je napisana 1388. [1968.] a 1984. je u Istanbulu ofsetom reprodukovana i stavljena na kraj knjige **Miftah-ul-felah**.

38-Knjiga **Nefehat-ul-kurb vel-ittisal bi-isbat-it-tesarrufi li-Evlija-illahi teala vel-kerameti ba'del-intikal** je čuvena knjiga koju je napisao hanefi alim sejjid Ahmed Hamevi.

39-Ahmed Babe, alim afričke države Gana i direktor Medrese-i vataniyye, u svojoj knjizi **Sejf-ul-Hak** dokazima i dokumentima opovrgava vehhabije.

40-Englezi su osnovali misionarske organizacije sa ciljem da iznutra unište Islam. Ovi misionari su napisali knjige u kojima ponižavaju islamijet i alime islama. Englezi su na ovim knjigama štampali imena potplaćenih vjerskih ljudi, kao autora ovih knjiga, pa su ih onda po Islamskim zemljama dijelili bezplatno. Ehl-i sunnet alimi su odgovorili na ove knjige i potpuno uništili ovu njihovu podlu politiku. Habib Alevi bin Alevi Haddad je napisao odgovore na njih u svojoj knjizi **Mizbah-ul-enam ve džila-ul-zulam**. Knjiga je 1216. godine, po hidžri, napisana a 1325. godine štampana u Istanbulu. Takođe postoji i knjiga Ahmeda bin Zejni Dahlana pod naslovom **Dževazut-tevessul**. Izdavačka kuća Hakikat Kitabevi iz Istanbula je 1416. [1995.] godine štampala ovu knjigu po drugi put sa ciljem da je rasprostrani po cijelom svijetu.

VRSTE HADIS-I ŠERIFA

Na stotinu trideset šestoj stranici prvog poglavlja (džuz'-a) knjige Mahzen-ul'ulum, koja je štampana 1308. po hidžri u Istanbulu, hadisi su podijeljeni i definisani na sljedeći način:

1-Hadis-i musned: Su oni hadis-i šerifi koji idu od Tabi'ina direktno do Resul-i ekrema-sallallahu alejhi ve sellem-bez pominjanja ijednog od Sahabe-i kiram-radijallahu teala anhum edžma'in. [Neko ko je makar jednom vidio živog hazret-i Muhammeda-sallallahu alejhi ve sellem-se zove Sahabi-radijallahu teala alejhim edžma'in. Svakako, podrazumjeva se, da je Sahabi musliman. Ashab je množina od riječi Sahabi. Svi Sahabi se kolektivno nazivaju Ashab-i kiram-radijallahu teala alejhim edžma'in.]

2-Hadis-i musned: Su oni hadis-i šerifi čiji sened (lanac), u kojem je pomenuto Sahabino ime-radijallahu teala anhum edžma'in, ide do Resul-i ekrema-sallallahu alejhi ve sellem. Musned hadisi su ili muttasil ili munkati'.

3-Hadis-i musned-i muttasil: Su oni hadis-i šerifi čiji sened ide, bez prekida, do Resul-i ekrema-sallallahu alejhi ve sellem-to jeste, u njima ne nedostaje ni jedan od ravija (prenosilaca).

4-Hadis-i musned-i munkati': Su oni hadis-i šerifi u kojima su svi prenosiooci (ravije) Ashabi-radijallahu teala alejhim edžma'in.

5-Hadis-i mevsul: Su oni hadis-i šerifi, od hadis-i musned-i muttasil, u kojima nam je Sahaba-radijallahu teala anhum edžma'in-prenijeo haber (vijesti) rekavši, "Čuo sam Resulullahu da je rekao." Na trideset četvrtoj stranici drugog toma, prijevoda knjige **Mevahib-i ledunnijje**, kao takođe i u četrdeset drugom hadisu prijevoda, Imam-i Nevevijevo-rahmetullahi teala alejh-**Hadis-i erbain**, koji je preveo Ahmed Na'im beg-rahmetullahi teala alejh-piše, da se ova vrsta hadis-i šerifa, zove **Hadis-i merfu'**.

6-Hadis-i mutevatir: Su oni hadis-i šerifi koje su mnogi Sahabi-radijallahu teala anhum edžma'in-čuli od Resuli ekrema-sallallahu alejhi ve sellem-i koje je od njih čulo puno svijeta i koji su zapisani u knjige, nakon što su ih masovno čuli, od osoba koje ne bi rekle neistinu. Moramo potpuno i bez sumnje vjerovati i raditi mutevatir hadis-i šerife. Ko ih ne vjeruje postaje kafir.

7-Hadis-i mešhur: Su oni hadis-i šerifi koji su u drugom vijeku postali čuveni iako ih je u prvom vijeku [islama] prenijela samo jedna osoba. Dakle, to su hadisi koje je od Resul-i ekrema-sallallahu alejhi ve sellem-čula samo jedna osoba od koje je, kasnije čulo puno osoba od kojih je čulo još više svijeta. Ovi hadis-i šerifi su preneseni kao mutevatir do zadnje osobe koja ga je čula. Takođe postaje kafir i onaj ko ne vjeruje mešhur hadis. (Ibni Abidin, 176. stranica.)

8-Hadis-i mevkuf: Su oni hadis-i šerifi čiji prenosiooci se lančano nastavljaju do Sahabe-radijallahu teala anhum edžma'in-i u kojem Sahabi

nije rekao, "Čuo sam Resul-i ekrema-sallallahu alejhi ve sellem-da je rekao" nego, "Čuo sam da je Resul-i ekrem-sallallahu alejhi ve sellem-rekao."

9-Hadis-i sahih: Su oni musned-i muttasil i mutevatir i mešhur hadisi koji su se čuli od adil (pravednih) osoba koji su alim u hadiskoj nauci.

10-Haber-i ahad: Su oni musned-i muttasil hadis-i šerifi koje uvijek prenosi jedna osoba.

11-Hadis-i mu'allak: Oni hadis-i šerifi u kojih u lancu nedostaje jedan ravija (prenosilac). Mursel i munkati' hadisi su takođe mu'allak.

12-Hadis-i kudsi: Oni hadis-i šerifi koji imaju Allahova teala značenja a Resul-i ekremove-sallallahu alejhi ve sellem-riječi. Znalo se je po izgledu (halu) našeg efendije Pejgambera-sallallahu alejhi ve sellem-kada je izgovarao hadis-i kudsi. On je takođe bio i nurom prekriven.

13-Hadis-i kavi: Svaki hadis nakon čijeg izgovora je proučen ajet-i kerim.

14-Hadis-i nasih: Oni hadis-i šerifi koje je izgovorio pred kraj svog života.

15-Hadis-i mensuh: Hadisi koje je rekao u početku i koji su kasnije promijenjeni.

16-Hadis-i am: Hadisi koji su rečeni za sva ljudska bića.

17-Hadis-i has: Oni hadis-i šerifi koji su rečeni za samo jednu osobu.

18-Hadis-i hasen: Oni hadis-i šerifi čiji su prenosioci poznati kao sadik (iskreni) i emin (pouzdan, povjerljiv) ali bez jake memorije i razumijevanja kao kod onih koji prenose sahih hadise.

19-Hadis-i maktu': Su hadis-i šerifi koje nam prenose Tabi'in-i kiram-rahmetullahi teala alejhim edžma'in-a čije su ravije (prenosioci) do Tabi'ina poznate.

20-Hadis-i šaz: Su hadis-i šerifi za koje neka osoba kaže da je čula od alima hadisa. Oni su usvojeni ali ne mogu biti sened (dokumenti ili dokazi). Oni se ne primaju ako alim nije mešhur (čuven, dobro poznat).

21-Hadis-i garib: Svaki hadis-i sahih koji na kraju prenosi samo jedna osoba. Ili, to je hadis u kojem se alim hadisa suprotstavlja jednom od prenosilaca.

22-Hadis-i za'if: Hadis-i šerifi koji nisu ni sahih ni hasen. Jedan od njihovih prenosilaca ima slabu memoriju ili adalet (pravednost) ili postoji sumnja u njegov i'tikad (vjerovanje). Puno za'if hadisa prenose fazilete (vrline) ibadeta. Međutim, u njih se nije uzdalo u idžtihadu.

23-Hadis-i muhkem: Oni hadisi šerifi kojima nije potreban te'vil (objašnjenje).

24-Hadis-i mutešabih: Oni hadisi-i šerifi kojima je potreban te'vil.

25-Hadis-i munfasil: Oni hadis-i šerifi u čijem je lancu zaboravljeno više od jednog ravije (prenosioca).

26-Hadis-i mustefiz [mustefid]: Je svaki hadis koji ima više od tri prenosioca.

27-Hadis-i muddarib: Oni hadis-i šerifi koji se odnose na autore knjiga preko raznih nepodudarnih načina.

28-Hadis-i merdud: Riječ koja ne nosi nikakvo značenje niti i jedan od šartova (uslova) kazivanja hadisa.

29-Hadis-i mufteri: Riječi Musejlemat-ul-kezzab. Ili, su to izreke koje su izmislili munafici, zindicii i ireligiozni ljudi, preruseni u Muslimane koji su došli iza njega. Alimi Ehl-i sunneta su pronašli ove merdud i mufteri hadise i odbacili ih. U knjigama ovih vjerskih velikana (alima Ehl-i sunneta) ne postoji ni jedna njihova riječ.

30-Hadis-i mevdu: Prethodno objašnjeno.

31-Eser: Znači mevkuf i maktu' hadis ili merfu hadis koji prenosi dovu. **Sened** (dokaz, argument) znači alim-rahmetullahi teala alejh-koji je objašnjava hadis rivajet.

VELIKI ALIMI HADISA: Alimi hadisa su jako uzvišeni ljudi. Alim koji zna napamet stotinu hiljada hadisa sa svim njihovim ravijama (prenosiocima) se zove **Hafiz**. Ko zna cijeli Kur'an-i kerim napamet se ne zove hafiz nego **Kari'**. Pošto danas ne postoji niko ko zna napamet ovoliko hadis-i šerifa mi pogrešno kažemo hafiz umjesto kari'. Osoba koja zna napamet dvije stotine hiljada hadis-i šerifa se zove **Šejh-ul-hadis**. Osoba koja je napamet naučila tri stotine hiljada hadis-i šerifa se zove **Hudždžet-ul-islam**. Onaj ko zna napamet više od tri stotine hiljada hadis-i šerifa zajedno sa njihovim ravijama (prenosiocima), senedima (dokazima) se zove **Hadis imam** ili **Hadis mudžtehid**. Danas na svijetu ne postoji ovakav alim Islama. Danas je znanje hadisa u rukama nesazrelih osoba i nevažnih ljudi. Od knjiga hadisa, za koje su svi alimi Islama jednoglasno rekli da su ispravne, šest je postalo čuveno u cijelom svijetu. Ovih šest knjiga se nazivaju **Kutub-i sitte**. [Idžmom (jednoglasno) je rečeno da su ove knjige hadis-i šerifa sahih]. Šest velikih alima koji su napisali kutub-i sitte su:

1-Imam-i Buhari-rahmetullahi teala alejh: Njegovo ime je Muhammed bin Isma'il. Njegova kratica je slovo **H**. U njegovoj knjizi pod naslovom **Sahih Buhari** ima sedam hiljada i sedamdeset pet hadis-i šerifa. On ih je odabrao od šest stotina hiljada hadisa. On je, prije nego što je svaki hadis zapisao, uzeo gusul abdest, klanjao dva rek'ata namaza i onda učinio istihare. Uzelo ga je šesnaest godina da napiše svoj **Buhari-ji šerif**. On je rođen [194.] u Buhari a [256.] je u Samerkandu preselio na ahiret, uoči Fitr bajrama (Ramazanski bajram).

2-Imam-i Ebul-Husejn Muslim Nišapuri-rahmetullahi teala alejh: Njegova kratica je slovo **M**. On je napisao svoju knjigu koja se zove **Džami'us-sahih** odabiranjem od tri stotine hiljada hadisa. On je rođen [206.] a preselio na ahiret [261.].

3-Imam-i Malik bin Enes-rahmetullahi teala alejh: Njegova skraćenica je **Ma**. Njegova knjiga pod naslovom **Muvatta** je prva napisana knjiga hadisa. On je [95.] rođen u Medini gdje je i preselio na ahiret [179.]. U

knjizi **Mevdu'at-ul'ulum** piše da, kada nabrajamo imena **Kutub-i sitte**, izvjesni alimi su u njih uvrstali knjigu **Sunen** koju je napisao Ibni Madže, umjesto **Muvatte**.

4-Imam-i Tirmizi-rahmetullahi teala alejh: Njegovo ime je imam-i Muhammed bin Isa. Njegova skraćenica je slovo **T**. Njegova knjiga koja se zove **Džami'us-sahih** je veoma cijenjena. On je [209.] rođen a preselio je na ahiret [279.].

5-Ebu Davud Sulejman bin Eš'as Sidžstani-rahmetullahi teala alejh: On je naznačen kraticom **D**. U njegovoj knjizi **Sunen** ima četiri hiljade osam stotina hadis-i šerifa. On je ove izabrao od oko pola miliona hadisa. On je [202.] rođen a [275.] u Basri preselio na ahiret.

6-Imam-i Nesai-rahmetullahi teala alejh: Njegovo ime je Ebu Abdurrahman Ahmed bin Ali. Njegovo ime je označeno kraticom **S**. Njegove dvije knjige, jedna pod nazivom **Sunen-i kebir** a druga pod naslovom **Sunen-i sagir**, su vrlo cijenjene. **Sunen-i sagir** je jedna od kutub-i sitte. On je [215.] rođen a [303.] preselio na ahiret.

U knjizi **Mevdu'at-ul'ulum** piše, "kada je riječ **Sunen** sama napisana ona podrazumijeva knjigu jednog od četiri alima. Ovi alimi su Ebu Davud (**D**), Tirmizi (**T**), Nesai (**S**) i Ibni Madže. Kratica (**MC**) je upotrijebljena za Ibni Madžu. Kada pišemo ime knjige **Sunen** bilo koga osim njih četvorice piše se zajedno sa imenom njenog autora. Naprimjer, **Sunen-i Dare Kutni (KTin)** ili **Sunen-i kebir-i Bejheki (Hek)**."

Takođe su čuvene i vrlo cijenjene knjige hadisa, **Musned** koju je napisao imam-i Ahmed Hanbeli i koja se označava kraticom (**HD**), **Musned** koju je napisao Ebu Ja'la a čija je kratica (**Ja'la**), **Musned** koju je napisao Abdullah Darimi a čija je kratica (**DR**) i **Musned** koju je napisao Ahmed Bezzar a čija je kratica (**Z**). Ove knjige se nazivaju **Mesanid**.

KAKAV TREBA DA BUDE PRAVI MUSLIMAN

Islama ima tri temelja, ilm amel i ihlas. Ilm je znanje imana, fikha i ahlaka. Ilm moramo da učimo iz knjiga alima Ehl-i sunneta. Amel je rad u skladu sa ovim znanjem. Ihlas je učenje ilma i izvršavanje amela radi Allahovog rizaluka (zadovoljstva) to jeste, da dobijemo Allahovu teala ljubav. Musliman koji ima ova tri temelja se zove **Alim Islama** ili **Hakiki musliman** (pravi Musliman). Oni kojima nedostaju ove tri stvari (ilm, amel, ihlas) a šire pisanja i govore, čiji sadržaj nije u skladu sa znanjem koje se nalazi u knjigama alima Ehl-i sunneta, i koji se predstavljaju i nazivaju alimima su **zli vjerski ljudi** ili **zindici** (kafiri). Naprimjer, neka osoba može biti puno učena u vjerskim stvarima, takva osoba može i da obavlja sav ibadet međutim, ako takva osoba nema ihlas to jeste, ako ta osoba čini sve ono, što radi, iz dunjalučkih razloga, kao što su gomilanje bogatstva, žudnja za visokim položajem i želja za famom (da bude čuven), onda, takva osoba, nije hakiki musliman (pravi musliman) nego je zindik.

Prvi savjet je da moramo ispraviti naš i'tikad (vjerovanje). Naš i'tikad mora da je u skladu sa onim što je napisano u knjigama alima Ehl-i sunneta pošto će nas samo ova firka (grupa) spasiti od Džehennemske vatre. Molimo Allaha teala da rad ovih velikih ljudi puno nagradi! Alimi četiri mezheba, koji su došli na stepen idžtihada, i veliki alimi koje su oni obrazovali i proizveli se nazivaju alimi **Ehl-i sunneta**. Nakon što smo ispravili naš i'tikad (iman) neophodno je da mi radimo naš ibadet u skladu sa fikhskim znanjem to jeste, da izvršavamo šeri'at (da izvršavamo ono što je naređeno i da se klonimo onog što je zabranjeno). Moramo, svaki dan, i bez lijenosti i nemarnosti, pet puta dnevno klanjati (beš vakt namaz), dobro pazeći na šartove (uslove, farzove) namaza i ta'dil-i erkan (smirenost u namazu). Ko ima nisab (granicu) mala (imovine) treba da od njega dadne zekat. Imam-i a'zam Ebu Hanife je rekao, "Takođe je potrebno dati zekat od zlata i srebra koje žene upotrebljavaju kao nakit."

Mi ne bi smjeli traćiti naš dragocjeni život čak ni na nepotrebne mubahe (dozvoljene stvari). Svakako je, da ga ne bi smjeli traćiti na haram. Ne bi se smjeli baviti tegannijom (melodičnim učenjem), pjevanjem, muzičkim instrumentima ili pjesmama. Ne bi smjeli dozvoliti da nas zavede zadovoljstvo, koje, ove stvari, pružaju našim nefsovima. Ovo su otrovi koji su pomiješani s medom i prekriveni šećerom.

Ne smijemo činiti **gibet** (trač). Gibet je haram. [Gibet znači ogovarati Muslimana ili Zimmija (nemusliman koji živi u Islamskoj državi) to jeste, govoriti o njihovim tajnim manama za njihovim leđima. Međutim, neophodno je potrebno kazati Muslimanima o greškama Harbija (neprijatelja, kafira), i o grijesima onih koji otvoreno griješe, o zlu onih koji Muslimanima nanose štetu i koji, u kupo-prodaji, varaju Muslimane i tako, upozoriti Muslimane i pomoći im da ih se čuvaju, kao i reći im (Muslimanima)

o klevetama onih, koji, o Islamu neispravno govore i pišu--to nije gibet [**Redd-ul-Muhtar: 5-26**].

Ne smijemo činiti **Nemime** to jeste, prenositi riječi među Muslimanima. Izjavljene su razne vrste azaba (mučenja na ahiretu) za one koji čine ova dva grijeha. Takođe su laž i klevetanje haram pa se trebamo od njih dobro čuvati. Ova dva zla (laž i kleveta) su bila haram u svakoj vjeri. Kazne (džeza) za njih su vrlo teške. Dobićemo puno sevaba ako sakrijemo mane Muslimana, ne širimo njihove tajne džunahe (grijehe) i ako im oprostimo njihove greške. Mi trebamo imati merhamet prema našim potčinjenim (žaliti ih) [kao što su naše žene, djeca, studenti, vojnici] i siromasi (fakiri). Ne bi ih trebali koriti za njihove greške. Mi ih ne bi smjeli za sitnice vrijeđati, udariti ili kleti. Ne smijemo napadati ničiju vjeru, mal (imovinu), život, čast ili čednost. Tuđi dugovi kao i dugovi države se moraju isplatiti. Mito, primiti ga ili ga dati, je haram. Međutim, nije mito ako ga dadnemo sa ciljem da se otarasimo zalima (tiranina, zulumčara) ili neke druge ogavne situacije. Ali, i u takvim slučajevima je haram primiti ponuđeno mito. Svako treba da gleda svoje mane i treba da svakog momenta razmišlja o greškama koje je učinio prema Allahu teala. On treba da uvijek ima na umu da Allahu teala ne žuri sa kaznom, niti On ukida rizik (životne potrebe). Naređenja roditelja i vlade koja su u skladu sa šeri'atom se moraju ispuniti. Onim koja nisu u skladu sa šeri'atom se ne treba opirati na način koji izaziva fitnu. [Vidi 123. pismo drugog toma knjige **Mektubat-i Ma'sumijje**.]

Nakon što smo ispravili naše vjerovanje i izvršavamo fikhske naredbe mi trebamo provesti svo vrijeme u zikru (sjećajući se) Allaha teala. Mi trebamo zikriti onako kako su nas podučili velikani Islama. Mi se trebamo neprijateljski ophoditi prema svemu što spriječava sjećanje Allaha teala srcem to jeste, zikr. Što više slijedimo šeri'at sve će nam sjećanje na Njega biti ukusnije. Što se više povećava lijenost, tromost u slijeđenju šeri'ata, ukus se postepeno smanjuje i na kraju ga nestaje.

Muslimanima je haram, ženama i muškarcima, izlaziti napolje i baviti se vanjskim aktivnostima kao što su igra loptom i plivanje, ako im nisu, dijelovi tijela koje Islam zabranjuje da budu otkriveni, propisno pokriveni. Ti dijelovi tijela se nazivaju avret mahalli (privatni dijelovi tijela). Takođe je haram i posjećivati mjesta gdje se nalaze oni, čija su avret mjesta nepokrivena. [Islam Ahlaki, str. 331]. Ako još, dok radimo haram, protraćimo pet namaskih vremena (i ne klanjamo namaz u njegovo vrijeme) to nesamo da će povećati grijeh nego čak može izazvati i kufr (nevjerstvo). Haram je svirati sve muzičke instrumente kao i melodično učiti (tegannija) Kur'an-i kerim, mevlud i ezan. Takođe je haram i upotrebljavati muzičke instrumente, kao što su flauta, zvučnici i slično dok ih učimo (Kur'an-i kerim, mevlud, ezan). Izgovarati nešto melodično znači produžiti izvjesne (samoglasnike, vokale) što može pokvariti riječi. Vehhabije nastoje da zabrane učenje mevluda kazuistikom (lukavošći, dovitljivošću) pa kažu,

"Pejgamber je mrtav, on vas neće čuti. Povrh toga, veličanje (medh) ikoga osim Allaha teala je širk (mnogobožstvo, kufr)." Ovo njihovo ovakvo vjerovanje je kufr. Upotrijebiti zvučnik je isto kao i upotrijebiti telefon. Sve što je haram reći nije dozvoljeno ni preko zvučnika slušati. Zvučnik je dozvoljeno upotrijebiti u svrhe obrazovanja kao naprimjer, podučavati nauku, umjetnost, ekonomiju, vjersko znanje, etiku i vojne vježbe. Zvučnike nije dozvoljeno upotrijebiti za one stvari koje kvare din (vjeru) i ahlak (lijepo ponašanje), za izmišljene i pokvarene publikacije, da bi pojačali glas ezana kao i za vrijeme namaza, niti je dozvoljeno slušati takva izvođenja. Zvuk koji dolazi iz zvučnika, koji je okačen na minaret, nije glas muezzina. Usprkos velikoj sličnosti ljudskom glasu, to je zvuk, koji je napravio, električni instrument. Kada čujemo ovakav zvuk trebamo reći, "Vrijeme je za namaz," a ne "Uči ezan," pošto zvuk, koji zvučnici proizvedu, nije originalni glas učača ezana. To je reprodukovana kopija ezana.

Hadis-i šerifi kažu, **"Pred kraj svijeta Kur'an-i kerim će biti učen kroz (instrument koji se zove) mizmar." "Doći će takvo vrijeme da će se Kur'an-i kerim učiti kroz mizmar. On se neće učiti radi Allaha teala nego samo za ćejf (zadovoljstvo)." "Ima puno učača Kur'an-i kerima koje Kur'an-i kerim kune." "Doći će takvo vrijeme kada će muezzini biti najgori." "Doći će takvo vrijeme kada će učiti Kur'an-i kerim kroz mizmar. Allahu teala će ih la'net učiniti (prokleće ih)."** Svaki muzički instrument je mizmar, kao naprimjer pišta. Zvučnik je takođe mizmar. Muezzini bi trebali strepjeti i strahovati od ovih hadis-i šerifa i ne učiti ezan preko zvučnika. Izvjesni džahili (neuki ljudi u vjerskim stvarima) tvrde da su zvučnici korisne sprave zato što se čuju daleko. Naš Pejgamber je upozorio, **"Ibadetite onako kako vidite mene i moje ashabe! Oni koji mijenjaju ibadete su bid'at ehli (bidatdžije, krivovjernici). Bid'at sahibije (krivovjernici) će sigurno otići u Džehennem. Ni jedan njihov ibadet nije kabul (primljen)."** Nije ispravno reći da na ovaj način dodajemo ibadetu korisne stvari. Ovakve tvrdnje su laži koje su izmislili din dušmani (neprijatelji vjere). Alimi Islama su ti koji donose odluku da li je neka promjena korisna ili nije. Ovakvi duboki alimi se zovu **Mudžtehid**. Mudžtehidi ne mijenjaju ništa na svoju ruku. Oni znaju da li je dodatak ili promjena bid'at. Oni su jednoglasno izjavili činjenicu da je učenje ezana preko zvučnika (mizmar) bid'at (nije dozvoljeno). Put koji vodi ljude Allahovom teala rizaluku (zadovoljstvu) i ljubavi je čovjekovo srce (kalb). Kada je srce stvoreno ono je čisto kao ogledalo. Ibadeti povećavaju srčanu čistoću i sjaj. Džunasi (grijesi) zamračuju srce tako da ono nije više u stanju da dobija fehzove (fine dijelove duhovnog znanja), nurove (svjetla) koji se prenose nevidljivim zracima muhabbeta (ljubavi). Salih (pobožni) Muslimani osjete ovo odsustvo i rastuže se. Oni nisu naklonjeni griješenju nego žude da što više ibadete. Oni, naprimjer, umjeseto da klanjaju samo pet dnevnih namaza, nastoje da još klanjaju što više namaza. Našem nefsu bid'ati i griješenje izgledaju slatki i korisni. Svi bid'ati su grijesi i oni hrane nefsa.

Nefs je Allahov teala neprijatelj. Njihov primjer je učenje ezana preko zvučnika.

Djetinjstvo je cijenjeno doba kada se treba sticati znanje i ako se ovaj period cvjetanja prokocka djeca Muslimana će ostati džahili što znači jedna buduća ireligiozna generacija. Vjerski ljudi, koji gledaju ovaj felaket (katastrofu) u jednoj nemarnoj tišini, će biti najveći učesnici u teškom grijehu. Ako neko ne nauči halal i haram ili ako ih, nakon što ih je naučio, prezire, takva osoba postaje kafir. On nije drukčiji od onih što idu u crkvu ili kafira koji obožavaju idole i ikone. Čovjekov najveći neprijatelj je njegov lični nefis. Nefs uvijek želi ono što je štetno za čovjeka. Želje nefsa se nazivaju šehvet (strast). Kada se upustimo u ove strasti nefis dobija najslade zadovoljstvo. Nije ih grijeh uraditi onoliko koliko je neophodno. Ali, kada se u njih previše upustimo, one su i štetne i grijeh. Da bi odvratili djecu Muslimana, od učenja vjerskog znanja, dušmani Islama su ih namamili da se igraju lopte, pod imenom, sportske aktivnosti i fiskultura. Pošto su, otkrivanje avreta (privatnih dijelova tijela) i gledanje u tuđi avret, nefsova najslada uživanja, ova luda moda, igra loptom, se je vrlo brzo raširila među djecom. Roditelji mlade djece-Muslimani-trebaju da svoju djecu što ranije (zgodno) ožene i udaju. Oni trebaju da im spriječe izlazak napolje, u grupama pomiješanih seksova, kao i igru loptom u kojoj će otkriti svoj avret mahalli. Oni ih trebaju poslati salih (pobožnom) hodži, koji će ih ispravno naučiti, njihovom dinu i imanu.

PRIJEVOD 147. PISMA

Muhammed Ma'sum Faruki-rahmetullahi alejh-[Muhammed Ma'sum je 1079. [1668.] godine po hidžri preselio na ahiret u gradu Sirhind.] koji je jedan od velike uleme i Muršid-i kamil, piše ovako, u stotinu četrdeset sedmom pismu prvog toma, svoje knjige **Mektubat**:

Da tebe i nas Allahu teala blagoslovi i da nas počasti da se prilagodimo Muhammedu-alejhisselam-koji je Njegov habib (miljenik) i jedan od najuzvišenijih Pejgambera! O moj milostivi brate! Život je na ovom dunjaluku vrlo kratak. Na ahiretu, gdje će život biti vječan, i vječit, mi ćemo biti isplaćeni za sve što smo radili na ovom svijetu. Na ovom svijetu je najsrećnija ona osoba, koja, ovaj kratki život, provodi radeći ono, što će joj pomoći na ahiretu, i koja se sprema za seobu, koja će neminovno doći. Allahu teala ti je dodijelio čin, položaj kojim ispunjavaš ljudske potrebe i pomažeš im da steknu pravdu i mir. Puno Mu se zahvaljuj za ovu blagodat (ni'met)! Zahvaljivati se u ovom smislu znači, ispunjavati potrebe, Allahovih teala robova. Služiti ljudska bića, će ti pomoći, da stekneš visoke stepene na ovom i na onom svijetu. Prema tome, nastoj da Allahovim teala robovima činiš dobro, i da im olakšavaš tretirajući ih nasmijanim licem, blagim riječima, i blagim ponašanjem! Tvoji naponi u ovom smijeru će ti donijeti da stekneš, Allahovu teala ljubav i visoke stepene na ahiretu. Hadis-i šerif kaže, **"Ljudi su domaćinstvo, robovi Allaha teala. On voli one koji čine dobro Njegovim robovima."** Ima mnogo hadis-i šerifa koji govore o vrlinama i nagradama koje ćemo zaraditi, ako ispunimo muslimanima potrebe, ugodimo im, i ako se prema njima pažljivo, blago i sa strpljenjem odnosimo. Ja ovdje navodim neke od njih. Čitaj pažljivo. Ako imaš problem da ih shvatiš pitaj one, koji znaju Islam, i koji su stvarno pobožni. Hadis-i šerif kaže, **"(Svaki) musliman je (drugom) muslimanu brat. On prema njemu ne smije biti okrutan. On ga ne smije ostaviti u teškoj situaciji. Ako neko pomogne svome bratu, Allahu teala će njemu pomoći. Ako neko spasi svoga brata iz teškog položaja, Allahu teala će ga, na Sudnjem danu, spasiti od teškog položaja. Ako neko zadovolji svoga brata, Allahu teala će njega zadovoljiti na Sudnjem danu."** U jednom drugom hadis-i šerifu se kaže, **"Allahu teala će pomoći onome ko pomogne svome bratu u islamu."** U jednom drugom hadis-i šerifu se kaže, **"Allahu teala je stvorio izvjesne od Svojih robova sa ciljem da ispune potrebe ljudi. Ovi ljudi su utočište ozalošćenih. Oni će biti zaštićeni od mučenja na Sudnjem danu."** U jednom drugom hadis-i šerifu se kaže, **"Allahu teala je dao nekim od Svojih robova mnoge blagoslove (ni'mete) i dao im je da su uzrok (sebeb) za olakšanje Njegovim ožalošćenim robovima. Ako oni ne daju ove ni'mete onima koji ih trebaju On će od njih oduzeti ove ni'mete i daće ih drugim."** U jednom drugom hadis-i šerifu se kaže, **"Ako neko pomogne svome bratu u nevolji on će zaraditi onoliko sevaba**

kao da je deset godina obavljao i'tikaf. Ako se neko zatvori u i'tikaf samo jedan dan, radi Allahovog teala zadovoljstva, između njega i Džehennema će biti razdaljina dužine tri rova. Razmak između dva rova je kao razmak između Istoka i Zapada." [Osamiti se jedan ili više dana za post ili ibadet.] U jednom drugom hadis-i šerifu se kaže, "Ako neko pomogne svom bratu u islamu, koji je u oskudici, Allahu teala će poslati sedamdeset pet hiljada meleka da za njega, od sabaha do akšama, čine dovu. Ako je noć oni će za njega činiti dovu do (sljedećeg) sabaha. Za svaki njegov korak će mu se oprostiti jedan grijeh i puno će mu se povećati deredža (stepen, nivo). Jedan drugi hadis-i šerif kaže, "Ako neko krene da pomogne svome bratu, vjerniku, koji je u nevolji, on će dobiti za svako svoj korak sedamdeset sevaba i biće mu oprošteno sedamdeset grijeha. Kada pomogne svome ožalošćenom, tužnom bratu on će biti očišćen od grijeha (i postaće bezgrešan) kao na dan kada se je rodio. Ako umre, dok pomaže svome bratu, on će bez ispitivanja ući u Džennet." U drugom hadis-i šerifu se kaže, "Ako neko ode na sud sa ciljem da mu pomogne, da izađe iz teške situacije, on će biti među onim koji će uspješno preći preko Sirat ćuprije." U jednom drugom hadis-i šerifu se kaže, "Najbolje, najdragocjenije od svih djela i ibadeta je udovoljiti mu'minu (vjerniku), dati mu odjeću ili ga nahraniti, ako je gladan, ili mu dati nešto što mu treba." Jedan drugi hadis-i šerif kaže, "Nakon farza (obaveznog ibadeta kao što su namaz, post u mjesecu Ramazanu i dr.) najznačajnije djelo je udovoljiti muslimanu." Drugi hadis-i šerif kaže, "Kada neko udovolji svome bratu-muslimanu Allahu teala stvori meleka. (Ovaj melek) čini dovu za tu osobu do njegove smrti. Kada ta osoba umre i spusti se u mezarmelek mu dođe i pita ga, 'Da li ti znaš mene?' Kada osoba odgovori, 'Ne znam, ko si ti?' melek kaže, 'Ja sam zadovoljstvo koje si ti priuštio muslimanu. Danas sam poslat da ti udovoljim, da ti pomognem da možeš odgovoriti melecima koji će te ispitivati i da sam svjedok za tvojim odgovorima. Ja ću za tebe, u mezaru i na Sudnjem danu, učiniti šefa'at. Ja ću ti pokazati tvoje mjesto u Džennetu.'" Kada su upitali našeg Pejgambera-sallallahu alejhi ve sellem-šta će prouzrokovati da mnogi uđu u Džennet on je rekao, "Takva, (to jest izbjegavanje harama i lijepa narav)." Kada su ga upitali šta će biti razlog da mnogi odu u Džehennem on je odgovorio, "Jezik i stidnica (vulva, seksualni organ žene)." U hadis-i šerifu se kaže, "Od mu'mina, onaj koji ima fino ponašanje i koji je blag prema svojoj ženi ima savršen iman." U drugom hadis-i šerifu se kaže, "Rob će, radi svog lijepog ponašanja dobiti visoke položaje i još više sevaba (nego što bi inače dobio). Loše ponašanje, odvući osobu, u duboki Džehennem." U drugom hadis-i šerifu se kaže, "Najlakši ibadet je malo govoriti i lijepo se ponašati." Kada je neko stao ispred Resulillaha-sallallahu alejhi ve sellem-i upitao ga koje djelo Allahu teala najviše voli on

je rekao, **Lijepo ponašanje.**" Kada mu je ista osoba prišla sa desne strane i postavila mu isto pitanje on je rekao, **"Lijepo ponašanje."** Kada mu je prišao sa lijeve strane i opet ga isto upitao Pejgamber je opet ponovio, **Lijepo ponašanje.**" Kada mu je osoba prišla iza leđa i opet mu postavila isto pitanje Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-je okrenuo, prema njemu, svoje mubarek lice i rekao, **"Zašto ti to ne razumiješ? Lijepo ponašanje znači da radimo što možemo bolje, i da se ne ljutimo."** U jednom hadis-i šerifu se kaže, **"Ko se ne svađa ni kad je u pravu će dobiti vilu u Džennetu. Ko ne laže ni u šali će dobiti vilu u sred Dženneta. Onaj, ko ima fino ponašanje (ahlak), će dobiti vilu na najvišem dijelu Dženneta."** Hadis-i-kudsi glasi, **"Ja sam izabrao ovu vjeru (Islam) od svih vjera. Ova vjera je kompletirana darežljivošću i lijepim ponašanjem. Upotpunite ovu vjeru sa ova dva, svaki dan!"** [Mubarek izjave našeg dragog Pejgambera-sallallahu alejhi ve sellem-se zovu **Hadis**. Kada je Allahu teala inspirisao ove izjave one se zovu **Hadis-i-kudsi**.] Kaže se u hadis-i šerifu, **"Lijepo ponašanje će istopiti grijehe kao što topla voda topi led. Loše ponašanje će rastvoriti ibadete kao što sirće rastvara med."** Drugi hadis-i šerif kaže, **"Allahu teala je Refik. On voli one Svoje robove koji se u svojim svakodnevnim poslovima blago ponašaju."** Drugi hadis-i šerif kaže, **"Allahu teala voli blago ponašanje i uvijek pomaže onim koji se ponašaju blago. U drugu ruku On ne pomaže onim koji se ponašaju na grub način."** Jedan drugi hadis-i šerif kaže, **"Neće ući u Džehennem niti će Džehennemska vatra pržiti onog ko se blago ponaša i ko drugim olakšava."** U jednom drugom hadis-i šerifu se kaže, **"Allahu teala voli onog ko nije nagao. Šejtan izaziva naglost. Allahu teala voli hilm to jeste, blagost."** Drugi hadis-i šerif kaže, **"Ko ima hilm će dobiti nivo onog ko posti po danu a klanja po noći."** Drugi hadis-i šerif kaže, **"Allahu teala puno voli onog ko je blag kada je ljut."** Drugi hadis-i šerif kaže, **"Ako je neko blag prema onom ko je prema njemu grub ili nije ljut prema nekom ko mu je našao učinio ili posjećuje one (prijatelje, rođake itd.) koji njega ne posjećuju (naziva ih ili im piše) Allahu teala će mu u Džennetu dati visoke stepene i vile."** U jednom drugom hadis-i šerifu se kaže, **"(Pravi) heroj nije ko pobijedi u meču hrvanja ili ko utekne nego ko kontroliše svoj nefs kada je ljut.", "Ko pozdravlja nasmijana lica će dobiti sevab (nagradu) kao da je dao sadaku.", "(Sve stvari kao što su) biti nasmijan, kada sretnemo, našeg brata u Islamu, činiti emr-i ma'ruf i nehj-i-anil-munker spasiti nekog od krivovjerstva, u vrijeme kada su vjerska učenja pala u zaborav i kada se je krivovjerstvo puno raširilo, skloniti trnje, kosti i drugo smeće sa puta i trgova, napuniti nečiju kantu vodom, kome treba vode, su ravne sadaci."** [Podučavati, promulgirati i širiti Allahova teala naređenja i opominjati (ukoriti) one koji krše Njegove zabrane.] Drugi hadis-i šerif kaže, **"U Džennetu imaju vile iz kojih se može vidjeti napolje kada smo u njima u njih kada smo**

napolju. One će biti date onim koji tiho govore, onim koji hrane gladne i onim koji klanjaju namaz kada drugi spavaju.” Ovdje navedeni hadis-i šerifi su uzeti iz knjige **Ettergib vetterhib**. [Autor ove knjige, hafiz Abdul’azim-i Munziri Kajrivani Šafi’i.] Ova knjiga je vrlo cijenjena zbirka (knjiga) hadisa. Molimo da nam Allahu teala usreći sljeđenjem ovih hadis-i šerifa. Onaj čiji su maniri i rad u skladu sa savjetom koji se nalazi u ovim hadis-i šerifima treba biti vrlo zahvalan Allahu teala. Isto tako i osoba, čije ponašanje nije u skladu sa njima, mora Allahu teala činiti dovu i moliti Ga da joj dadne da svoje ponašanje uskladi sa ovim hadis-i šerifima. Ako je neko ko ima neskladno ponašanje svjestan svojih nedostataka, to je veliki ni’met (blagodat). Ako je osoba nesvjesna svog griješenja ili nije žalosna zbog svog takvog ponašanja takva osoba je najvjerojatnije labava i u svom i’tikadu i imanu.

PRVI TOM, 23. PISMO

Ovo pismo je napisano na Arapskom jeziku Abdurrahimu koji je bio poznat pod imenom Han-i Hanan. U ovom pismu piše da nam nije dozvoljeno od džahila učiti vjeru. Ono takođe govori i o biranju imena:

Molimo Allaha teala da nas spasi od praznih riječi i da nam dadne da nam je nasib (suđen) kakav posao. Molimo Ga da nas zaštiti od iluma (znanja) bez amela (djela) i beskorisnih informacija za hatar (radi) najboljeg od svih ljudskih bića i Pejgambera za sve-sallallahu alejhi ve sellem! Arapski dvostih na Bosanskom jeziku:

Ko na ovu dovu kaže amin

Allahu teala će ga Svojim rahmetom obasuti.

O moj plemeniti brate! Da te Allahu teala obaspe ihsanom (uslugom, dobročinstvom) i da otkrije tvoje perfektne attribute! Ovaj svijet je ahiretsko polje. Neka se stide oni koji ne siju svoje sjeme i ne obrađuju i ne koriste svoj urođeni potencijalni kapacitet, koji je kao zemlja, pa tako traće sjeme amela i ibadeta! Ne obrađivati uzgojni kapacitet, koji je kao zemlja, znači u njega ništa ne sijati, ili sijati štetno i otrovno sjeme. Šteta i pokvarenost ovog drugog tipa je puno veća od prethodne. Sijati štetno i otrovno sjeme znači učiti vjeru i vjerske lekcije od onih, koji nemaju veze s vjerom ili iz knjiga [i časopisa] din dušmana. Vjerski džahili (vjerski neuki ljudi) slijede svoje nefsove i svoj ćejf (svoja zadovoljstva). Oni objašnjavaju vjeru onako, kako odgovara njihovim ciljevima. Oni će prouzrokovati da nefsi onih, koji ih slušaju, zaluta i da im srca pocrne. Kada nas vjerski džahili podučavaju vjeru [i kada pišu vjerske knjige], oni nisu u stanju da razluče, šta je u skladu sa šeri'atom, i šta nije u skladu sa šeri'atom. Oni nemaju pojma kako trebamo podučavati omladinu. Oni uče svoje studente, da i oni takođe, kao i njihovi učitelji, postanu džahil. Ne možemo postati vjerski čovjek, pisati vjerske

knjige, ili podučavati vjeru, čitajući i napamet učeći mnoge stvari [niti postajući autoritet u drugim granama nauke i specijalizovanjem u nauci i umjetnosti].

Kada vjerski alim podučava omladinu on prvo pronade lažnu propagandu i klevete, koje su u njih usadili nevjernici i din dušmani [i džahil vjerski ljudi], i očisti njihov svjež i čisti razum od ovih otrova. On prvo izliječi njihovu bolesnu dušu. Onda, u skladu sa njihovim godinama i razumijevanjem, on u njih usadi islamijjet i mezijjete (vrline), njegove fajde (koristi) i konačni cilj hikmeta (mudrosti) za Allahova teala naređenja i zabrane kao i činjenicu da su one poslane da čovječanstvo stekne se'adet (sreću i zadovoljstvo). Na ovaj način, u bašči duše omladinine, počne rasti mirišljavo cvijeće. Pronaći ovakvog vjerskog alima je najveća sreća. Njegov pogled prodire duboko u duše. Njegove riječi utiču na srca. Samo ovakvom prezentacijom, jednog čistog Allahovog čovjeka, je moguće zagrliti din-i islam kao već napravljeni lokum, ili hladno šerbe koje će nas do pluća razgaliti. Molimo Allaha teala da nas sve održi na ispravnom putu Muhammeda-alejhissalatu vesselam! Amin. Pošto je ovo jedini način koji daje ljudima rahatluk, i na dunjaluku, i na ahiretu. Ovaj bejt, preveden sa Perzijskog jezika to divno izražava:

Muhammed (alejhisselam), koji je rođen u Arabiji

Je najuzvišeniji na oba svijeta!

Neka onaj, ko ne postane zemlja tred njegovim vratima

Zauvijek pod zemljom ostane!

Neka su naši selami na najuzvišenijeg i najodabranijeg od svih Pejgambera-ala nebijjina ve alejhimussalevatu vetteslimat!

Na moje veliko iznenađenje, čuo sam da je jedan pjesnik, koji je bio počašćen tvojim cijenjenim tevedždžuhom usvojio kafirsko prezime. Šta više on je jedan od sejjida, od onih velikana koje mi trebamo voljeti. Volio bih da za ovo nisam čuo. Čudi me zašto je izabrao ovo pokvareno ime? Nisam u stanju da vidim zašto. Potrebno je da se čuvamo od ovih imena više nego od razjarenog lava. Ova imena trebamo smatrati ružnija od ičeg drugog. Ova imena, kao i njihovi posjednici su Allahovi teala dušmani. Oni su dušmani Njegovog Pejgambera-sallallahu alejhi ve sellem. Muslimanima je naređeno da znaju sve kafire [bili oni hrišćani ili Jevreji ili kafiri bez Svete knjige] kao dušmane. Vadžib je svakom muslimanu ne davati takva prljava imena svojoj djeci. Reci mu, u moje ime, da promjeni ime! Neka ga zamijeni ljepšim i muslimanskim imenom, koje odgovara muslimanu! Muslimanu odgovara muslimansko ime. Allahu teala i Njegov Pejgamber-sallallahu alejhi ve sellem-vole samo takvo ime, koje je prigodno za položaj onog ko je počašćen din-i islamom.

[Ebu Davud i Ibni Habban kažu da je Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-rekao, "**Na kijametskom danu će vas prozivati vašim imenima i imenima vaših očeva. Zato, birajte lijepa imena!**" Tirmizi nam prenosi da je Aiša-radijallahu anha-rekla, "Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-je naređivao da se ružna imena promijene."]

Tirmuzi i Ibni Madže su rekli: Abdullah bin Omer-radijallahu anhum-a-je rekao, "Jedna od hazret-i Omerovih kćerki se je zvala Asija to jeste, pobunjenica. Resulullah-sallallahu alejhi ve sellem-je promijenio njeno ime u Džemila." Takođe nam Ebu Davud prenosi da je on promijenio imena mnogih drugih ljudi, mjesta i ulica sa imenima koja odgovaraju muslimanima. Muslimanima je naređeno, **"Nemojte ići na mjesta gdje ćete izazvati sumnju!"** Dužnost svakog muslimana je da ne daje imena [ne izgovara riječi, ne upotrebljava alamete (znakove), i ne radi radnje] koje su simptomi (alameti, znaci) kufra i nevjerstva ili koje izazivaju sumnju. Allahu teala kaže u suri **Bekara**, u dvije stotine dvadeset i prvom ajetu, **"Rob mu'min je cjenjeniji od gospodara koji je kafir!"**

Da Allahu teala dadne selamet onim koji slijede Muhammeda-alejhisselam! Amin.

PRVI TOM, 48. PISMO

Ovo pismo koje je napisano Nakibu sejjidu šejhu Feridu. Ono nas obavještava da se dinska ulema mora poštovati:

Da ti Allahu teala pomogne u tvojim naporima protiv din dušmana radi hurmeta najuzvišenijeg od svih Pejgambera-alejhi ve alejhimussalevat vetteslimat vettehijjat! Čast nam je bila čitati tvoje mubarek pismo, koje je napisano iz merhameta, i koje je razgalilo ove fakire. Pišeš da si poslao malo para, da se potroši, na omladinu koja uči ilm i koja je na putu tesavvufa. Drago nam je da si u svom pismu stavio učenike koji izučavaju ilm (islam) iznad onih koji se trude na putu tesavvufa. Rečeno je da je spoljašnjost pokazatelj unutrašnjosti. Inšaallah, ovi će učenici i u tvom mubarek srcu imati prednost. Prijevod Arapskog stiha:

Iz svakog suda curi ono što je u njemu!

Stavljanje taleba ilma (učenika koji izučavaju islam) naprijed proizvodi napredak šeri'ata. Oni su čuvari šeri'ata. Oni će od prostaka zaštititi Muhammeda-alejhisselam-din. Na kijametskom danu će svako biti pitan za šeri'at, a ne za tesavvuf. Ulazak u Džennet i spas od Džehennema su jedino mogući slijeđenjem šeri'ata. Pejgamberi-salevatullahi teala ve teslimatuhu alejhim, koji su bili najbolji i najuzvišeniji od svih ljudskih bića, su pozivali svakoga u šeri'at. Šeri'at je put spasa. Ovi uzvišeni ljudi su poslani da nas nauče šeri'at. Prema tome, najcjenjeniji ibadet i najveće dobročinstvo koje možemo ljudima učiniti je da nastojimo da oni nauče i izvršavaju šeri'at i da povratimo jedno šeri'atsko naređenje (emr). Pomoći, da se jedno Allahovo teala naređenje izvrši, naročito u ovo vrijeme kada din dušmani žestoko napadaju islam [i nastoje da promijene namaz, post, hadž, zekat i druge ibadete, i govore za halal da je haram i lijepo i moderno za harame, i nazivaju Islam nazadnim a kufr i nevjerstvo napretkom i modom, i ismijavaju one koji klanjaju namaz i poste, nazivajući ih fanaticima,

nazadnim i idiotima] donosi više sevaba nego dati milione dolara u sadaku. Zato što, ako radimo ovaj mali posao, znači da slijedimo Pejgambere i da smo njihov partner u ovim njihovim dužnostima. A njima su dati najcjenjeniji dijelove ibadeta i njihovi sevabi. Davati milione u sadaku i uraditi hajrat i hasenat može biti svakom nasib (suđeno). Nastojati da se šeri'at otkrije je nešto što nefis mrzi. Ko ovo radi je u džihadu protiv svog nefsa. Međutim, nefis može voljeti usluge. Ali, trošiti novac da se šeri'at uči i izvršava je bez sumnje jako cijenjeno. Dati malo para sa ovakvim nijjetom, nije ništa manje, od davanja miliona, bez nijjeta.

Pitanje: Kako će ilm talebe, koji slijede svoj nefis, biti uzvišeniji od sofije (derviša) koji se bori protiv svog nefsa?

Odgovor: Iako neko ko izučava ilm može, slijedeći svoj nefis, sebi nanijeti štetu, od njega svako ima korist. Iako on sebe sagorijeva on je sebeb (uzrok) da se drugi spase. Zato što je šeref (čast) učenja ahkam-i šer'ijje (šeri'ata) njemu nasib (njemu suđen, dopao). Međutim, sofija (derviš) nastoji da samo sebe spasi. On nije nikom drugom koristan. Islam drži one, koji nastoje da budu drugima korisni, iznad onih koji nastoje da samo sebe spase.

Da, ako je neki salik (učenik) na putu tesavvufa došao na mekame (nivo, stepen) fena i beka, i ako je poslan nazad na ovaj alem (svijet), i ako je počašćen da'vetom (pozivanjem) naroda, i njemu će biti nasib (suđen) mekam pejgamberluka. On će biti jedan od onih, koji podučavaju šeri'at, i koji pomaže drugima da steknu se'adet (sreću). On će biti uzvišen i cijenjen kao i alimi šeri'ata. Ovo su Allahovi teala ni'meti kojima On časti, one koje voli, od izabranih. Njegov ihsan (osluga, dobročinstvo) je tako velik.

PRVI TOM, 61. PISMO

Ovo pismo, je napisano sejjidu Mahmudu. Ono nam kaže da moramo naći ustada (učitelja) i da se trebamo kloniti neukih šejhova.

Molimo Allaha teala da nam dadne želju da Ga tražimo. Molimo Ga, da nam dadne kao nasib (da nam je suđeno), sreću, izbjegavanja stvari, koje nas sprečavaju da Mu se približimo! Dobili smo tvoje cijenjeno pismo koje je za nas tvoja usluga (lutf). Ono je vrlo prijatno, pošto nam pokazuje da žudiš za Allahom teala, i da goriš od želje za Njegovom ljubavlju. Želja je predznak sticanja. Jedan od naših velikana je rekao, "Da nije htio dati On ne bi dao želju." Mi moramo cijeniti vrijednost ni'meta (blagodati) željenja i čuvati se svega što može izazvati da ga izgubimo. Moramo se dobro paziti da nam želja ne oslabi, i da se njena vatra ne ohladi. Allahu teala činiti veliki šukr (zahvalu), najviše pomaže, da ne izgubimo ovaj ni'met. Allahu teala kaže u sedmom ajetu sure **Ibrahim**, "**Ako Mi činite šukr** (ako Mi se zahvaljujete) **za Moje ni'mete** (blagodati) **Ja ću ih sigurno povećati.**" Neophodno je potrebno, i šukr činiti, i samo se u Njemu predati, plakati, i moliti Ga, da

nam ne dadne da volimo ili želimo nešto drugo. Ako ne osjećamo da plaćemo, i molimo, moramo se sami silom natjerati da to uradimo. Rečeno je "Ako ti se ne plaće moraš se silom natjerati na plać." Ovu želju, sa svom njenom vatrom, moramo sačuvati u našem srcu, sve dok ne nađemo uzvišeni zat (osobu) koji je **kamil ve mukemmil** [to jest, zat koji je dostigao vrhunac savršenosti i koji je u stanju pomoći i drugim da steknu savršenost]. Kada pronađemo ovakvog uzvišenog zata (osobu), moramo sve naše želje, i potrebe njemu uručiti, i biti kao mejjit (mrtvac) u rukama onog ko ga na dasci pere. Prvo je **fena-fiššejh**. Ova će se fena onda pretvoriti u **fillah**. [To znači, kada pronađemo uzvišenu osobu, koja je došla do kraja tesavvufa, i koja je poslana nazad sa ciljem da pomogne da to i drugi takođe steknu, i koja izgleda kao i svaka druga obična osoba, trebamo mu se teslim učiniti (predati). Prvo, trebamo u njemu nestati što znači, trebamo slušati njega a ne sebe. Onaj ko ovako uradi će postepeno nestati u Allahu teala. To znači da će on sve raditi po Allahovoj teala želji, pošto on nema svojih želja i zahtjeva. Njegova želja više neće postojati]. Uzvišeni zat, koji uzima od Allaha teala i daje ljudima mora da bude dvostran. Pošto je čovjek vrlo nizak i zao, on ne može imati odnos sa Allahom teala. Potreban je dvostrani posrednik. Ovaj posrednik je **insan-i kamil** (savršeni čovjek).

Najgora stvar koja može olabaviti talibovu (učenikovu) želju i ugasiti plamen njegove vatre je njegovo povezivanje sa nakis čovjekom koji nije došao do kraja puta. Nakis je onaj ko nije završio svoj put kroz suluk i džezbe a naziva sebe šejhom i muršidom. Grupa ovakvih nakis šejhova se zovu semm-i katil. Ko njima teslim učini (ko se njima preda) je otišao u propast (felaket). Ovi sohbeti (sastanci, razgovori) će uništiti talibov talenat i kapacitet da nauči. Na primjer, ako bolesnik uzme lijek koji mu nije preporučio doktor, specijalista, ili lijek koji mu je preporučio neko ko čak nema ni diplomu, ne samo da neće ozdraviti nego će se čak još i gore razboljeti. On će čak izgubiti i želju za liječenjem. Preporučeni lijek mu može olakšati bolove u početku. Međutim, on ne osjeća bolove zato što je lijek poremetio i oštetio nerve. Ovo nije usluga nego medvjeda usluga (rđava usluga). Ako ovaj pacijent ode pravom doktoru on će prvo nastojati da ukloni štetu koju je taj lijek nanijeo. Kasnije, on će početi da liječi bolest.

Put naših velikana (bujukler) je baziran na sohbetu. Nećemo ništa dobiti učeći napamet ili izgovarajući par riječi velikana tesavvufa. Nasuprot, to će olabaviti talibovu želju. Posjednik ma'rifeta šejh Tadž-kuddise sirruh-živi blizu tebe. Njegov mubarek vudžud (prisutnost) je veliki ni'met muslimanima koji tamo žive. Budi često sa njim u kontaktu. Rijetke posjete u odnosima nemaju vrijednost. Ako mu ponekad pišeš o svom stanju (hal) mi nećemo oklijevati da ti odgovorimo. Na taj način, lanac ljubavi i ihlasa će biti promiješan.

PRVI TOM, 97. PISMO

Ovo pismo je napisano šejh Dervišu. U njemu piše da nam je ibadet naređen da steknemo jakin (čvrst iman).

Molimo da nam, koji nismo nizašta, Hak teala dadne da osjetimo hakikat imana (istinu, stvarnost imana), radi hatra najuzvišenijeg od svih Pejgambera-salevatullahi alejhim! Ljudi su stvoreni da izvršavaju naređene ibadete. Svrha izvršavanja naređenih ibadeta je da dobijemo jakin, koji je hakikat imana (istinski, stvarni iman). Značenje zadnjeg ajet-i kerima **Hidžr** sure je, "**Ibadetite svog Rabba da steknete jakin!**" Riječ "hatta" može takođe značiti i "do, pored", ona takođe znači "izazvati, to jest, jer." Iman koji imamo prije ibadeta u stvari, na neki način, nije iman nego njegov oblik. Ajet-i kerimi glasi, "Da bi stekli iman" to jest, "da bi stekli iman sam po sebi, kao takav." Tri stotine trideset i peto ajet sure-i **Nisa** glasi, "**O vi koji imate iman! Imajte iman!**" Njegovo značenje je, "O vi koji ste stekli oblik (suret) imana! Stecite ibadetom iman sam po sebi, kao takav!"

Vilajet to jest, da bi postali veli (evlija) znači da moramo steći dva ni'meta koji se zovu Fena i Beka. Razlog sticanja Fena i Beka je da bi dobili ovaj jakin. Međutim, razumjeti ove stvari kao ujedinjavanje sa Allahom teala, ili ulazak u Njega, izgovarajući Fena-fillah i Beka-billah, je ilhad i zindikluk (kufr).

[U trećem tomu Ibni Abidina piše, "Oni koji nisu muslimani, nego kafiri, a koji tvrde da su muslimani se zovu munafik, zindik, dehri i mulhid. Među njima ima i onih koji nekada klanjaju namaz, poste, pa čak idu i na hadždž. **Munafik** pripada drugoj vjeri. On ne kaže da je Muhammed-alejhisselam-Pejgamber. **Dehri** čak ni ne kaže da Allahu teala postoji. On ne vjeruje Allaha teala. **Mulhid** kaže da ih oba vjeruje. Međutim, on je otišao u kufr, i postao otpadnik iz šeri'ata. Njegov i'tikad je pokvaren. On nastoji da ubijedi muslimane da vjeruju njegova pokvarena vjerovanja. **Zindik** ne vjeruje u Allaha teala, šeri'at, harama i halale. On ne pripada nijednoj vjeri. On se pretvara i kaže da vjeruje Muhammeda-alejhisselam. Od ovih, oni koji predstavljaju svoje nenormalne ideje, kao islam, su vrlo opasni. **Murted** je neko ko je izašao iz islama. On ne krije činjenicu da je kafir. Komunisti i masoni pripadaju dehri grupi.]

Da, kada napredujemo na putu tesavvufa, radi prevelike ljubavi (ašk) prema Allahu teala, osjetimo nešto da se u nama dešava, poput uzbuđenja. U tim momentima se izvjesno znanje može pogrešno shvatiti. Moramo preći, preskočiti ove hallove (stanja). Za ta shvatanja trebamo činiti tevbe i istigfar. Jedan od velikana tesavvufa, Ibrahim bin Šejban-i Kazvini-kaddesallahu teala ervahahum-je rekao, "Znanje Fena i Beka postoji samo u onim koji su halis (koji imaju ispravno vjerovanje da je Allahu teala jedan) i koji ispravno ibadete. Sve što drugi kažu o Fena i Beka su laži i zindikluk." Ove njegove riječi su bitne pošto nam one pokazuju da je on na ispravnom putu.

Fena-fillah znači postati fani u onom sa čim je Allahu teala razi (to jest, sa čim je On zadovoljan i što voli). Drugim riječima, to znači voljeti samo one koji su u Njega zaljubljeni, i uzeti Njegove zaljubljenike, kao naše miljenike. **Sejr-i ilallah** i **Sejr-i fillah** su takođe ovake riječi. Mejan Šejhullah-i Bahš je osoba puna fazileta (vrlina), okićena takvom i dobrotom. On ima veliku familiju. Bilo bi vrlo darežljivo, s tvoje strane, ako bi mu pomogao u slučaju da od tebe zatraži pomoć. Selam tebi i onim koji su na pravom putu!